

**Pojedinačni finansijski
izvještaji za godinu koja se
završava na dan 31.
decembra 2022. godine i
Izvještaj nezavisnog
revizora**

Nova Banka a.d. Banja Luka

Sadržaj:

Izveštaj nezavisnog revizora.....	1 - 4
Finansijski izvještaji:	
Izveštaj o bilansu uspjeha i ostalom ukupnom rezultatu.....	5
Izveštaj o finansijskoj poziciji.....	6
Izveštaj o promjenama na kapitalu.....	7
Izveštaj o tokovima gotovine.....	8
Napomene uz finansijske izvještaje.....	9 - 110

Izveštaj nezavisnog revizora

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Vase Pelagića 2/IV
78 000 Banja Luka
Republika Srpska
Bosna i Hercegovina

T +387 51 211 509; +387 51 211 294

F +387 51 211 501

E office@ba.gt.com

www.grantthornton.ba

Nadzornom odboru i akcionarima Nove banke a.d. Banja Luka

Mišljenje

Obavili smo reviziju priloženih pojedinačnih finansijskih izvještaja Nove banke a.d. Banja Luka (u daljem tekstu "Banka"), koji obuhvataju pojedinačni bilans stanja na dan 31. decembar 2022. godine, i pojedinačni bilans uspjeha i ostali ukupni rezultat, pojedinačni izvještaj o promjenama u kapitalu i pojedinačni izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja se završava 31. decembra 2022. godine i napomena uz pojedinačne finansijske izvještaje koje uključuju pregled materijalno značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi pojedinačni finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalno značajnim aspektima, finansijski položaj Banke na dan 31. decembar 2022. godine i njenu finansijsku uspješnost, te njene novčane tokove za godinu koja se tada završila u skladu sa zakonskom i računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke Republike Srpske.

Osnova za mišljenje

Obavili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MrevS). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljno opisane u našem izvještaju u odjeljku Odgovornosti revizora za reviziju pojedinačnih finansijskih izvještaja. Nezavisni smo u odnosu na Banku u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeks), kao i u skladu sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju pojedinačnih finansijskih izvještaja Banke u Republici Srpskoj i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu sa tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo dobili dovoljni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Ključna revizijska pitanja

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji pojedinačnih finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Ova pitanja su obrađena u kontekstu revizije pojedinačnih finansijskih izvještaja u cjelini, kao i u formiranju našeg mišljenja o njima i mi ne izražavamo posebno mišljenje o ovim pitanjima.

Ključna pitanja revizije Umanjenje vrijednosti kredita i potraživanja po kreditima – očekivani kreditni gubici	Revizijski pristup
<p>Kao što je navedeno u napomeni 19 Banka je iskazala kredite i potraživanja od komitenata u bruto iznosu od 1.611.883 hiljada KM, i ukupne očekivane kreditne gubitke u iznosu od 66.266 hiljada KM.</p> <p>Banka od 01. januara 2020. godine primjenjuje Metodologiju za izračunavanje umanjenja vrijednosti za očekivane gubitke u skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka propisanu od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske u daljem tekstu („Metodologija“) opisana u Napomeni 3.10.</p> <p>S obzirom da obračun umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke po kreditima i potraživanjima zahtijeva upotrebu složenih i kompleksnih modela i procjenu Uprave Banke, sam postupak utvrđivanja očekivanih kreditnih gubitaka može biti izložen subjektivnoj procjeni Uprave Banke.</p> <p>Zbog kompleksnosti obračuna očekivanih kreditnih gubitaka i izloženosti subjektivnoj procjeni Uprave Banke, obračun umanjenja vrijednosti kredita i potraživanja je odabran za ključno pitanje u reviziji finansijskih izvještaja za period koji se završava 31. decembra 2022. godine.</p> <p>Uprava Banka je dala više informacija u napomenama 3.10. Finansijski instrumenti – Priznavanje i odmjeravanje, 3.13 – Obezvredjenje kredita i kreditnih plasmana bankama i komitentima, 14 Neto rashodi umanjenja vrijednosti i rezervisanja za očekivane kreditne gubitke, 19 – Krediti i potraživanja po kreditima i 38.2. Kreditni rizik.</p>	<p>Na osnovu procjene rizika, testirali smo obračun očekivanih kreditnih gubitaka i primjenu Metodologije koju Banka koristi i usaglašenosti iste sa zahtjevima MSFI 9 i propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske, kao i pretpostavki koje su korištene za izradu metodologije.</p> <p>U okviru revizorskog tima, bio je uključen ekspert za ocjenu Metodologije koju Banka koristi i usaglašenosti iste sa zahtjevima MSFI 9 propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske.</p> <p>Stekli smo razumijevanja kontrolnog okruženja i internih kontrola koje je uspostavila Uprava Banke u procesu umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke, uključujući korištene aplikacije i informacione alate tehnologije i pripadajuće interne kontrole.</p> <p>Procijenili smo i testirali dizajn, implementaciju i operativnu efikasnost ključnih kontrola za identifikaciju izloženosti sa značajnim povećanjem kreditnog rizika. Procijenili smo i testirali kriterijume za faze (Stage-ove) u koje se svrstavaju izloženosti sa povećanim kreditnim rizikom od trenutka odobravanja do trenutka izvještavanja.</p> <p>Na bazi uzorka provjerili smo obračun koji je Banka izvršila za očekivane kreditne gubitke za kredite koji su obezvrijeđeni na grupnoj osnovi.</p> <p>Na bazi uzorka testirali smo pojedinačno značajne kreditne izloženosti kako bismo procijenili rezervisanja za očekivane kreditne gubitke gdje je vršeno individualno umanjenje vrijednosti.</p> <p>Na bazi uzorka provjerili smo kriterije koji su bili osnov za određivanje da li je obezvredjenje nastalo i da li su postojali uslovi za izračun na individualnoj osnovi. Na uzorku koji je testiran potvrdili smo kriterijume koje su bili osnov za individualnu procjenu, odnosno potvrdili smo da su promjene koje su nastale kod dužnika, adekvatno procijenjene.</p> <p>Na bazi uzorka provjerili smo kriterije za povećanje kreditnog rizika u vezi sa uticajem Covid -19.</p> <p>Razmatrali smo pretpostavke Uprave, uključujući procjene budućih novčanih tokova, procjenu vrijednosti pripadajućih kolateralata i procjene nadoknadivosti istih.</p> <p>Procijenili smo modele koji se koriste za mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka, razumnost pretpostavki, te potpunost i tačnost podataka koje je Banka koristila za procjenu umanjenja vrijednosti po kreditima koji imaju slične karakteristike u pogledu kreditnog rizika. Na bazi uzorka testirali smo primjenu Odluke o upravljanju kreditnim rizikom.</p>

Odgovornosti Uprave i Nadzornog odbora za pojedinačne finansijske izvještaje

Uprava Banke je odgovorna za sastavljanje i fer prikazivanje pojedinačnih finansijskih izvještaja u skladu sa zakonskom i računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke Republike Srpske i za one interne kontrole za koje Uprava Banke utvrdi da su neophodne i koje omogućavaju sastavljanje pojedinačnih finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed pronevjere ili greške.

U sastavljanju pojedinačnih finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako menadžment ili namjerava likvidirati Banku ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini. Nadzorni odbor je odgovoran za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustanovila Banka.

Odgovornosti revizora za reviziju pojedinačnih finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li pojedinačni finansijski izvještaji, kao cjelina, bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili pogreške i izdati revizorov izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili pogreške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih pojedinačnih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza pojedinačnih finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog usljed prevare je veći od rizika nastalog usljed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Banke;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika, razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava;
- zaključujemo o primjerenosti korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja i, temeljno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi sa događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom izvještaju na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja.

Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Banka prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju. ocjenjujemo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li pojedinačni finansijski izvještaji, osnovne transakcije i događaje na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo sa Nadzornim odborom u vezi sa, između ostalih pitanja, planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i sve značajne nedostatke u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Takođe obezbjeđujemo Nadzornom odboru izjavu da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtijeva u vezi sa nezavisnošću i da ćemo im saopštiti sve odnose i ostala pitanja za koje se u razumnoj mjeri može očekivati da se odražavaju na našu nezavisnost i, gdje je to primjenljivo, odgovarajuće mjere zaštite.

Od pitanja saopštenih Nadzornom odboru, određujemo ona pitanja koja su bila od najvećeg značaja u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i, shodno tome, predstavljaju ključna pitanja revizije. Mi opisujemo ova pitanja u našem izvještaju revizora, osim ukoliko zakon ili regulativa isključuju javno objelodanjivanje u vezi sa pitanjem ili, kada u izuzetno rijetkim okolnostima, odlučimo da pitanje ne bi trebalo da se saopšti u našem izvještaju zbog toga što se u razumnoj mjeri može očekivati da negativne posljedice saopštavanja prevaziđu korist za javni interes od saopštavanja tog pitanja.

Partner na revizorskom angažmanu čiji je rezultat ovaj izvještaj nezavisnog revizora je Nevena Milinković, Ovlašćeni revizor.

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka
Banja Luka, 22. februar 2023. godine

Isidora Džombić
Managing Partner – Direktor
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Nevena Milinković
Ovlašćeni revizor
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

POJEDINAČNI IZVJEŠTAJ O BILANS USPJEHA I OSTALOM UKUPNOM REZULTATU
Za godinu koja se završila 31. decembra
(U hiljadama BAM)

	<i>Napomena</i>	2022. 000 BAM	2021. 000 BAM
Prihodi od kamata	6	85.468	80.146
Rashodi od kamata	7	(14.413)	(17.031)
Neto prihodi od kamata		71.055	63.115
Prihodi od naknada i provizija	8	48.040	38.167
Rashodi od naknada i provizija	9	(20.409)	(17.456)
Neto prihodi po osnovu naknada i provizija		27.631	20.711
Neto prihod od kursnih razlika	10	6.776	5.050
Ostali operativni prihodi	11	8.936	6.247
Operativni i ostali rashodi	12	(55.889)	(51.757)
Obezvređenje sredstava stečenih naplatom potraživanja	13	(1.263)	(6.549)
Dobit prije umanjenja vrijednosti i rezervisanja		57.246	36.817
Neto rashodi umanjenja vrijednosti i rezervisanja za očekivane kreditne gubitke	14	(12.751)	(12.113)
Dobit prije oporezivanja		44.495	24.704
Porez na dobit	15	(3.412)	(1.414)
Dobit tekuće godine		41.083	23.290
Ostali ukupni rezultat u periodu, neto od poreza			
<i>Stavke koje mogu biti naknadno reklasifikovane u dobitke ili gubitke:</i>			
- Dobitak / (gubitak) po osnovu promjene finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		(2.438)	(1.953)
Ostali ukupan rezultat za obračunski period		38.645	21.337
Zarada po akciji	31	0,22	0,13

Napomene na narednim stranicama čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja

Ovi finansijski izvještaji su usvojeni od strane Uprave Banke, dana 16. februara 2023. godine.
 Potpisano u ime Nove banke a.d. Banja Luka:

 Siniša Adžić
 Predsjednik Uprave Banke

 Jasna Zrilić
 Član Uprave Banke

 Tijana Pjević
 Direktor sektora za finansije i računovodstvo

POJEDINAČNI IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ POZICIJI

Na dan 31. decembra

(U hiljadama BAM)

	<i>Napomena</i>	2022. 000 BAM	2021. 000 BAM
AKTIVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	16	539.320	595.017
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	17	236.775	230.771
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	18a	69.762	16.008
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	18b	12.888	12.472
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	18c	331.588	270.831
Ulaganja u zavisna društva	18d	11.007	-
Plasmani drugim bankama		645	317
Kredit i potraživanja po kreditima	19	1.545.617	1.450.528
Materijalna imovina	20	42.376	46.106
- Nekretnine i oprema	20a	33.465	35.327
- Sredstva sa pravom korištenja	20b	4.358	5.802
- Investicione nekretnine	20c	4.553	4.977
Nematerijalna imovina	21	2.537	2.464
Sredstva stečena naplatom potraživanja	22	545	8.742
Ostala potraživanja i AVR	23	27.180	29.867
Odložena poreska sredstva	15	77	175
UKUPNA AKTIVA		2.820.317	2.663.298
PASIVA			
Obaveze			
Depoziti komitenata	24	2.207.816	2.068.719
Obaveze po uzetim kreditima	25	279.277	293.435
Rezervisanja na stavke vanbilansa	26	2.719	1.842
Rezervisanja za potencijalne obaveze	27	1.243	997
Ostale obaveze i PVR	28	37.640	44.969
Odložene poreske obaveze	15	68	368
Subordinirani dug (dopunski kapital)	29	37.600	37.600
Ukupno obaveze		2.566.363	2.447.930
Kapital			
Akcijski kapital	30	184.638	184.638
Emisiona premija		-	(10.000)
Rezerve iz dobiti		8.440	7.775
Revalorizacione rezerve		(72)	2.367
Neraspoređena dobit		60.948	30.588
Ukupan kapital		253.954	215.368
UKUPNA PASIVA		2.820.317	2.663.298
Vanbilansna evidencija	32	444.778	357.645

Napomene na narednim stranicama čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja

POJEDINAČNI IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

Za godinu koja se završila 31. decembra

(U hiljadama BAM)

	Akcijski kapital obične akcije	Emisiona premija	Rezerve iz dobiti	Neraspoređena dobit	Revalorizacione rezerve	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2021. godine	164.638	(6.930)	9.336	12.667	4.320	184.031
Raspored dobiti (napomena 30):						
- Emisija akcija (XXIV)	20.000	(10.000)	-	-	-	10.000
- Pokriće emisionog gubitka	-	6.930	(1.943)	(4.987)	-	-
- Prenos na zakonske rezerve	-	-	382	(382)	-	-
Dobit tekuće godine	-	-	-	23.290	-	23.290
Ostali dobiti i gubici u periodu, neto od poreza:						
- Gubitak po osnovu promjene fer vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	(1.954)	(1.954)
- Ispravka vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednost kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	1	1
Stanje na dan 31.12.2021. godine	184.638	(10.000)	7.775	30.588	2.367	215.368
Stanje na dan 01.01.2022. godine	184.638	(10.000)	7.775	30.588	2.367	215.368
Raspored dobiti (napomena 30):						
- Emisija akcija	-	-	-	-	-	-
- Pokriće emisionog gubitka	-	10.000	-	(10.000)	-	-
- Prenos na zakonske rezerve	-	-	665	(665)	-	-
Dobit tekuće godine	-	-	-	41.083	-	41.083
Ostali dobiti i gubici u periodu, neto od poreza:						
- Gubitak po osnovu promjene fer vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	(58)	(2.473)	(2.531)
- Ispravka vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednost kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	34	34
Stanje na dan 31.12.2022. godine	184.638	-	8.440	60.948	(72)	253.954

Napomene na narednim stranicama čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja

POJEDINAČNI IZVJEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

Za godinu koja se završila 31. decembra

(U hiljadama BAM)

	2022. 000 BAM	2021. 000 BAM
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi kamata, naknada i provizija po kreditima i poslovima lizinga	127.610	113.514
Isplate kamata	(10.892)	(13.195)
Naplate po kreditima koji su ranije bili otpisani (glavnica i kamata)	3.107	1.668
Novčane isplate zaposlenima i dobavljačima	(65.583)	(57.990)
Novčane pozajmice i krediti dati klijentima i naplate istih	(98.603)	(22.963)
Depoziti klijenata	139.097	297.448
Plaćeni porez na dobit	(2.046)	(360)
Neto novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti	92.690	318.122
Novčani tokovi iz aktivnosti investiranja		
Kratkoročni plasmani finansijskim institucijama	(329)	(54)
Prilivi dividendi	58	113
Kupovina nematerijalne aktive	(1.475)	(507)
Kupovina materijalne aktive	(1.334)	(1.269)
Sticanje učešća u subsidijarnim licima	(11.007)	-
Prodaja učešća u drugim preduzećima	200	-
Prodaja/kupovina drugih ulaganja	(117.782)	(18.842)
Neto novčani tokovi iz aktivnosti investiranja	(131.669)	(20.559)
Novčani tokovi iz aktivnosti finansiranja		
Primici od izdavanja akcija	-	10.000
Uzete / repaid pozajmice, neto (kreditne linije i subordinirani dug)	(17.560)	10.523
Isplata dividendi	-	-
Neto novčani tokovi iz aktivnosti finansiranja	(17.560)	20.523
Neto (smanjenje) / porast novčanih sredstava i novčanih ekvivalenata	(56.538)	318.086
Novčana sredstva i novčani ekvivalenti na početku perioda	826.526	503.390
Efekti promjene deviznih kurseva novčanih sredstava i novčanih ekvivalenata	6.776	5.050
Novčana sredstva i novčani ekvivalenti na kraju perioda – bruto	776.763	826.526
Ispravke vrijednosti na novčana sredstva i novčane ekvivalente	(668)	(738)
Novčana sredstva i novčani ekvivalenti na kraju perioda – neto (napomene 16 i 17)	776.095	825.788

Napomene na narednim stranicama čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja

1. OSNOVNE INFORMACIJE

Nova Banka a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: „Banka“) je osnovana u oktobru 1992. godine i upisana u sudski registar rješenjem Osnovnog suda u Bijeljini br. Fi-292/92, pod nazivom Eksim banka a.d. Bijeljina. Rješenjem Osnovnog suda u Bijeljini br. Fi-352/94 iz jula 1994. godine izvršena je promjena naziva Banke u Eksport-import Banka a.d. Bijeljina, dok je Rješenjem Osnovnog suda u Bijeljini br. Fi-598/99 od 17. juna 1999. godine izvršen upis promjene naziva Banke u Nova banka a.d. Bijeljina. Banka je u 2007. godini Rješenjem Osnovnog suda u Banjoj Luci promijenila sjedište i posluje pod nazivom Nova banka a.d. Banja Luka.

U decembru 2002. godine, Skupština Banke je donijela odluku o statusnoj promjeni pripajanja Agroprom Banke a.d. Banja Luka, a od 01. januara 2003. godine Agroprom Banka a.d. Banja Luka posluje u sastavu Banke.

Na dan 31.12.2022. godine većinski vlasnik Banke je preduzeće MG Mind doo sa 99,12% učešća u kapitalu (31.12.2021: 99,09%).

Na dan izdavanja izvještaja Nadzorni odbor, Upravu Banke i Odbor za reviziju čine sljedeći članovi:

Nadzorni odbor:

Goran Radanović	Predsjednik Nadzornog odbora	11.05.2019-11.05.2023.	Nezavisan član
Ljupko Miletić	Član Nadzornog odbora	11.05.2019-11.05.2023.	
Branko Krsmanović	Član Nadzornog odbora	11.05.2019-31.07.2022.	Nezavisan član
Miroslav Lazarević	Član Nadzornog odbora	11.05.2019-21.03.2022.	Nezavisan član
Aleksandar Kesić	Član Nadzornog odbora	01.08.2022-11.05.2023.	Nezavisan član
Miloš Vujnović	Član Nadzornog odbora	22.03.2022-11.05.2023.	Nezavisan član
Avram Milenković	Član Nadzornog odbora	11.05.2019-11.05.2023.	Nezavisan član

Uprava:

Siniša Adžić	Predsjednik Uprave Banke	19.02.2021-31.12.2022.
Jasna Zrilić	Član Uprave Banke	19.02.2021-31.12.2022.
Nenad Nenadić	Član Uprave Banke	29.03.2021-31.12.2022.
Dejan Vukosavljević	Član Uprave Banke	16.01.2020-11.02.2022.
Borislav Trampa	Član Uprave Banke	16.01.2020-11.02.2022.

Odbor za reviziju:

Mile Banika	Predsjednik Odbora za reviziju	09.03.2021-18.06.2023.	Nezavisan član
Radmila Bajić	Član Odbora za reviziju	18.06.2019-18.06.2023.	Nezavisan član
Aleksandra Grčić	Član Odbora za reviziju	18.06.2019-18.06.2023.	Nezavisan član

Banka je registrovana u Republici Srpskoj za obavljanje svih bankarskih poslova: depozitne poslove, kreditne poslove, garancijske poslove, poslove sa efektivom, devizne i mjenjačke poslove, emisione i depo-poslove, poslove platnog prometa, poslove posredovanja u trgovini hartijama od vrijednosti, kupovinu i naplatu potraživanja i druge bankarske i finansijske poslove u skladu sa Zakonom o bankama Republike Srpske.

Sjedište Banke je u Ulici Kralja Alfonsa XIII broj 37 A, Banja Luka.

Banka posluje preko Centrale sa sjedištem u Banjoj Luci i trinaest filijala koje su locirane u Bijeljini, Banjoj Luci, Istočnom Sarajevu, Zvorniku, Brčkom, Trebinju, Doboju, Sarajevu, Tuzli, Mostaru, Foči, Prijedoru i Mrkonjić Gradu i posebnog organizacionog dijela za trgovanje hartijama od vrijednosti – Broker Nova.

Na dan 31. decembar 2022. godine Banka je imala 675 radnika (31. decembra 2021. godine: 686 radnika).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD

2.1. Izjava o usaglašenosti

Pojedinačni finansijski izvještaji Banke pripremljeni su u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Republici Srpskoj („RS“), koja se zasniva na Zakonu o računovodstvu i reviziji RS, Zakonu o bankama RS i podzakonskim propisima Agencije za bankarstvo RS donesenim na osnovu pomenutih zakona („ABRS“).

- Zakon o računovodstvu i reviziji RS propisuje pripremu finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“).
- Zakon o bankama RS propisuje pripremu godišnjih finansijskih izvještaja u skladu sa prethodno pomenutim Zakonom o računovodstvu i reviziji RS, ovim zakonom, te podzakonskim aktima donesenim na osnovu oba zakona.
- Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka;
- Odluka o sistemu upravljanja u Banci;
- Odluka o privremenim mjerama bankama za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19;
- Odluka o upravljanju rizikom likvidnosti;
- Odluka o izračunavanju kapitala banaka;
- Odluka o poslovanju banaka sa licima u posebnoj odnosu sa bankom;
- Odluka o velikim izloženostima;
- Odluka o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi;
- Odluka o minimalnim standardima za upravljanje deviznim rizikom banaka.

Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka („Odluka“) stupila je na snagu 1. januara 2020. godine i rezultirala je određenim razlikama proisteklim iz izračuna umanjenja vrijednosti za kreditne gubitke u odnosu na zahtjeve MSFI 9: „Finansijski instrumenti“ („MSFI 9“), kao i na vrednovanje nefinansijske imovine proistekle iz kreditnih poslova (a čije vrednovanje je u djelokrugu drugih relevantnih MSFI).

Banka je u skladu sa odredbama Odluke, na dan 31.12.2022. godine formirala veća umanjenja vrijednosti za kreditne gubitke u iznosu od 9.361 hiljade BAM u odnosu na iznos dobijen izračunom koji je rezultat metodologije i modela Banke, interno razvijenih prema zahtjevima MSFI 9. Navedena razlika proizašla je iz sljedećih razloga:

- primjene minimalnih stopa umanjenja vrijednosti propisanih članom 23. Odluke za izloženosti u nivou kreditnog rizika 1 u iznosu od 3.312 hiljade BAM,
- primjene minimalnih stopa umanjenja vrijednosti propisanih članom 24. Odluke za izloženosti u nivou kreditnog rizika 2 u iznosu od 1.702 hiljade BAM,
- primjene minimalnih stopa umanjenja vrijednosti propisanih članom 25. Odlukom za izloženosti u nivou kreditnog rizika 3 (nekvalitetnu imovinu) u iznosu od 4.347 hiljade BAM, od čega se iznos od 3.203 hiljade BAM odnosi na izloženosti koje nisu obezbjeđene prihvatljivim kolateralom, iznos od 1.144 hiljade BAM na izloženosti koje su obezbjeđene prihvatljivim kolateralom. Banka ne priznaje kamatu za neprihodujući portfolio po unwinding principu.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.1. Izjava o usaglašenosti (nastavak)

Prethodno opisane razlike između zakonske računovodstvene regulative primjenjive na banke u RS i zahtjeva za priznavanjem i mjerenjem po Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja imale su za rezultat sljedeće efekte:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Kredit i potraživanja po kreditima	8.763	14.475
Obaveze	598	709
Kapital	9.361	15.184

2.2. Osnove vrednovanja i sastavljanja pojedinačnih finansijskih izvještaja

Pojedinačni finansijski izvještaji Banke su pripremljeni po načelu nabavne vrijednosti (istorijskog troška), izuzev ako nije drugačije naznačeno u računovodstvenim politikama u nastavku. Istorijski trošak je generalno zasnovan na fer vrijednosti naknade plaćene u zamjenu za robu i usluge.

Fer vrijednost je cijena koju bi primili od prodaje imovine ili platili za prenos obaveza u uobičajenoj transakciji između tržišnih učesnika na dan vrednovanja, bez obzira da li je ta cijena direktno provjerljiva ili procijenjena korišćenjem drugih tehnika vrednovanja. Prilikom procjenjivanja fer vrijednosti imovine ili obaveza, Banka uzima u obzir one karakteristike imovine ili obaveza koje bi uzeli u obzir i drugi učesnici na tržištu prilikom određivanja cijene imovine ili obaveza na datum vrednovanja.

Banka ima osnivački udio u zavisnom preduzeću ATOS Bank a.d.Banja Luka, u iznosu od 11.007 BAM, odnosno 99,64% osnovnog kapitala (Napomena 18d).

U skladu sa zakonskom regulativom (Zakon o bankama Republike Srpske, Službeni glasnik broj: 4/17, 19/18, 54/19, Zakon o računovodstvu Republike Srpske, Službeni glasnik broj: 94/15, 78/20) koja se primjenjuje na Banke u Republici Srpskoj, Banka će u predviđenom zaknskom roku sastaviti konsolidovane finansijske izvještaje, koji će biti predmet revizije.

Banka je prilikom sastavljanja izvještaja o tokovima gotovine koristila direktni metod izvještavanja o tokovima gotovine.

2.3. Funkcionalna valuta i valuta prezentacija

Iznosi u priloženim finansijskim izvještajima su izraženi u hiljadama Konvertibilnih maraka (BAM), ako nije drugačije navedeno. Konvertibilna marka predstavlja funkcionalnu i zvaničnu izvještajnu valutu u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.4. Uticaj i primjena novih i revidiranih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("MSFI") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("MRS")

Primjena novih i izmjena postojećih standarda, koji su stupili na snagu

Sljedeći novi standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja koje je izdao Odbor za međunarodne računovodstvene standarde bili su na snazi za tekući izvještajni period:

- Referenci na konceptualni okvir (izmjene i dopune MSFI 3);
- Koncesije za najam u vezi sa COVID-19 nakon 30. juna 2021. godine (izmjene i dopune MSFI 16);
- Nekretnine, postrojenja i oprema: Prihodi prije namjeravane upotrebe (izmjene i dopune MRS 16);
- Štetni ugovori – Troškovi ispunjenja ugovora (izmjene i dopune MRS 37);
- Godišnja poboljšanja (ciklus 2018. – 2020.): – Prva primjena zavisnog subjekta (izmjene i dopune MSFI 1) – Naknade u testu '10 procenata' za prestanak priznavanja obaveza (izmjene i dopune MSFI 9);
- Podsticaji najмова (izmjene i dopune MSFI 16);
- Oporezivanje u mjerenju fer vrijednosti (izmjene i dopune MRS 41).

Usvajanje spomenutih novih standarda, izmjena postojećih standarda i tumačenja, nije vodilo nikakvim materijalnim promjenama u pojedinačnim finansijskim izvještajima Banke.

Novi standardi i izmjene postojećih standarda koji su izdati, a još nisu u primjeni

Na dan izdavanja ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja, sljedeći novi standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja su objavljeni, ali nisu još na snazi:

- MSFI 17 'Ugovori o osiguranju'
- Izmjene i dopune MSFI 17 'Ugovori o osiguranju' (izmjene i dopune MSFI 17 i MSFI 4);
- Klasifikacija obaveza kao kratkoročnih ili kao dugoročnih (izmjene i dopune MRS 1);
- Objelodanjivanje računovodstvenih politika (izmjene i dopune MRS 1 i MSFI izjava o praksi 2);
- Odgođena porezna imovina i obaveze koje proizlaze iz pojedine transakcije (izmjene i dopune MRS 12).

Banka je izabrala da ne usvoji ove nove standarde, izmjene postojećih standarda i nova tumačenja prije nego što oni stupe na snagu. Banka predviđa da usvajanje ovih standarda, izmjena postojećih standarda i novih tumačenja neće imati materijalan uticaj na pojedinačne finansijske izvještaje Banke u periodu inicijalne primjene.

2.5. Uporedne finansijske informacije

Uporedne podatke čine finansijski izvještaji Banke na dan 31. decembar 2021. godine i za godinu koja se završila na taj dan.

U cilju uporedivosti finansijskih informacija u tekućem izvještajnom periodu, izvršene su određene izmjene uporednih finansijskih informacija za 2021. godinu. Navedene izmjene nemaju uticaj na neto rezultat, ukupnu aktivu i ukupni kapital Banke.

Izmjene su prikazane u sledećoj tabeli za 2021. godinu:

Napomena	Naziv napomene	Stavka	Iznos
Napomena 38.2.	Kreditni rizik	Ostala potraživanja i AVR (umanjene za zalihe)	(350)
Napomena 38.2.	Kreditni rizik	Potencijalne obaveze (umanjene za rezervisanja)	(1.221)
Napomena 38.2.	Kreditni rizik	Neopozive obaveze (umanjene za rezervisanja)	(621)
Napomena 38.3.	Rizik likvidnosti	Potencijalne obaveze (umanjene za rezervisanja)	(1.221)
Napomena 38.3.	Rizik likvidnosti	Neopozive obaveze (umanjene za rezervisanja)	(621)

Takođe, u napomeni 38.4. Tržišni rizik, prilikom izračuna efekata osjetljivosti prihoda i rashoda na povećanje (smanjenje) kamatnih stopa po valutama i za 2021. godinu je primjenjen porcenat 2%(2%) umjesto 0,5%(0,5%).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.6. Stalnost poslovanja

Uprava Banke je procijenila sposobnost Banke da nastavi poslovanje u skladu sa "going concern" principom i zadovoljni su što Banka raspolaže sa resursima da nastavi poslovanja u doglednoj budućnosti. U toku 2022. godine Banka nije imala problema sa likvidnošću i sve svoje obaveze je izvršavala u predviđenim rokovima. Osim toga, rukovodstvo nije svjesno bilo kakve materijalne neizvjesnosti koje bi mogle da dovedu do značajne sumnje na sposobnost Banke da nastavi poslovanje. Zbog toga, pojedinačni finansijski izvještaji su izrađeni u skladu sa "going concern" principom.

Zakonom o bankama Republike Srpske, član 37., stav 4. i Odlukom o izračunavanju kapitala banaka, član 34., stav 1. propisan je minimalni koeficijent adekvatnosti regulatornog kapitala od 12% i način obračuna istog.

Na dan 31. decembra 2022. godine Banka je imala koeficijent adekvatnosti kapitala od 16,90% bez uključene ostvarene tekuće dobiti za 2022. godinu (31. decembar 2021: 16,26%, bez uključene ostvarene tekuće dobiti za 2021. godinu).

2.7. Uticaj Pandemije Covid-19

Nova banka a.d. Banja Luka je od samog početka uvela preventivne mjere za suočavanje sa vanrednom situacijom Covid-19, uključujući dodatne analize kao i pojačano praćenje rizika kroz praćenje i upravljanje situacijom u svim aspektima svog rizičnog profila.

Ubrzo po izbijanju pandemije Covid-19, ABRS je donijela Odluku o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem Covid-19 koje se odnose na:

- odobravanje olakšica klijentima banke koji su direktno ili indirektno pogođeni negativnim efektima,
- posebna pravila koja se odnose na upravljanje kreditnim rizikom, koje banka primjenjuje u slučaju da odobri posebne mjere klijentu i
- mjere sa ciljem očuvanja kapitala banke.

Odmah po donošenju Odluke o privremenim mjerama od strane Agencije za bankarstvo RS, Banka je donijela Program posebnih mjera za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem Covid-19 na osnovu kojeg je svojim klijentima odobrivala propisane olakšice u cilju prevazilaženja problema i poteškoća u redovnom servisiranju kreditnih obaveza, te je nastojala da preduzme sve što je u njenoj moći u cilju preduzimanja mjera za održavanje stabilnosti ekonomskog stanja, stabilnosti bankarskog sektora.

Banka je na osnovu mjera koje su donijete Programom posebnih mjera za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem Covid-19 kao moguće olakšice, za svakog klijenta, za koga je utvrđeno da je pretrpio posljedice pojave virusnog oboljenja Covid-19, pripremila odgovarajući modalitet postupanja (primjereni modalitet - posebna mjera ili kombinacija posebnih mjera) na osnovu kojih je klijentima olakšano da prevaziđu ekonomske poteškoće.

Odluka o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem Covid-19 u više iteracija je mijenjana, a zaključno sa 31. martom 2022.godine, Odluka o privremenim mjerama bankama za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem „COVID-19“ je od strane Agencije za bankarstvo RS stavljena van snage.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.7. Uticaj Pandemije Covid-19 (nastavak)

Sljedeće tabele prikazuje ukupan nivo kredita za koje su odobrene posebne mjere, sa stanjem na dan 31. decembra 2021. i 2020. godine raspoređenih po nivoima na dan odobrenja posebne mjere:

- **31. decembar 2022. godine:**

OPIS	(u 000 BAM)					
	Kreditni u nivou kreditnog rizika 1 na dan odobrenja posebne mjere		Kreditni u nivou kreditnog rizika 2 na dan odobrenja posebne mjere		Kreditni u nivou kreditnog rizika 3 na dan odobrenja posebne mjere	
	Bruto iznos kredita	Iznos ECL	Bruto iznos kredita	Iznos ECL	Bruto iznos kredita	Iznos ECL
Ukupni krediti pravna lica	109.272	3.375	23.210	5.023	2.701	156
A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	4.868	30	-	-	12	2
B - Vađenje ruda i kamena	35	-	-	-	-	-
C - Prerađivačka industrija	16.359	1.299	11.824	1.179	-	-
D - Proizvodnja i snadbijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	8.584	74	-	-	-	-
E - Snadbijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	1.401	19	-	-	-	-
F - Građevinarstvo	2.955	467	4.898	1.593	-	-
-G - Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i - motocikala	31.420	762	595	135	12	9
H - Saobraćaj i skladištenje	3.173	22	3.973	2.082	-	-
I - Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	15.373	381	-	-	-	-
J - Informacije i komunikacije	-	-	-	-	-	-
K - Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	-	-	-	-	-	-
L - Poslovanje nekretninama	206	1	-	-	-	-
M - Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1.074	19	-	-	2.677	145
N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	3.770	19	-	-	-	-
O - Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	15.621	38	693	23	-	-
P - Obrazovanje	855	214	-	-	-	-
Q - Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	2.440	3	-	-	-	-
R - Umjetnost, zabava i rekreacija	1.138	27	1.227	11	-	-
S - Ostale uslužne djelatnosti	-	-	-	-	-	-
T - Djelatnosti domaćinstava kao poslodavaca; djelatnosti domaćinstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za sopstvenu upotrebu	-	-	-	-	-	-
U - Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i organa	-	-	-	-	-	-
Ukupni krediti stanovništva	14.511	875	4.840	1.011	1.588	1.010
Opšta potrošnja	8.673	645	3.966	957	245	135
Stambena izgradnja	4.396	128	853	39	70	70
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	1.442	102	21	15	1.273	805
Ukupni krediti	123.783	4.250	28.050	6.034	4.289	1.166

Na posmatrani datum ukupno 156.122 hiljade BAM kredita je imalo ili ima posebnu mjeru. Od toga, 103.630 hiljada BAM bruto kredita je bilo u stage 1, 25.629 hiljada BAM u stage 2, dok je 26.863 hiljada BAM bilo u stage 3.

U odnosu na 31. decembra 2021. godine, sa 31. decembrom 2022. godine smanjeno je stanje bruto kredita koji su imali posebne mjere u iznosu od 106.609 hiljada BAM usljed zatvaranja potraživanja.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.7. Uticaj Pandemije Covid-19

- 31. decembar 2021. godine:

OPIS	(u 000 BAM)					
	Kreditni u nivou kreditnog rizika 1 na dan odobrenja posebne mjere		Kreditni u nivou kreditnog rizika 2 na dan odobrenja posebne mjere		Kreditni u nivou kreditnog rizika 3 na dan odobrenja posebne mjere	
	Bruto iznos kredita	Iznos ECL	Bruto iznos kredita	Iznos ECL	Bruto iznos kredita	Iznos ECL
Ukupni krediti pravna lica	162.744	4.889	17.711	1.418	3.005	461
A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	6.402	149	-	-	25	4
B - Vađenje ruda i kamena	55	-	-	-	-	-
C - Prerađivačka industrija	28.861	1.612	9.124	605	-	-
D - Proizvodnja i snadbijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	16.972	59	-	-	-	-
E - Snadbijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	1.725	13	-	-	-	-
F - Građevinarstvo	4.142	532	5.140	537	-	-
G - Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	41.931	553	678	76	24	14
H - Saobraćaj i skladištenje	10.908	1.182	391	45	-	-
I - Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	19.914	619	55	-	-	-
J - Informacije i komunikacije	-	-	-	-	-	-
K - Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	2.530	13	-	-	-	-
L - Poslovanje nekretninama	417	2	-	-	-	-
M - Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1.318	33	-	-	2.956	443
N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	4.538	25	-	-	-	-
O - Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	18.022	45	941	85	-	-
P - Obrazovanje	900	45	7	1	-	-
Q - Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	2.788	4	-	-	-	-
R - Umjetnost, zabava i rekreacija	1.319	3	1.375	69	-	-
S - Ostale uslužne djelatnosti	2	-	-	-	-	-
T - Djelatnosti domaćinstava kao poslodavaca; djelatnosti domaćinstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za sopstvenu upotrebu	-	-	-	-	-	-
U - Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i organa	-	-	-	-	-	-
Ukupni krediti stanovništva	18.787	768	6.092	901	1.900	659
Opšta potrošnja	11.213	520	4.794	828	382	201
Stambena izgradnja	5.016	77	1.250	58	210	161
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	2.558	171	48	15	1.308	297
Ukupni krediti	181.531	5.657	23.803	2.319	4.905	1.120

Na dan 31. decembar 2021. godine ukupno 210.239 hiljada BAM kredita je imalo ili ima posebnu mjeru. Od toga, 141.210 hiljada BAM bruto kredita je bilo u stage 1, 58.687 hiljada BAM u stage 2, dok je 10.342 hiljade BAM bilo u stage 3.

Detaljnije informacije o efektima pandemije Covid-19 na poslovanje Banke i rasporedom bruto iznosa kredita po stage-vima na dan 31. decembra 2022. godine (sve odobrene mjere i aktivne mjere) date su u poglavlju: Upravljanje rizicima (napomena 38).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1 Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspjeha primjenom metode efektivne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskontuje buduće gotovinske isplate, ili primanja tokom očekivanog perioda trajanja finansijskog sredstva, ili obaveze, ili prema potrebi u kraćem vremenskom periodu na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva, ili finansijske obaveze. Prilikom obračuna efektivne kamatne stope, Banka procjenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorene uslove finansijskih instrumenata, ali ne uzimajući u obzir buduće kreditne gubitke koji mogu nastati.

Prihodi i rashodi od kamata, uključujući i zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu i kamatonosnu pasivu, evidentiraju se u bilansu uspjeha u periodu na koji se odnose u skladu sa načelom uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionih odnosa koji su definisani ugovorom Banke i komitenta.

Obračun efektivne kamatne stope uključuje sve naknade i provizije koje su plaćene ili primljene, a koje su sastavni dio efektivne kamatne stope, transakcione troškove i sve druge premije ili diskonte.

Naknada za odobravanje kredita, koja čini dio efektivne kamatne stope, evidentira se u okviru prihoda od kamate, obračunava se i naplaćuje jednokratno unaprijed, razgraničava se i diskontuje tokom perioda trajanja kredita.

Priznavanje prihoda od kamata koje se odnose na neobezvrijeđene plasmane i čija je naplata izvjesna vrši se u potpunosti. Priznavanje prihoda od kamata na plasmane koji su klasifikovani kao sporni ili nenaplativi ili za koje je pokrenut postupak naplate kod suda, vrši se primjenom efektivne kamatne stope na neto vrijednost ovih plasmana. Banka nastavlja obračun kamate u cilju evidencije ukupnog potraživanja po osnovu kamata, ali ovako obračunata kamata ne utiče na prihode od kamata već se samo evidentira u vanbilansnoj evidenciji Banke. Prihod od ovih naplaćenih potraživanja po osnovu kamata priznaje se u momentu naplate.

3.2 Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi i rashodi naknada i provizija, izuzev onih koje predstavljaju sastavni dio efektivne kamatne stope, nastali pružanjem, odnosno korišćenjem bankarskih usluga, priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda, odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su ostvareni, odnosno kada je usluga pružena.

Naknade i provizije uglavnom obuhvataju naknade od poslova unutrašnjeg i ino platnog prometa, kartičnog poslovanja, izdavanja garancija i akreditiva, davanja kredita (prijevremena otplata, monitoring), mjenjačkih poslova, usluga brokerskih i depozitnih poslova i drugih usluga koje Banka pruža.

Prihodi od naknada za odobravanje garancija i drugih potencijalnih obaveza razgraničavaju se saglasno periodu trajanja i priznaju u bilansu uspjeha srazmjerno vremenu trajanja.

3.3 Preračunavanje stranih valuta

Stavke uključene u finansijske izvještaje Banke evidentirane su u valuti primarnog ekonomskog okruženja (funkcionalnoj valuti). Pojedinačni finansijski izvještaji prikazani su u hiljadama konvertibilnih maraka (BAM), koja je izvještajna i funkcionalna valuta Banke.

Transakcije u stranoj valuti preračunavaju se u BAM po zvaničnom srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine koji je važio na dan poslovne promjene. Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u BAM po srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine koji je važio na taj dan.

Pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom preračuna pozicija bilansa stanja koje su iskazane u stranoj valuti i prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti, evidentirane su u korist ili na teret bilansa uspjeha kao prihodi i rashodi po osnovu kursnih razlika i objelodanjeni su u okviru pozicije neto prihoda/rashoda od kursnih razlika (Napomena 10).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.3 Preračunavanje stranih valuta (nastavak)

Plasmani u BAM sa ugovorenim valutnom klauzulom u EUR-ima, nisu izloženi deviznom riziku, jer je vrijednost te valute fiksna u odnosu na domaću valutu, te shodno tome Banka nema prihode i rashode koji bi nastali prilikom preračunavanja sredstava korišćenjem ugovorene klauzule. Na dan 31. decembra 2022. godine, Banka nema plasmane u BAM sa valutnom klauzulom u drugoj valuti izuzev EUR-a.

3.4 Prihod od dividendi

Prihodi od dividendi po osnovu ulaganja u akcije drugih pravnih lica i po osnovu učešća u kapitalu drugih pravnih lica, priznaju se u prihod od dividendi u momentu priliva ekonomske koristi od dividendi. Dividende su prikazane u okviru pozicije „ostali operativni prihodi“.

3.5 Prihodi i rashodi po osnovu hartija od vrijednosti

Neto prihodi od trgovanja obuhvataju dobitke umanjene za gubitke proistekle iz trgovanja finansijskim sredstvima i obavezama uključujući i sve promjene po „fer vrijednosti“ i kursne razlike.

Dobici i gubici po osnovu promjene amortizovane vrijednosti hartija od vrijednosti koje se drže radi trgovanja priznaju se u korist prihoda, odnosno na teret rashoda.

Nerealizovani dobici i gubici po osnovu hartija od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat se knjiže na teret kapitala u okviru revalorizacionih rezervi, umanjenih za odgovarajući porez na dobit, dok se investicija ne proda, naplati ili na drugi način realizuje, ili dok ta investicija nije obezvrijeđena prilikom realizovanja hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju, akumulirani nerealizovani dobitak ili gubitak se transferiše na „neto dobitak ili gubitak perioda“.

3.6 Porez na dobit

3.6.1 Tekući porez na dobit

Oporezivanje dobiti se vrši u skladu sa poreskim propisima Republike Srpske, propisima Federacije Bosne i Hercegovine i propisima Brčko Distrikta, obzirom da Banka ostvaruje dobit iz poslovanja u Republici Srpskoj, Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko Distriktu. Banka tokom godine porez na dobit plaća u vidu mjesečnih akontacija, čiju visinu utvrđuje na osnovu poreske prijave za prethodnu godinu. Konačna poreska osnovica, na koju se primjenjuje propisana stopa poreza na dobit od 10% utvrđuje se poreskim bilansom Banke. Poreska osnovica obuhvata dobitak iz bilansa uspjeha usklađen za određene rashode i prihode, saglasno poreskim propisima i može biti umanjena za određene poreske olakšice. Poreski propisi Republike Srpske ne predviđaju mogućnost da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povrat poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

3.6.2 Odloženi porezi

Odloženi porezi na dobit se obračunavaju po metodi obaveza prema bilansu stanja na sve privremene razlike na dan bilansa stanja između sadašnje vrijednosti sredstava i obaveza u finansijskim izvještajima i njihove vrijednosti za svrhe oporezivanja. Trenutno važeća poreska stopa na dan bilansa stanja je korišćena za obračun iznosa odloženih poreza.

Odložene poreske obaveze priznaju se na sve oporezive privremene razlike, izuzev ukoliko odložene poreske obaveze proističu iz inicijalnog priznavanja „goodwill-a“ ili sredstava i obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak, kao i ukoliko se odnose na oporezive privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima, gdje se trenutak ukidanja privremene razlike može kontrolisati i izvjesno je da privremena razlika neće biti ukinuta u gledanom vremenskom periodu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6 Porez na dobit (nastavak)

3.6.3 Odloženi porezi (nastavak)

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve oporezive privremene razlike i neiskorišćene iznose prenosivih poreskih kredita i poreskih gubitaka, do mjere do koje je izvjesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve oporezive privremene razlike, prenešeni neiskorišćeni poreski krediti i neiskorišćeni poreski gubici mogu iskoristiti, izuzev ukoliko se odložena poreska sredstva odnose na privremene razlike nastale iz inicijalnog priznavanja sredstava ili obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak ili na odbitne privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima, kada se odložena poreska sredstva priznaju samo do mjere do koje je izvjesno da će privremene razlike biti ukinute u doglednoj budućnosti i da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve privremene razlike mogu iskoristiti.

Knjigovodstvena vrijednost odloženih poreskih sredstava preispituje se na svaki izvještajni datum i umanjuje do mjere do koje više nije izvjesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se ukupna vrijednost ili dio vrijednosti odloženih poreskih sredstava može iskoristiti. Odložena poreska sredstva koja nisu priznata, procjenjuju se na svaki izvještajni datum i priznaju do mjere do koje je postalo izvjesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Odložena poreska sredstva i obaveze izračunavaju se primjenom zvaničnih poreskih stopa u godini ostvarenja poreskih olakšica, odnosno izmirenja odloženih poreskih obaveza.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi, i uključeni su u neto dobitak/ gubitak perioda.

Odloženi porez na dobit koji se odnosi na stavke koje se direktno evidentiraju u korist ili na teret kapitala se takođe evidentiraju na teret, odnosno u korist kapitala.

3.7 Primanja zaposlenih

3.7.1 Kratkoročne naknade zaposlenima

Kratkoročne naknade zaposlenima obuhvataju zarade i doprinose za socijalno osiguranje i priznaju se kao rashod u periodu u kome su nastali.

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Republici Srpskoj, Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko Distriktu, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Banka nema drugih obaveza plaćanja nakon uplate doprinosa.

3.7.2 Ostala primanja zaposlenih

U skladu sa Zakonom o radu, Kolektivnim ugovorom, Granskim kolektivnim ugovorom i Pravilnikom o radu Banke, Banka je u obavezi da isplati naknadu zaposlenima prilikom odlaska u penziju. Pravo na ove naknade je uslovljeno ostajanjem zaposlenog lica u službi do starosne granice određene za penzionisanje i do ostvarenja minimalnog radnog staža. Očekivani troškovi se akumuliraju tokom perioda trajanja zaposlenja. Rezervisanja za otpremnine se procjenjuju na godišnjem nivou od strane nezavisnih, kvalifikovanih aktuara i predstavljaju sadašnju vrijednost očekivanih budućih isplata zaposlenima.

Rezervisanja za otpremnine se prikazuju u bilansu stanja u okviru pozicije Rezervisanja za potencijalne obaveze (napomena 27) i zasnivaju se na aktuarskim izvještajima koji se koriste samo za tu namjenu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.8 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti iskazani u bilansu stanja i izvještaju o tokovima gotovine obuhvataju gotovinu u blagajni u domaćoj i stranoj valuti, novčana sredstva kod Centralne banke Bosne i Hercegovine iznad iznosa obavezne rezerve, depozite po viđenju kod ostalih banaka i depozite kod banaka oročene na period do 30 dana.

3.9 Obavezna rezerva kod Centralne banke

Obavezna rezerva kod Centralne banke je prikazana posebno i predstavlja iznos sredstava koji Banka mora ostvariti u toku svake dekade kao prosječno dnevno stanje na računu rezerve. Prosječno dnevno stanje se utvrđuje na osnovu propisanih procenata od prosječnog dnevnog stanja odgovarajuće vrste depozita u prethodnoj dekadi.

3.10 Finansijski instrumenti (sredstva i obaveze): priznavanje i odmjeravanje

MSFI 9 od 01.01.2018. godine zamjenjuje MRS 39, koji je do 31. decembra 2017. godine regulisao klasifikaciju i mjerenje finansijskih instrumenata. MSFI 9 je podijeljen u tri različita područja: klasifikacija i mjerenje finansijskih instrumenata, umanjenja vrijednosti i računovodstvo zaštite. Kao što je navedeno u Napomeni 2.1 Izjava o usklađenosti, Agencija za bankarstvo RS je usvojila Odluku o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka („Odluka“), koja je stupila na snagu 1. januara 2020. godine, te koja nalaže primjenu određenih razlika kod umanjenja vrijednosti za kreditne gubitke u odnosu na zahtjeve MSFI 9.

U vezi sa prvim područjem, MSFI 9 predviđa da se klasifikacija finansijske imovine određuje, s jedne strane, obilježjima pripadajućih ugovornih novčanih tokova, a s druge strane namjerom upravljanja (poslovni model) finansijskim instrumentom.

Finansijska se imovina, prema MSFI 9, može klasifikovati u tri kategorije:

- a) Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku,
- b) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (za dužničke instrumente rezerva se prenosi na bilans uspjeha u slučaju prestanka priznavanja instrumenta), te
- c) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Klasifikacija zavisi od namjere zbog koje su finansijski instrumenti stečeni. Banka vrši klasifikaciju finansijskih sredstava prilikom početnog priznavanja i preispituje tu klasifikaciju na svaki datum izvještavanja.

Finansijska imovina se može klasifikovati u prve dvije kategorije i vrednovati po amortizacionom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat samo ako se dokaže da ista dovodi do novčanih tokova koji su isključivo otplate glavnice i kamata (tzv. “solely payment of principal and interest” – “SPPI test”). Vlasničke hartije od vrijednosti uvijek se klasifikuju u treću kategoriju i vrednuju se po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, osim u slučaju da subjekt odabere (neopozivo, u trenutku početnog upisa) akcije koje se ne drže u svrhu trgovanja, klasifikovati po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat. Vezano za klasifikaciju i vrednovanje finansijskih obaveza, ne uvode se značajne promjene u odnosu na sadašnji standard.

Finansijska sredstva se inicijalno vrednuju po fer vrijednosti (uglavnom jednakom iznosu koji se plati ili primi) korigovanoj za nastale zavisne troškove kupovine ili njihovog emitovanja, izuzev finansijskih sredstava i obaveza koje su vrednovane po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Banke od momenta kada se Banka ugovornim odredbama vezala za instrument. Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava na redovan način priznaje se primjenom obračuna na datum kada je sredstvo isporučeno drugoj ugovorenoj strani.

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada Banka izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja instrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena. Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada je obaveza predviđena ugovorom ispunjena, otkazana ili istekla.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10 Finansijski instrumenti (sredstva i obaveze): priznavanje i odmjeravanje (nastavak)

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se mogu netirati i prikazati u neto iznosu u bilansu stanja, ako i samo ako Banka ima zakonsko pravo prebijanja priznatih iznosa sredstava i obaveza i ukoliko namjerava da izvrši izmirenje u neto iznosu ili da istovremeno realizuje sredstvo i izmiri obavezu.

U vezi sa umanjnjem vrijednosti, za instrumente koji se vrednuju po amortizacionom trošku i po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (koji nisu vlasnički instrumenti), uvodi se model zasnovan na konceptu očekivanih gubitaka, sa ciljem da se brže prepoznaju gubici. MSFI 9 zahtijeva da se očekivani gubici knjiže na nivou očekivanih gubitaka u sljedećih 12 mjeseci (Nivo kreditnog rizika – 'Stage 1') od početnog priznavanja finansijskog instrumenta. Vremenski horizont za izračunavanje očekivanog gubitka postaje, umjesto toga, cijeli preostali život imovine koja je predmetom vrednovanja, gdje je kreditni kvalitet finansijskog instrumenta doživio "značajno" pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na početna mjerenja (Nivo kreditnog rizika – 'Stage 2') ili u slučaju da je imovina djelimično ili potpuno nenadoknadiva (Nivo kreditnog rizika – 'Stage 3'). Detaljnije, uvođenje novih propisa za umanjnje vrijednosti uključuje:

- Alokaciju prihodujuće finansijske imovine u različite nivoe kreditnog rizika ('staging'), kojima odgovaraju umanjnje vrijednosti zasnovane na očekivanim gubicima tokom idućih 12 mjeseci (tzv. Nivo 1 – 'Stage 1') ili na očekivanim gubicima za cjelokupni preostali vijek trajanja instrumenta (tzv. Nivo 2 – 'Stage 2'), u prisutnosti značajnog povećanja kreditnog rizika;
- Alokaciju djelimično ili potpuno nenadoknadle finansijske imovine u tzv. Nivo 3 – 'Stage 3', uvijek s umanjnjem vrijednosti baziranim na očekivanim gubicima tokom cijelog vijeka trajanja instrumenta;
- Uključivanje u izračun očekivanih kreditnih gubitaka ('ECL - Expected Credit Losses') procjena povezanih sa očekivanim budućim promjenama makroekonomskog okruženja.

a) Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku

Finansijska imovina vrednovana po amortizovanoj vrijednosti je finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza koja ispunjava sljedeća dva kriterijuma:

1. cilj poslovnog modela sredstva je držanje finansijskog sredstva radi naplate ugovoreni novčanih tokova,
2. ugovoreni uslovi finansijskog sredstva dovode do novčanih tokova koji predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate na stanje glavnice na određeni datum.

Inicijalno, finansijska imovina se vrednuje po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove koji su direktno povezani sa transakcijom sticanja sredstva.

Banka finansijske obaveze klasifikuje kao po amortizovanoj vrijednosti, izuzev za:

1. finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koje se kao takve, uključujući i derivate koji su obaveze, trebaju naknadno mjeriti po fer vrijednosti.
2. finansijske obaveze koje nastaju kada prenos finansijske imovine ne ispunjava uslove za prestanak priznavanja ili kada se primjenjuje pristup neprekidnog učestvovanja.
3. ugovor o finansijskoj garanciji, koje se nakon početnog priznavanja vrednuju u iznosu koji je veći od:
 - iznosa rezervisanja za umanjnje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke i
 - početno priznatog iznosa umanjenog za kumulativni iznos prihoda
4. obaveze kojima se osiguravaju zajmovi po kamatnim stopama koje su niže od tržišnih, koje se nakon početnog priznavanja vrednuju u iznosu koji je veći od:
 - iznosa rezervisanja za umanjnje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke i
 - početno priznatog iznosa umanjenog za kumulativni iznos prihoda
5. nepredviđene naknade koje se naknadno mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.10 Finansijski instrumenti (sredstva i obaveze): priznavanje i odmjeravanje (nastavak)****b) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat**

Finansijska imovina vrednovana po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat, je finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza koja ispunjava sljedeća dva kriterijuma:

1. cilj poslovnog modela sredstva je držanje finansijskog sredstva radi naplate ugovorenih novčanih tokova i prodaje finansijske imovine i
2. ugovoreni uslovi finansijskog sredstva dovode do novčanih tokova koji predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate na stanje glavnice na određeni datum.

Inicijalno, finansijska imovina se vrednuje po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove koji su direktno povezani sa transakcijom sticanja sredstva.

Kako je definisano MSFI 9 - Finansijski instrumenti, finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (FVtOCI) je:

- i. Dužnički instrumenti koji se drže u poslovnom modelu radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova ili prodaje (HtCoS) i novčani tokovi predstavljaju plaćanja glavnice i kamate koja predstavlja vremensku vrijednost novca (SPPI), a za koje nije odabrana opcija fer vrednovanja kroz bilans uspjeha;
- ii. Vlasnički instrumenti za koje je odabrana opcija vrednovanja po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (FVtOCI).

Ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti

Pri početnom priznavanju može se napraviti neopozivi izbor za priznavanje vlasničkog instrumenta (za svaki pojedini instrument) prema FVtOCI opciji. Ova se opcija odnosi samo na instrumente koji se ne drže radi trgovanja i nisu derivatni instrumenti.

Većina dobitaka i gubitaka od ulaganja u vlasničke instrumente za koje je odabrana FVtOCI opcija biće priznata u ostali ukupni rezultat (OCI). Dividende se priznaju u bilansu uspjeha, osim ako predstavljaju povrat dijela troška ulaganja u taj instrument.

Dobici i gubici od promjene fer vrijednosti priznati u OCI nikada se neće reklasifikovati, odnosno prebaciti iz Ostalog ukupnog rezultata u bilans uspjeha, pa čak niti nakon prestanka priznavanja instrumenta po kojem su nastale. Rezerve u kapitalu nastale vrednovanjem ovih instrumenata (FVtOCI kapitalne rezerve) mogu se prenijeti na drugu komponentu kapitala.

Ulaganja u dužničke hartije od vrijednosti

U zavisnosti od poslovnog modela, karakteristika ugovorenih novčanih tokova, te odabranih opcija, dužnički instrumenti se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat. Fer vrijednost kroz Ostalu sveobuhvatnu dobit FVtOCI je klasifikacija za instrumente za koje postoji dvostruki poslovni model, tj. ciljevi poslovnog modela se postižu kako se novčana sredstva prikupljaju naplatom ugovornog novčanog toka, ali i putem prodaje finansijske imovine. Karakteristike ugovornih novčanih tokova instrumenata ove kategorije i dalje moraju biti isključivo naplate glavnice i kamata (SPPI CF).

Promjene fer vrijednosti dužničkih instrumenata klasifikovanih kao FVtOCI priznaju se u Ostali ukupni rezultat (OCI). Svi prihodi od kamata, dobici i gubici od kursnih razlika i umanjenja vrijednosti priznaju se odmah u bilansu uspjeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.10 Finansijski instrumenti (sredstva i obaveze): priznavanje i odmjeravanje (nastavak)****b) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (nastavak)**

Svaka promjena fer vrijednosti dužničkog instrumenta uključuje i efekat promjene kreditnog rizika izdavaoca tog finansijskog instrumenta. Za sve dužničke instrumente koji se mjere po FVtOCI potrebno je procijeniti i iskazati umanjjenje vrijednosti, odnosno rezervisanja za očekivane kreditne gubitke. Sve promjene u iznosu rezervisanja za očekivane kreditne gubitke priznaju se u bilansu uspjeha, dok je iznos umanjenja vrijednosti već uključen u kumulativnom iznosu promjene fer vrijednosti iskazan u ostalom ukupnom rezultatu. Umanjenje vrijednosti priznaje se kroz Ostalu sveobuhvatnu dobit, kao dio ukupne promjene fer vrijednosti i njima se ne smije dodatno umanjiti knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine u izvještaju o finansijskoj poziciji. Iznosi koji se priznaju u bilansu uspjeha na ime promjene rezervisanja za očekivane kreditne gubitke moraju biti jednaki iznosima koji bi bili priznati u bilansu uspjeha da je imovina mjerena po amortizacionom trošku.

Promjene fer vrijednosti koje su prethodno priznate u OCI-u u punom se iznosu reklasifikuju u bilans uspjeha nakon prestanka priznavanja dužničkog instrumenta.

c) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Banka će svu drugu finansijsku imovinu mjeriti po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha osim ako nije vrednovana po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti preko ostalog ukupnog rezultata. Međutim, Banka može napraviti neopozivi izbor pri početnom priznavanju za određena ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti ako na taj način uklanja ili značajno smanjuje nedosljednost u mjerenju i priznavanju koja bi inače nastala mjerenjem imovine ili obaveza ili priznavanje dobitaka i gubitaka od imovine i obaveza po različitim osnovama.

Inicijalno, finansijska imovina se vrednuje po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha kod kojih se transakcioni troškovi priznaju kroz trošak u bilansu uspjeha.

Kako je definisano MSFI 9 - Finansijski instrumenti, finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (FVtPL) je:

1. Finansijska imovina koja se drži radi trgovanja, odnosno ne drži se u poslovnim modelima prikupljanja ugovorenih novčanih tokova ili prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i prodaje (engl. NonHtC, NonHtCoS);
2. Dužnički instrumenti čiji novčani tokovi ne predstavljaju plaćanja glavnice i kamate koja prestavlja vremensku vrijednost novca (engl NonSPPI CF);
3. Vlasnički instrumenti za koje nije odabrana opcija vrednovanja po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (FVtOCI);
4. Derivatni instrumenti.

Dobit ili gubitak po finansijskoj imovini ili finansijskoj obavezi mjerenoj po fer vrijednosti priznaje se u bilansu uspjeha, osim u sljedećim slučajevima:

1. ako je ta dobit ili gubitak dio odnosa zaštite od rizika (engl. Hedge Relationship);
2. ako je riječ o ulaganju u vlasnički instrument i ako je subjekt odlučio prezentovati dobit i gubitke od tog ulaganja u ostali ukupni rezultat (FVtOCI);
3. ako je finansijska obaveza određena po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i ako se efekti promjena vlastitog kreditnog rizika obaveze moraju prezentovati u ostalom ukupnom rezultatu.

Ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti

Sva ulaganja u vlasničke instrumente i ugovori o tim instrumentima moraju se mjeriti po fer vrijednosti. Međutim, u ograničenim okolnostima trošak sticanja može biti i odgovarajuća procjena fer vrijednosti za potrebe naknadnog mjerenja. To može biti slučaj ako za mjerenje fer vrijednosti nije dostupno dovoljno novijih podataka ili ako je na raspolaganju širok raspon mogućih mjerenja fer vrijednosti i trošak predstavlja najbolju procjenu fer vrijednosti u okviru tog raspona.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.10 Finansijski instrumenti (sredstva i obaveze): priznavanje i odmjeravanje (nastavak)****c) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (nastavak)**

Pokazatelji koji ukazuju na to da trošak možda ne odražava fer vrijednost uključuju:

1. znatnu promjenu uspješnosti subjekta u koji se ulaže u poređenju sa proračunima, planovima ili ključnim etapama;
2. promjene očekivanja o ostvarenju ključnih etapa u razvoju tehničkog proizvoda primaoca ulaganja;
3. znatnu promjenu na tržištu u pogledu vlasničkog kapitala subjekta u koji se ulaže, njegovih proizvoda ili mogućih proizvoda;
4. znatnu promjenu u globalnoj privredi ili privrednom okruženju u kojem posluje subjekt u koji se ulaže;
5. znatnu promjenu uspješnosti uporedivih subjekata ili vrednovanja u okviru ukupnog tržišta;
6. unutrašnja pitanja primaoca ulaganja, kao što su prevare, poslovni sporovi, sudski postupak, promjene rukovodstva ili strategije;
7. dokaze iz vanjskih transakcija povezanih s vlasničkim kapitalom primaoca ulaganja, samog primaoca ulaganja (kao što je svježe izdanje vlasničkog kapitala) ili prenosima vlasničkih instrumenata između trećih strana.

Ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti vrednuju su po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha ukoliko za njih nije odabrana opcija vrednovanja FVtOCI. Vlasnički se instrumenti ne mogu mjeriti po trošku sticanja, niti nekoj drugoj troškovnoj metodi.

Ulaganja u dužničke hartije od vrijednosti

U zavisnosti od poslovnog modela, karakteristika ugovorenih novčanih tokova, te odabranih opcija dužnički instrumenti se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha u sljedećim situacijama:

Poslovni model	Karakteristike novčanih tokova	FVtPL Opcija
1. Ostalo (ili HfT) – odnosno instrument nije klasifikovan u prva dva poslovna modela (NonHtC i NonHtCoS)	N/A	N/A
2. HtC ili HtCoS	Non SPPI novčani tokovi	N/A
3. HtC ili HtCoS	SPPI novčani tokovi	DA

Za dužničke instrumente koji se mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha nije potrebno procjenjivati očekivane kreditne gubitke te ih posebno iskazivati.

Depoziti drugih banaka i komitenata

Depoziti banaka i komitenata, kao i ostale kamatonosne finansijske obaveze se incijalno priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za nastale transakcione troškove, izuzev finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Nakon početnog priznavanja, kamatonosni depoziti i krediti se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti.

Izdati finansijski instrumenti i finansijske obaveze

Izdati finansijski instrumenti ili njihove komponente se klasifikuju kao obaveze kada suština ugovornog odnosa ukazuje da Banka ima obavezu ili da isporuči gotovinu ili neko drugo finansijsko sredstvo imaocu, ili da ispuni obavezu na drugačiji način. Takvi instrumenti uključuju iznose koji se duguju državi, kreditnim institucijama i klijentima. Nakon početnog priznavanja izdati finansijski instrumenti i ostala pozajmljena sredstva se naknadno vrednuju po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Prihodi i rashodi se priznaju u bilansu uspjeha kada finansijska obaveza prestane da se priznaje, kao i kroz proces amortizacije.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11 Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i modifikacije ugovora finansijskih obaveza

Finansijsko sredstvo (ili dio finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava) prestaje da se priznaje ukoliko:

- je došlo do isteka prava na gotovinske prilive po osnovu tog sredstva; ili
- je Banka prenijela pravo na gotovinske prilive po osnovu sredstva ili je preuzela obavezu da izvrši isplatu primljene gotovine po osnovu tog sredstva u punom iznosu bez materijalno značajnog odlaganja plaćanja trećem licu po osnovu ugovora o prenosu; ili
- je Banka izvršila prenos svih rizika i koristi u vezi sa sredstvom, ili nije niti prenijela niti zadržala sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, ali je prenijela kontrolu nad njim.

Kada je Banka prenijela prava na gotovinske prilive po osnovu sredstava ili je sklopila ugovor o prenosu, i pri tom nije niti prenijela niti zadržala sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, niti je prenijela kontrolu nad sredstvom, sredstvo se priznaje u onoj mjeri koliko je Banka angažovana u pogledu sredstva. Dalje angažovanje Banke, koje ima formu garancije na preneseno sredstvo, se vrednuje u iznosu knjigovodstvene vrijednosti sredstva ili iznosu maksimalne naknade koju bi Banka morala da isplati.

Izmjene ugovora koje nastaju kao rezultat pregovora sa dužnikom mogu dovesti do dvije vrste modifikacija inicijalno ugovorenih novčanih tokova.

Značajne modifikacije koje dovode do prestanka priznavanja finansijskog sredstva

Ako se ugovorni novčani tokovi finansijskog sredstva suštinski ponovo dogovaraju ili mijenjaju, to će rezultirati prestankom priznavanja (zbog isteka ugovornih prava na novčane tokove) tog finansijskog sredstva. Priznaje se novo finansijsko sredstvo sa modifikovanim uslovima, a razlika između amortizovanog troška finansijskog sredstva koja se prestaje priznavati i fer vrijednosti novog finansijskog sredstva se priznaje u bilansu uspjeha. Ukoliko klijent nije u statusu neispunjenja obaveza, odnosno ako značajna modifikacija ne vodi ka neispunjenju obaveza, onda će novo sredstvo biti klasifikovano u nivo kreditnog rizika 1. Ako klijent nije ispunio obaveze ili ako modifikacija vodi do prestanka priznavanja originalnog finansijskog sredstva i stvaranja novog finansijskog sredstva sa velikim popustom koji odražava nastale kreditne gubitke, novo sredstvo će se pri početnom priznavanju smatrati kupljenom ili stvorenom imovinom umanjenom za kreditne gubitke (eng. POCI). Finansijska sredstva umanjena za kreditne gubitke se procjenjuju individualno.

Sljedeći glavni kriteriji rezultiraju značajnim izmjenama:

Kvantitativni – značajna promjena ugovorenih novčanih tokova kada se sadašnja vrijednost novčanih tokova prema novim uslovima diskontovana po inicijalno ugovorenoj efektivnoj kamatnoj stopi razlikuje od diskontovane sadašnje vrijednosti originalnog finansijskog instrumenta za minimalno 10%.

Kvalitativni:

- promjena dužnika,
- promjena valute,
- promjena svrhe finansiranja,
- uklanjanje ili uvođenje elemenata kritičnih za SPPI u ugovor o najmu.

Neznačajne modifikacije koje ne dovode do prestanka priznavanja finansijskog sredstva

U slučaju ponovnog dogovora ili izmjene ugovornih novčanih tokova finansijske imovine koja ne rezultira prestankom priznavanja finansijske imovine, Banka treba preračunati bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine na osnovi tako dogovorenih ili izmijenjenih ugovornih novčanih tokova diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.12 Prestanak priznavanja finansijskih obaveza

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje ukoliko je ispunjenje te obaveze izvršeno, ukoliko je obaveza ukinuta ili ukoliko je isteklo važenje obaveze. U slučaju gdje je postojeća finansijska obaveza zamjenjena drugom obavezom prema istom povjeriocu, ali pod značajno promjenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmjenjeni, takva zamjena ili promjena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrijednosti obaveze priznaje u bilansu uspjeha.

3.13 Obevređenje kredita i plasmana bankama i komitentima

Uvođenjem MSFI 9 došlo je do širenja koncepta umanjena vrijednosti finansijskih instrumenata koji se mjere metodom amortizacionog troška tako da on sada, osim identifikacije i procjene visine nastalih kreditnih gubitaka, uključuje i identifikaciju kreditnih gubitaka koji još uvijek nisu nastali, već Banka njihov nastanak očekuje u narednom periodu.

Primjenom novog standarda MSFI 9, kod kojeg iznos umanjena vrijednosti predstavlja iznos očekivanih kreditnih gubitaka po finansijskoj imovini, Banka svakoj svojoj izloženosti dodjeljuje određenu nenultu vjerovatnoću nastanka gubitaka.

Procentna vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka, koja se zanisava na parametrima kreditnog rizika računa se putem formule:

$ECL = PD \times LGD$

- ECL - očekivani kreditni gubici
- PD - vjerovatnoća defaulta
- LGD - gubitak po nastupanju statusa neizmirenja finansijskih obaveza

Parametri kreditnog rizika

PD – Vjerovatnoća defaulta. Za potrebe procjene vrijednosti PD parametra Banka je sve segmente kreditnih klijenata rasporedila u rejting klase. Svako rejting klasi, koja se smatra PD-homogenom grupom, je na odgovarajući način dodijeljena PiT (eng. "Point-in-Time") vrijednost PD-a. Za one klijente koji posjeduju dodijeljene kreditne rejtinge priznatih vanjskih agencija za procjenu boniteta, Banka koristi eksterne rejtinge i njima pridružene (javno dostupne) jednogodišnje PiT vrijednosti PD-a, kao i višegodišnje ročne strukture PD-a, dok za ostale klijente koristi interne rejtinge. Internim rejtingima su inicijalno dodijeljene odgovarajuće jednogodišnje PiT vrijednosti PD-a, kao i pripadajuća im višegodišnja ročna struktura PD-eva koja je prilagođena očekivanim/projektovanim vrijednostima relevantnih makroekonomskih faktora.

LGD – Gubitak po nastanku defaulta. LGD predstavlja bančinu procjenu nivoa gubitka vezanog uz kreditni plasman u slučaju nastupanja statusa neispunjavanja obaveza (defaulta). Cjeloživotni LGD predstavlja skup procjena LGD-a kroz uzastopne različite periode post-defaultne (prisilne) naplate, koje Banka primjenjuje na sve periode unutar cjeloživotnog horizonta kreditnih plasmana, a ne samo na slučaj nastupanja statusa neispunjavanja kreditnih obaveza unutar sljedećih 12 mjeseci. S obzirom da vrijednost LGD-a ne zavisi od kretanja kreditne kvalitete primarnih izvora naplate klijenta, odnosno kretanju nivoa PD-a, može se uniformno primjenjivati u različitim podgrupama kreditnog rizika. Dobijene vrijednosti LGD-a se grupišu po LGD-homogenim grupama te se za svaku od njih procjenjuje reprezentativna vrijednost LGD parametra.

EaD - Izloženost u trenutku defaulta. EaD predstavlja procjenu nivoa do koje Banka može biti izložena dužniku u slučaju i u trenutku njegovog defaulta. Procjena EaD se kod svakog kreditnog plasmana zasniva na s njim vezanim ugovornim i očekivanim novčanim tokovima dužnika do isteka ročnosti.

Ročnost – Banka za izračun cjeloživotnih gubitaka u obzir uzima preostalu ročnost predmetne partije.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13 Obezvređenje kredita i plasmana bankama i komitentima (nastavak)

Utvrđivanje veze stope neizmirenja obaveza i dostupnih makroekonomskih pokazatelja. U skladu sa zahtjevima MSFI 9 standarda i lokalnih propisa, radi obuhvata uticaja budućih dešavanja na očekivana rezervisanja za kreditne gubitke Banka vrši provjeru postojanja veze stope neizmirenja obaveza i dostupnih makroekonomskih pokazatelja.

Kako bi se razdvojio uticaj kreditnog ciklusa od nekih specifičnih uticaja na portfolio i/ili banku koristi se transformacija u Z vrijednosti, koja podrazumeva računanje Z vrijednosti za svaku godinu na osnovu DR vrijednosti, pomoću uprošćenog principa direktne inverzije. Z vrijednost treba da predstavlja pomeraj matrice kreditnog ciklusa (TTC), pomoću koje se određuju PD za naredne godine. Stoga se Z vrijednost koristi kao zavisna varijabla u regresionim modelima.

U modelima se razmatraju sljedeće makroekonomske varijable: bruto domaći proizvod, stopa inflacije, stopa nezaposlenosti, realni rast BDP, neto zarada i rast proizvodnje. Podaci koji se koriste u modeliranju se preuzimaju sa sajta Centralne banke Bosne i Hercegovine i Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine (www.bhas.gov.ba, www.cbbh.ba).

Kategorizacija kreditnog rizika (Staging)

Banka, u svrhu procjene visine umanjenja vrijednosti i rezervisanja za kreditne gubitke na osnovu procjene nivoa kreditnih gubitaka, na izvještajne datume, sva potraživanja razvrstava u jednu od sljedećih kategorija (Stage) kreditnog rizika:

- a) Nivo kreditnog rizika 1 („performing loans“, Stage 1) – Označava kreditne izloženosti kod kojih nije utvrđen značajan porast kreditnog rizika (od trenutka početnog priznavanja) Za njih se ispravke vrijednosti, odnosno rezervisanja za kreditne gubitke, određuju na osnovu očekivanih kreditnih gubitaka u periodu od 12 mjeseci
- b) Nivo kreditnog rizika 2 (povećan nivo kreditnog rizika – „underperforming loans“, Stage 2) – Označava kreditne izloženosti kod kojih je utvrđen značajan porast kreditnog rizika od trenutka početnog priznavanja, međutim ne postoji objektivni dokaz umanjenja vrijednosti. Za njih se ispravke vrijednosti, odnosno rezervisanja za kreditne gubitke, određuju na osnovu cjeloživotnih očekivanih kreditnih gubitaka.
- c) Nivo kreditnog rizika 3 („non-performing loans“, Stage 3) – Označava kreditne izloženosti u statusu neispunjavanja finansijskih obaveza .

POCI imovina predstavlja izloženost za koju je u trenutku priznavanja utvrđeno da je njena vrijednost umanjena za kreditne gubitke zbog postojanja značajnog kreditnog rizika. Prilikom utvrđivanja da li se radi o POCI imovini razmatraju se sljedeći kriteriji:

- Da li se radi o izloženosti koja je raspoređena u nivo kreditnog rizika 3, a kojoj se vrši značajna modifikacija;
- Da li se radi o finansijskoj imovini kupljenoj uz ekonomski gubitak (diskont) veći od 5% njenje knjigovodstvene vrijednosti, osim ako prodavalac prodaje finansijsku imovinu u slučajevima koji nisu povezani sa kreditnim rizikom;
- Da li se radi o kupljenoj finansijskoj imovini ili refinansiranju izloženosti koja je u drugoj banci bila raspoređena u nivo kreditnog rizika 3.

Ukoliko je ispunjen bilo koji od navedenih kriterijuma , smatra se da se radi o POCI imovini.

Izuzetno, u slučaju spajanja ili pripajanja banaka, ne primjenjuju se u tekstu iznad definisani kriterijumi u svrhu utvrđivanja statusa POCI imovine.

Takođe, u slučaju kupovine portfelja kredita ne primjenjuje se kriterijum kojim se utvrđuje da li se radi o finansijskoj imovini kupljenoj uz ekonomski gubitak (diskont) već se vrši procjena svake pojedinačne partije I utvrđuje da li se radi o kupljenoj finansijskoj imovini ili refinansiranju izloženosti koja je u drugoj banci bila raspoređena u nivo kreditnog rizika 3.

Prilikom početnog priznavanja, POCI imovina se raspoređuje u nivo kreditnog rizika 3 (Stage 3), te se po ispunjenju uslova naknadno može rasporediti u nivo kreditnog rizika 2 (Stage 2).

Pri utvrđivanju statusa POCI imovine Banka istu posmatra na nivou pojedinačne partije, a ne na nivou klijenta.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13 Obezvredjenje kredita i plasmana bankama i komitentima (nastavak)

Izračun očekivanih gubitaka i troška umanjnja vrijednosti (grupna i pojedinačna osnova)

Banka primjenjuje dvije opšte metodologije izračuna očekivanih kreditnih gubitaka i iznosa umanjnja vrijednosti plasmana:

- (1) metodologiju na grupnoj, odnosno portfeljnoj osnovi i
- (2) metodologiju na individualnoj osnovi.

Metodologiju izračuna očekivanih kreditnih gubitaka i iznosa umanjnja vrijednosti na grupnoj, odnosno portfeljnoj osnovi Banka primjenjuje na izloženosti koje su klasifikovane u kategorije 1 (Stage 1) i 2 kreditnog rizika (Stage 2). Navedena metodologija se primjenjuje i kod onih (neprihodujućih) izloženosti koje su razvrstane u kategoriju 3 (Stage 3) kredinog rizika, međutim nisu identifikovane kao pojedinačno značajne.

Metodologiju izračuna očekivanih kreditnih gubitaka i iznosa umanjnja vrijednosti na individualnoj osnovi Banka primjenjuje kod onih (neprihodujućih) izloženosti koje su razvrstane u kategoriju 3 kreditnog rizika (Stage 3) koje su identifikovane kao pojedinačno značajne.

Ukoliko postoje objektivni dokazi da je došlo do gubitka usljed obezvredjenja, iznos gubitka se vrednuje kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti sredstva i njegove procijenjene nadoknadive vrijednosti. Procijenjena nadoknadiva vrijednost je sadašnja vrijednost budućih tokova gotovine diskontovana prvobitnom efektivnom kamatnom stopom sredstva. Obračun sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih tokova gotovine finansijskog sredstva obezbjeđenog kolateralom, reflektuje tokove gotovine koji mogu nastati iz procesa realizacije kolaterala ili očekivanih tokova gotovine koji mogu nastati od priliva iz obavljanja redovne poslovne djelatnosti klijenta, te prodaje plasmana. Banka procjenu očekivanih kreditnih gubitaka na pojedinačnoj osnovi zasniva na analizi očekivanih novčanih tokova u više različitih scenarija post-defaultne naplate s tim da se vrijednost tih novčanih tokova svodi na izvještajni datum nakon čega se svakom od tih scenarija dodjeljuje određena vjerovatnoća realizacije, nakon čega se izračunava konačna procijenjena nadoknadiva vrijednost. Knjigovodstvena vrijednost sredstva se smanjuje korišćenjem računa umanjnja vrijednosti i iznos gubitka se priznaje na teret bilansa uspjeha.

Gubici usljed obezvredjenja kredita i plasmana i ostalih finansijskih sredstava vrednovanih po amortizovanoj vrijednosti se evidentiraju u bilansu uspjeha. Krediti i sa njima povezano umanjnje vrijednosti se u potpunosti isknjižavaju kada ne postoje realni izgledi da će sredstva u budućnosti biti nadoknađena, a u skladu sa odlukom Uprave ili Nadzornog odbora Banke. Takođe, Banka u skladu sa odlukom Agencije za bankarstvo o upravljanju kreditnim rizikom i izračunavanju očekivanih kreditnih gubitaka za partije plasmana koji ispune uslove definisane odlukom vrši računovodstveni otpis, odnosno isknjižavanje plasmana iz bilansne u vanbilansnu evidenciju.

Izračun umanjnja vrijednosti kod POCL imovine Banka vrši primjenjujući metodologiju obračuna na pojedinačnoj osnovi.

Homogene grupe kreditnog rizika. Pri upotrebi metodologije na grupnoj/portfeljnoj osnovi Banka vrši segmentaciju svog portfelja u homogene grupe kreditnog rizika na nivou kojih procjenjuje vrijednosti parametara kreditnog rizika (PD, LGD i CCF), a u konačnici i iznose očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) i s njima vezanih umanjnja vrijednosti, po svakoj od definisanih homogenih grupa.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13 Obezvređenje kredita i plasmana bankama i komitentima (nastavak)

Banka je na osnovu istorijskih podataka, formirala statistički validne i pouzdane PD-homogene grupe, LGD-homogene grupe i EaD/CCF-homogene grupe, te je urađena:

- **PD segmentacija** izloženosti na osnovu segmenta klijenata i klasa kreditnih rejtinga,
- **LGD segmentacija** izloženosti na osnovu kolateralizacije (kolateralizovano/nekolateralizovani plasmani) i segmenta klijenata
- **EaD/CCF segmentacija** izloženosti na osnovu vrste vanbilansne izloženosti.

PD – vjerovatnoća default-a. Uopšteno govoreći, vrijednost PD parametara se može odrediti statističkim metodama, po osnovu ekspertne procjene ili hibridnom metodom (koja istovremeno uključuje i ekspertno i statističko određivanje pojedinih dijelova potrebnih za procjenu parametra kreditnog rizika).

Kako bi osigurala da procjene (12-mjesečnih i višegodišnjih) vrijednosti PD-a koristi prilikom izračuna očekivanih kreditnih gubitaka budu vjerodostojne i pouzdane mjere procesa „defaultiranja“ tokom životnog vijeka svojih izloženosti, Banka se vodila načelima nepristranosti i svim ostalim smjernicama koje propisuje MSFI 9.

Prednosti rejtinga kao homogenih segmenata rizika neplaćanja su sljedeće:

- Pouzdani indikatori relativnog rizika neplaćanja;
- Brzo se prilagođavaju promjenama ekonomskih uslova;
- Svim se dužnicima može dodijeliti (eksterni ili interni) rejting;
- Mogu se koristiti i pri odobravanju, određivanju cijene i monitoringu kreditnih plasmana;
- Čak se i onim dužnicima kojima se u početku ne može na pouzdan način dodijeliti rejting, tzv. NR-klijentima (na primjer start-up preduzećima) može na konzistentan način (upotrebom statističkog modela) dodijeliti adekvatna vrijednost jednogodišnje stope defaulta i PiT jednogodišnje vrijednosti PD-a.

Struktura kreditnih rejtinga. Klijenti koji ne posjeduju dodijeljene kreditne rejtinge priznatih eksternih agencija za procjenu boniteta, Banka koristi interne rejtinge. Interni rejtingi se sastoje od sljedećih komponenti: (1) interna ponašanja – behavioralni scoring, (2) aplikacijsko-finansijska – aplikacijski scoring kod stanovništva, odnosno finansijski scoring kod pravnih lica ili (3) eksterna ponašanja (vezane uz podatke iz lokalnog kreditnog biroa) – „credit bureau“ korekcija. Te se komponente kombinuju u finalni rejting klijenta na osnovu predefinisane spojne šeme, s tim da interni rejting (čak i u slučaju dijela nedostupnih ili nedovoljno ažurnih podataka) minimalno posjeduje barem jednu od spomenutih komponenti. Internim rejtingima su, putem interno razvijenih regresijskih modela, dodijeljene inicijalne jednogodišnje PiT vrijednosti PD-a.

Zatim se, na osnovu (simuliranih) istorijskih tranzicijskih matrica rejtinga konstruiše višegodišnja ročna struktura PD-eva, za svaki od rejtinga, koja se kalibrira vrijednostima relevantnih makroekonomskih faktora. Uključivanjem forward looking informacija, Banka analizira korelaciju različitih istorijskih makroekonomskih faktora (stopa promjene GDP, stopa industrijske proizvodnje, stopa direktnih stranih ulaganja, stopa zaposlenosti, stopa nezaposlenosti, stopa inflacije i slično) i stopa defaulta uz primjenu Z-shift pristupa, odnosno u širem smislu testira zavisnost Z-vrijednosti o nivoima i promjenama makroekonomskih faktora. Ukoliko je ustanovljen barem netrivialni nivo spomenute korelacije, pristupa se modeliranju makroekonomskih faktora unutar PD-modela, te se oni među njima koji značajno poboljšaju njegovu tačnost uključuju u PD model (kao egzogene varijable).

LGD – gubitak po nastanku default-a Banka procjenjuje vrijednosti LGD-a putem tzv. **"work-out" metode** procjene, koja se zasniva na analizi istorijskih slučajeva procesa post-defaultne (prisilne) naplate. Putem ove metode dobija se procentna stopa post-defaultne (prisilne) naplate (RR-Recovery Rate). LGD predmetnog plasmana se dobije oduzimajući iznos procentne stope post-defaultne naplate od 100%. Na taj način dobijene vrijednosti LGD-a se onda grupišu u LGD homogene grupe koje se formiraju polazeći od segmenta klijenata i kolateralizacije plasmana.

EaD - Izloženost u trenutku defaulta, odnosno izloženost u trenutku nastanka statusa neizmirenja. EaD predstavlja procjenu nivoa do koje Banka može biti izložena dužniku u slučaju i u trenutku njegova defaulta, odnosno odlaska u status neizmirenja. Procjena EaD se kod svakog kreditnog plasmana zasniva na s njim vezanim ugovornim i očekivanim novčanim tokovima dužnika do isteka ročnosti.

Procjena očekivanih novčanih tokova se ne zasniva na istorijskim podacima o prijevremenim otplatama.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.13 Obezvređenje kredita i plasmana bankama i komitentima (nastavak)**

Banka buduće novčane tokove određuje polazeći od važećih planova otplate. Kod kreditnih plasmana za koje ne postoji plan otplate plasmana, Banka EaD smatra konstantnim.

Banka ovako definisanu izloženost umanjuje za iznos AVR, te novčanog depozita deponovanog kod Banke, koji služi kao kolateral za tu izloženost, a založen je u registru zaloga. Pri tome, novčani depozit ima istu ili dužu ročnost od izloženosti.

Banka izloženost u trenutku nastanka statusa neizmirenja obaveza (EaD) za vanbilansne izloženosti utvrđuje tako što knjigovodstvenu vrijednost vanbilansne stavke množi sa faktorom kreditne konverzije (CCF). Banka koristi faktore konverzije sa fiksnim vrijednostima koje uvažavaju očekivanja regulatora.

Minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka prema nivou kreditnog rizika su prikazana u sljedećoj tabeli:

Nivo kreditnog rizika	Vrsta izloženosti / Dani kašnjenja	Minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka
Stage 1	Izloženosti sa niskim rizikom i druge izloženosti shodno Članu 23., stav 1, tačka 1-3 Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka	0,10%
Stage 1	Ostale izloženosti	0,50%
Stage 2	Sve izloženosti raspoređene u stage 2	5%
Stage 3	Kolateralizovani plasmani, kašnjenje do 180 dana	15%
Stage 3	Kolateralizovani plasmani, kašnjenje od 181 do 270 dana	25%
Stage 3	Kolateralizovani plasmani, kašnjenje od 271 do 365 dana	40%
Stage 3	Kolateralizovani plasmani, kašnjenje od 366 do 730 dana	60%
Stage 3	Kolateralizovani plasmani, kašnjenje od 731 do 1460 dana	80%
Stage 3	Kolateralizovani plasmani, kašnjenje preko 1460 dana	100%
Stage 3	Nekolateralizovani plasmani, kašnjenje do 180 dana	15%
Stage 3	Nekolateralizovani plasmani, kašnjenje od 181 do 270 dana	45%
Stage 3	Nekolateralizovani plasmani, kašnjenje od 271 do 365 dana	75%
Stage 3	Nekolateralizovani plasmani, kašnjenje od 366 do 456 dana	85%
Stage 3	Nekolateralizovani plasmani, kašnjenje preko 456 dana	100%

Kolaterali i drugi instrumenti, garancije osiguravajućih kuća i kompanija i zaštite od rizika

Politikom kolaterala Banka definiše prihvatljive kolaterale za pojedinačne vrste plasmana. Osnovni tipovi kolaterala su sljedeći: novčani depoziti, hartije od vrijednosti osiguravajućih kompanija i banaka, hipoteka na nepokretnu i zaloga na pokretnu imovinu.

Tržišna vrijednost kolaterala se kontinuirano prati te, ukoliko ima potrebe, traže se dodatna sredstva obezbjeđenja u fazi odobravanja, kao i u toku korišćenja kredita. Banka u skladu sa internom metodologijom periodično u toku korišćenja kredita vrši analizu tržišne vrijednosti kolaterala i u skladu sa istom preispituje i usklađuje umanjene vrijednosti.

3.14 Ulaganja u zavisna društva

Zavisna društva su ulaganja pod kontrolom Banke. Banka "kontrolirše" entitet ako je izložena ili ima pravo na varijabilne prinose od svog udjela u entitetu i ima mogućnost da utiče na te prinose putem svoje moći nad entitetom. Zavisna društva su u ovim finansijskim izvještajima evidentirana po nabavnoj vrijednosti.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.15 Lizing

Lizing je ugovor po kojem zakupodavac prenosi na zakupca, uz jednokratno ili sukcesivno plaćanje, pravo da koristi sredstva na ugovoreno vrijeme.

Postoje dvije vrste lizinga, i to:

(a) **Finansijski lizing** - prenosi suštinski sve rizike i koristi karakteristične za pravo svojine nad sredstvom. Pravo vlasništva može, ali ne mora, biti konačno prenjeto. Na početku lizinga, sadašnja vrijednost minimalnih lizing rata je jednaka najmanje tržišnoj vrijednosti zakupljenog sredstva.

(a) **Operativni lizing** – svaki oblik lizinga koji nije finansijski. Njime se, u suštini, ne prenose svi rizici i koristi svojstveni vlasništvu.

Finansijski lizing - Banka kao korisnik lizinga

Inicijalno vrijednovanje

Na početku lizing ugovora, zakupac priznaje:

(a) Sredstvo pod zakupom, i to po tržišnoj vrijednosti sredstva ili sadašnjoj vrijednosti minimalnih plaćanja po ugovoru o lizingu, ukoliko je ova vrijednost niža,

(b) Inicijalne direktne troškove (transakcioni troškovi), koji se uključuju u vrijednost sredstva,

(c) Obavezu u iznosu zakupnine, po sadašnjoj vrijednosti minimalnih plaćanja u skladu sa ugovorom o lizingu.

Naknadno vrijednovanje

Lizing rate se raspoređuju na finansijski rashod i smanjenje preostale obaveze. Finansijski rashod raspoređuje se na periode tokom trajanja lizinga tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali iznos obaveza za svaki period.

Politika amortizacije za sredstva uzeta u lizing, a koja podliježu amortizaciji, usklađuje se sa politikom sredstava koja su u vlasništvu, a priznata amortizacija obračunava se na način definisan kroz standarde MRS 16 i MRS 38.

Međutim, ukoliko nije razumno izvjesno da će Banka kao korisnik lizinga do kraja trajanja ugovora steći vlasništvo nad tim sredstvom, to sredstvo se u potpunosti amortizuje u periodu trajanja lizinga ili njegovog korisnog vijeka trajanja, u zavisnosti od toga koji je period kraći.

Finansijski lizing - Banka kao davalac lizinga

Banka nije registrovana za poslove finansijskog lizinga.

Operativni lizing - Banka kao korisnik lizinga

Lizing rate po osnovu operativnog lizinga priznaju se u skladu sa MSFI 16:

- u izvještaju o finansijskoj poziciji od dana kada Banka ima pravo da koristi iznajmljeno sredstvo na period trajanja lizinga plus:
 - period obuhvaćeni eventualnom opcijom produženja lizinga (ako postoji vjerovatnoća da će Banka iskoristiti tu opciju),
 - period obuhvaćen eventualnom opcijom raskida lizinga (ako postoji vjerovatnoća da Banke neće iskoristiti tu opciju)

u iznosu očekivanih plaćanja lizing rata umanjениh za pripadajuće direktne i indirektnе poreze, diskontovane po inkrementalnoj kamatnoj stopi (stopa zaduživanja koju bi Banka platila za sličan lizing ili ako to ne može odrediti, stopa koju bi na početku lizinga Banka snosila na ime najma, pod sličnim uslovima sa sličnim instrumentima osiguranja izvora sredstava potrebnih za nabavku predmeta lizinga).

- u bilansu uspjeha u skladu sa MSFI 16, linearno tokom trajanja lizinga kao trošak amortizacije, trošak kamate diskontovan prema inkrementalnoj kamatnoj stopi i trošak direktnih i indirektnih poreza u skladu sa ugovorom o lizingu.

Izuzeto od navednog, u skladu sa MSFI 16, lizing rate za kratkoročne ugovore o lizingu (ugovori do 12 mjeseci) i ugovore male vrijednosti priznaju se kao rashod u bilansu uspjeha linearno tokom trajanja lizinga, izuzev kada drugi sistematski osnov bolje odražava vremenski obrazac za korisnika lizinga.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.15 Lizing (nastavak)**Operativni lizing - Banka kao davalac lizinga

Banka kao davalac operativnog lizinga prikazuje u svojim bilansima sredstvo koje je dato na operativni lizing, u skladu sa prirodom tog sredstva.

Prihod od operativnog lizinga biće priznat u jednakim iznosima tokom perioda trajanja lizinga, osim ukoliko neki drugi sistematski osnov bolje ne pokazuje vremenski obrazac u kojem se smanjuje korist nastala od upotrebe sredstva datog u lizing.

Politika amortizacije za sredstva data u lizing treba da bude konzistentna sa politikama amortizacije Banke kao davaoca lizinga, za slična sredstva, i takva amortizacija treba da bude izračunata u skladu sa MRS 16 i MRS 38.

Transakcije prodaje i povratnog lizinga

Ove transakcije obuhvataju prodaju sredstva i davanje u lizing istog sredstva nazad prodavcu.

Ukoliko transakcija prodaje i povratnog lizinga rezultuje u finansijskom lizingu, svaki višak prodajne vrijednosti iznad knjigovodstvene vrijednosti zakupljenog sredstva neće biti odmah priznat kao prihod u finansijskim izvještajima prodavca-korisnika lizinga, već se razgraničava i priznaje kao prihod tokom vremena trajanja lizinga.

Ukoliko transakcija prodaje i povratnog lizinga rezultira uspostavljanjem operativnog lizinga i ukoliko je evidentno da je transakcija utvrđena po fer vrijednosti, bilo koji dobitak ili gubitak priznaće se odmah i svaki višak prodajne vrijednosti iznad knjigovodstvene vrijednosti zakupljenog sredstva neće biti odmah priznat, već se razgraničava i priznaje kao prihod tokom vremena trajanja lizinga. Ukoliko je prodajna cijena ispod fer vrijednosti, dobitak ili gubitak priznaju se odmah, osim ukoliko taj gubitak nije kompenzovan budućim lizing ratama po cijeni nižoj od tržišne. Tada će on biti razgraničen i amortizovan srazmjerno lizing ratama tokom perioda u kojem se očekuje korišćenje tog sredstva. Ukoliko je pak prodajna cijena iznad fer vrijednosti, višak iznad fer vrijednosti razgraničava se i amortizuje tokom perioda za koji se očekuje da će se to sredstvo koristiti.

3.16 Nekretnine i oprema**3.16.1 Priznavanje i vrednovanje**

Prilikom inicijalnog priznavanja, nekretnine i oprema se vrednuju po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja, odnosno u ukupnom iznosu svih izdataka koji su neophodni da se sredstva dovedu u stanje raspoloživo za upotrebu. Nakon početnog priznavanja kao sredstva, nekretnine i oprema se knjiže po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ukupnu akumuliranu amortizaciju i ukupne eventualne gubitke zbog umanjenja vrijednosti.

3.16.2 Naknadno vrednovanje

Nekretnine i oprema se vrednuju po nabavnoj vrijednosti, bez uvećanja za izdatke svakodnevnog održavanja, umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i gubitke po osnovu obezvređenja. Nabavna vrijednost nekretnine i opreme se uvećava za iznos naknadnih izdataka nastalih prilikom rekonstrukcije i zamjene dijelova opreme, u trenutku u kome je izdatak nastao pod uslovom da ispunjava uslove da se može pripisati nabavnoj vrijednosti sredstava.

3.16.3 Amortizacija

Amortizacija se obračunava primjenom proporcionalne metode na nabavnu vrijednost nekretnina i opreme tokom procijenjenog korisnog vijeka upotrebe. Zemljište ne podliježe amortizaciji.

Stope amortizacije sredstava se kreću u sljedećim rasponima:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
	godina	godina
Zgrade	1,3%	1,3%
Računarska oprema i srodna oprema	14,29% - 20,00%	14,29% - 20,00%
Automobili	12,50%	12,50%
Ulaganja u tuđa osnovna sredstva	6,52% - 38,72%	6,49% - 38,72%
Oprema i ostala sredstva	10,00% - 15,50%	10,00% - 15,50%

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.16 Nekretnine i oprema (nastavak)

Sredstva u pripremi se amortizuju nakon stavljanja u upotrebu. Ulaganja u objekte koje Banka koristi u zakupu, amortizuju se na period trajanja zakupa.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se iskazuju u bilansu uspjeha u trenutku njihovog nastanka.

3.16.4 Prestanak priznavanja

Banka prestaje sa priznavanjem nekretnina i opreme u slučaju njihovog otuđenja ili njihovog povlačenja iz upotrebe, a iz njihovog otuđenja se ne očekuju buduće ekonomske koristi. Dobici i gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje nekretnina i opreme, priznaju se u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dio ostalih operativnih prihoda i rashoda.

3.17 Nematerijalna ulaganja

Prilikom inicijalnog priznavanja, nematerijalna sredstva se početno odmjeravaju po nabavnoj vrijednosti, odnosno vrednuju se u ukupnom iznosu svih izdataka koji su neophodni da se sredstvo dovede u stanje neophodno za upotrebu.

Nakon inicijalnog priznavanja, nematerijalna sredstva se vrednuju po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i eventualne gubitke po osnovu obezvređenja. Naknadni izdaci se mogu pripisati vrijednosti prethodno priznatog nematerijalnog sredstva, samo ako produžavaju očekivane buduće ekonomske koristi po osnovu takvog sredstva. Troškovi svakodnevnog održavanja se priznaju u bilansu uspjeha kao trošak perioda u kome nastanu.

Amortizacija nematerijalnog sredstva se priznaje u bilansu uspjeha u jednakim godišnjim iznosima tokom procijenjenog vijeka trajanja, budući da se na taj način najbolje odražava očekivana potrošnja upotrebe ekonomske vrijednosti sadržane u nematerijalnom sredstvu. Amortizacione stope nematerijalnih ulaganja kreću se u rasponu od 20% do 25%.

3.18 Investicione nekretnine

Investicione nekretnine obuhvataju imovinu koju Banka koristi u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnine. Investicione nekretnine se prilikom inicijalnog priznanja vrednuju po nabavnoj vrijednosti uvećane za zavisne troškove. Knjigovodstvena vrijednost se uvećava za izdatke nastale prilikom zamjene dijela postojeće investicione nekretnine od dana kada su izdaci nastali i ukoliko su ispunjeni uslovi za njihovo priznavanje, dok se troškovi svakodnevnog održavanja investicione nekretnine ne pripisuje knjigovodstvenoj vrijednosti sredstava.

Nakon inicijalnog priznavanja, investicione nekretnine se vrednuju po „fer“ vrijednosti koja odražava tržišne uslove na dan bilansa stanja. Dobici i gubici nastali uslijed promjene „fer“ vrijednosti investicione nekretnine se priznaju u bilansu uspjeha perioda u kome su nastali.

Banka prestaje sa priznavanjem investicione nekretnine u slučaju njihovog otuđenja ili u slučaju njihovog povlačenja iz upotrebe, a iz njihovog otuđenja se ne očekuju buduće ekonomske koristi. Gubici i dobiti nastali usljed otuđenja ili povlačenja investicione nekretnine iz upotrebe se priznaju u bilansu uspjeha perioda u kome su nastali.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.19 Sredstva stečena naplatom potraživanja

Sredstva stečena naplatom potraživanja se u skladu sa namjerom Banke i odlukom odgovarajućeg nadležnog organa Banke klasifikuju kao:

- sredstva namijenjena prodaji;
- investicione nekretnine ili
- nekretnine i oprema.

Banka na sredstvima stečenim naplatom potraživanja iskazuje materijalna sredstva primljena po osnovu naplate potraživanja. Banka dolazi u vlasništvo materijalnih sredstava realizacijom zaloga nad kreditima i plasmanima.

Prema Odluci ABRS, Banka sredstva stečena naplatom potraživanja prilikom početnog priznavanja evidentirati prema nižoj od sljedećih vrijednosti:

- iznosa neto knjigovodstvene vrijednosti potraživanja Banke. U slučaju da je visina knjigovodstveno evidentiranih kreditnih gubitaka jednaka visini potraživanja Banka će stečenu materijalnu imovinu evidentirati po tehničkoj vrijednosti u iznosu 1 KM.
- procijenjenoj fer vrijednosti od strane nezavisnog procjenitelja umanjenoj za očekivane troškove prodaje (troškovi notara, poreza, sudske takse i dr. koji su direktno povezani sa prodajom).

Materijalnu imovinu namijenjenu prodaji a koja je stečena nakon 01.01.2019. godine Banka je u obavezi prodati u roku od tri godine od datuma početnog priznavanja iste u knjigama banke, a ukoliko istu ne proda Banka je dužna njenu vrijednost svesti na 1 KM. Banka je dužna imovinu koja je stečena prije 01.01.2019. godine prodati u roku dvije godine računajući od 01.01.2020. godine, a ukoliko istu ne proda dužna je njenu vrijednost svesti na 1 KM. Obezvredjenje se radi sukcesivno tako da pojedinačna vrijednost sredstva stečenog naplatom potraživanja bude minimalno na nivou njene procjenjene vrijednosti.

Za sredstva stečena naplatom potraživanja za koju se ne može dokazati realna vrednost ili za koju Banka ustanovi da više nisu zadovoljeni uslovi za klasifikaciju u imovinu koja se drži za dalju prodaju, a ova imovina se ne može reklasifikovati u drugu imovinu za knjigovodstveno evidentiranje se može koristiti samo tehnička vrednost od 1 KM.

Gubici od umanjenja vrijednosti se priznaju na teret rashoda perioda.

a. Obezvredjenje nefinansijskih sredstava

Banka procjenjuje na dan izvještaja o finansijskoj poziciji, knjigovodstvene vrijednosti nefinansijskih sredstava: materijalne imovine, koju čine nekretnine i oprema, sredstva sa pravom korištenja, investicione nekretnine i nematerijalna imovina. Ukoliko postoji indikacija da je sredstvo obezvređeno, procjenjuje se nadoknadiva vrijednost kako bi se odredio gubitak po osnovu obezvređenja. Ukoliko se utvrdi da je nadoknadiva vrijednost sredstva manja od knjigovodstvene vrijednosti, knjigovodstvena vrijednost se umanjuje do procijenjenog iznosa nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost sredstava utvrđuje se kao vrijednost koja je veća od upotrebne vrijednosti sredstva i njegove fer vrijednosti.

Za sredstva koja podliježu amortizaciji, odnosno za nekretnine i opremu, sredstva sa pravom korištenja i nematerijalnu imovinu, provjera da li je došlo do umanjenja njihove vrijednosti vrši se kada događaji ili izmjenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti.

Za sredstva koja ne podliježu amortizaciji, odnosno za investiciona ulaganja, procjena da li je došlo do umanjenja njihove vrijednosti vrši se na godišnjem nivou i kada događaji ili izmjenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog obezvređenja se priznaje u iznosu razlike na teret rashoda.

Nefinansijska imovina za koju je izvršeno umanjenje vrijednosti procjenjuje se na svaki datum izvještavanja radi mogućeg ukidanja umanjenja vrijednosti. Gubitak od umanjenja vrijednosti se ukida ukoliko je došlo do promjene u procjenama koje su bile korištene za određivanje nadoknadivog iznosa. Gubitak od umanjenja vrijednosti smanjuje se najviše do iznosa knjigovodstvene vrijednosti imovine koja ne prelazi knjigovodstvenu vrijednost imovine koja bi bila utvrđena, umanjena za akumuliranu amortizaciju, u slučaju da nije bio priznat gubitak po osnovu obezvređenja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**b. Finansijske garancije**

U uobičajenom toku poslovanja Banka, odobrava finansijske garancije koje se sastoje od plativih i činidbenih garancija, akreditiva i drugih poslova jemstva. Finansijske garancije se incijalno priznaju u vanbilansnoj aktivi po fer vrijednosti, a nakon inicijalnog priznavanja, obaveze Banke koje proističu iz finansijskih garancija vrednuju se u iznosu amortizovane naknade ili iznosu najbolje procjene troškova neophodnim da bi se izmirila finansijska obaveza koja nastaje kao rezultat garancije, u zavisnosti koji je iznos veći.

Po osnovu finansijske garancije, povećanje obaveza se iskazuje u okviru izvještaja o finansijskoj poziciji, a primljene naknade se priznaju u korist bilansa uspjeha u okviru prihoda od naknada i provizija tokom perioda korišćenja garancije.

c. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada Banka ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao rezultat prethodnog događaja, za koje je vjerovatno da će biti potreban odliv ekonomskih koristi da bi obaveza bila izmirena i za koju je moguće izvršiti pouzdanu procjenu iznosa obaveze. U slučajevima kada je efekat vremenske vrijednosti novca materijalan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrijednost izdataka za koje se pretpostavlja da će biti dovoljni da se obaveze izmire.

d. Kapital

Kapital se sastoji od akcijskog kapitala, emisionog ažia, rezervi kapitala (opštih zakonskih rezervi i ostalih rezervi), neraspoređene dobiti iz ranijih godina, neto dobiti tekućeg perioda, rezervi za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu i revalorizacionih rezervi.

Akcijski kapital

Akcijski kapital predstavlja nominalnu vrijednost uplaćenih običnih akcija klasifikovanih kao kapital i denominovan je u BAM.

Emisiona premija

Emisiona premija predstavlja pozitivnu / negativnu razliku između uplaćene vrijednosti običnih akcija i njihove nominalne vrijednosti po osnovu emisija akcija.

Rezerve iz dobiti

Rezerve iz dobiti formirane su u skladu sa Zakonom o preduzećima Republike Srpske koji zahtijeva da se 5% dobiti tekuće godine izdvoji u zakonske rezerve sve do iznosa 10% akcijskog kapitala. Zakonske rezerve do 10% akcijskog kapitala mogu se koristiti za pokriće gubitaka tekuće i prošlih godina.

Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve se odnose na nerealizovane neto dobitke i gubitke formirane kao rezultat svođenja na tržišnu vrijednost ulaganja u hartije od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat.

Dividende

Dividende na akcije evidentiraju se kao obaveza u periodu u kojem je donijeta odluka o njihovoj isplati.

e. Zarada po akciji

Zarada po akciji izračunava se dijeljenjem neto dobiti koja pripada akcionarima, vlasnicima običnih akcija Banke, ponderisanim prosječnim brojem izdatih običnih akcija u toku izvještajnog perioda.

4. ZNAČAJNA RAČUNOVODSTVENA RASUĐIVANJA I PROCJENE

Banka vrši procjene i pretpostavke o efektima koje će imati vrijednosti sredstava i obaveza iskazani u finansijskim izvještajima u narednoj finansijskoj godini. Procjene i prosuđivanja se neprekidno evidentiraju i zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se smatra da će u datim okolnostima biti razumna.

Procjene i prosuđivanja koja bi mogla da izazovu materijalne promjene knjigovodstvenih iznosa sredstava i obaveza u toku sljedeće finansijske godine opisane su u nastavku teksta.

4.1 Gubici zbog obezvređenja potraživanja

Banka jednom mjesečno vrši analizu kreditnog portfolija u cilju procjene obezvređenja potraživanja. U procesu utvrđivanja da li u bilansu uspjeha treba prikazati gubitak zbog obezvređivanja, Banka prosuđuje da li postoje pouzdani dokazi koji pokazuju mjerljivo smanjenje procijenjenih budućih tokova gotovine od kreditnog portfolija, prije nego što se smanjenje može identifikovati na pojedinačnom kreditu u tom portfoliju. Ovi dokazi mogu uključivati raspoložive podatke koji ukazuju na to da je nastala nepovoljna promjena u statusu dužnika u pogledu plaćanja obaveza prema Banci ili na nacionalne ili lokalne okolnosti koji su u korelaciji sa neizvršenjem obaveza.

Procjena postojanja objektivnih dokaza o obezvređenju se sprovodi na individualnom nivou finansijskih sredstava koja su pojedinačno značajna. Procjena na grupnom nivou se radi za potraživanja koja nisu individualno značajna i za obezvređenja koja su sadržana u portfoliju a za koje ne postoji objektivni dokaz o pojedinačnom obezvređenju.

Procjena na grupnom nivou zavisi od vrste dužnika, vrste plasmana i ročnosti, kao i podgrupe sa sličnim karakteristikama.

Banka vrši procjene na bazi iskustva o ostvarenim gubicima po kreditima iz prethodnih perioda za sva sredstva sa karakteristikama kreditnog rizika i objektivnim dokazima o umanjenju vrijednosti koji su slični karakteristikama sredstava u portfoliju.

4.2 Utvrđivanje fer vrijednosti finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu na dan izvještaja o finansijskoj poziciji se bazira na kotiranim, tržišnim cijenama ponude ili tražnje, bez umanjenja po osnovu transakcionih troškova. Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu kotirani na aktivnom tržištu se određuje korišćenjem odgovarajućih tehnika vrednovanja, koje obuhvataju tehnike neto sadašnje vrijednosti, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje tržišne cijene i ostali relevantni modeli.

Kada tržišni inputi nisu dostupni, oni se određuju procjenjivanjima koja uključuju određeni stepen rasuđivanja u procjeni „fer“ vrijednosti. Modeli procjene oslikavaju trenutno stanje na tržištu na datum mjerenja i ne moraju predstavljati uslove na tržištu prije ili nakon datuma mjerenja. Stoga se tehnike vrednovanja revidiraju periodično, kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

4.3 Dugoročne beneficije za zaposlene

Troškovi dugoročnih beneficija za zaposlene se određuju korišćenjem aktuarske procjene. Ona uključuje predviđanje diskontnih stopa, budućih povećanja plata i budućih stopa fluktuacije zaposlenih. S obzirom da je riječ o dugoročnim predviđanjima, ovakve procjene nose viši nivo neizvjesnosti.

5. IZVJEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA

Banka je u toku 2022. godine definisala nove ključne linije po kojima prati profitabilnost u skladu sa internom Metodologijom za utvrđivanje, mjerenje i praćenje profitabilnosti poslovanja Banke:

1. poslovanje sa velikim i javnim preduzećima,
2. poslovanje sa malim i srednjim preduzećima (SME)
3. poslovanje sa stanovništvom i
4. upravljanje sredstvima.

Izvještaji po segmentima pripremljeni su u skladu sa internim upravljačkim izvještajima Banke. Banka ima uspostavljene interne kriterijume po kojima klijent pripada određenoj poslovnoj liniji i u skladu sa tim je izvršeno razvrstavanje u izvještaju.

Pri mjerenju poslovnih rezultata primjenjuju se interne cijene u skladu sa Metodologijom izrade internih kamata.

Budući da Banka posluje samo u Bosni i Hercegovini, ne prikazuju se sekundarni (geografski) segmenti.

Izvještaji po segmentima su usklađeni sa finansijskim izvještajima u ovim napomenama. Računovodstvene politike u segmentima poslovanja su iste onima opisanim u značajnim računovodstvenim politikama. Metodologija alokacije prihoda i troškova po segmentima je ista za obje prikazane godine.

5.1 Izvještaj o bilansu uspjeha i ostalom ukupnom rezultatu po segmentima za poslovnu 2022. godine:

	<i>Javni sektor</i>	<i>Veliki klijenti</i>	<i>SME</i>	<i>Stanovništvo</i>	<i>Upravljanje sredstvima</i>	<i>UKUPNO</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Prihodi od kamata	10.182	10.153	11.915	40.465	12.753	85.468
Rashodi od kamata	(1.544)	(844)	(981)	(9.681)	(1.363)	(14.413)
Neto prihodi od kamata	8.638	9.309	10.934	30.784	11.390	71.055
Prihodi od naknada i provizija	1.577	6.853	10.178	26.326	3.106	48.040
Rashodi od naknada i provizija	(205)	(2.225)	(3.965)	(8.208)	(5.806)	(20.409)
Neto prihodi po osnovu naknada i provizija	1.372	4.628	6.213	18.118	-2.700	27.631
Neto prihod od kursnih razlika	(19)	115	1	7.425	(746)	6.776
Ostali poslovni prihodi	166	2.260	1.562	2.647	2.301	8.936
Operativni i ostali rashodi	(1.864)	(7.219)	(6.213)	(36.491)	(4.102)	(55.889)
Obezvređenje sredstava stečenih naplatom potraživanja	-	(897)	(366)	-	-	(1.263)
Dobit prije umanjenja ispravki vrijednosti i rezervisanja	8.293	8.196	12.131	22.483	6.143	57.246
Rashod / prihod od umanjenja vrijednosti i rezervisanja	271	(6.877)	(3.537)	(2.713)	105	(12.751)
Dobit prije oporezivanja	8.564	1.319	8.594	19.770	6.248	44.495
Porez na dobit	(889)	(301)	(728)	(918)	(576)	(3.412)
Dobit tekuće godine	7.675	1.018	7.866	18.852	5.672	41.083
Dobitak utvrđen direktno u kapitalu po osnovu promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju					(2.438)	(2.438)
Ukupan rezultat za obračunski period	7.675	1.018	7.866	18.852	3.234	38.645

5. IZVJEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA (nastavak)

5.2 Izvještaj o bilansu uspjeha i ostalom ukupnom rezultatu po segmentima za poslovnu 2021. godine:

	<i>Javni sektor</i>	<i>Veliki klijenti</i>	<i>SME</i>	<i>Stanovništvo</i>	<i>Upravljanje sredstvima</i>	<i>UKUPNO</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Prihodi od kamata	9.369	6.703	10.995	41.849	11.230	80.146
Rashodi od kamata	(2.051)	(935)	(1.072)	(11.605)	(1.368)	(17.031)
Neto prihodi od kamata	7.318	5.768	9.923	30.244	9.862	63.115
Prihodi od naknada i provizija	878	5.511	7.809	21.811	2.158	38.167
Rashodi od naknada i provizija	(178)	(2.789)	(2.923)	(7.314)	(4.252)	(17.456)
Neto prihodi po osnovu naknada i provizija	700	2.722	4.886	14.497	(2.094)	20.711
Neto prihod od kursnih razlika	1	134	0	4.954	(39)	5.050
Ostali poslovni prihodi	13	2.093	1.575	1.416	1.150	6.247
Operativni i ostali rashodi	(1.790)	(4.102)	(7.070)	(35.114)	(3.681)	(51.757)
Obezvređenje sredstava stečenih naplatom potraživanja	-	(2.491)	(4.037)	(21)	-	(6.549)
Dobit prije umanjenja ispravki vrijednosti i rezervisanja	6.242	4.124	5.277	15.976	5.198	36.817
Rashod / prihod od umanjenja vrijednosti i rezervisanja	(430)	(4.281)	(4.529)	(2.524)	(349)	(12.113)
Dobit prije opozivanja	5.812	(157)	748	13.452	4.849	24.704
Porez na dobit	(523)	(263)	(123)	(231)	(274)	(1.414)
Dobit tekuće godine	5.289	(420)	625	13.221	4.575	23.290
Dobitak utvrđen direktno u kapitalu po osnovu promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju					(1.953)	(1.953)
Ukupan rezultat za obračunski period	5.289	(420)	625	13.221	2.622	21.337

5. IZVJEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA (nastavak)**5.3 Izvještaj o finansijskoj poziciji po segmentima za godinu koja se završila 31. decembra 2022. godine**

	<i>Javni sektor</i>	<i>Veliki klijenti</i>	<i>SME</i>	<i>Stanovništvo</i>	<i>Upravljanje sredstvima</i>	<i>UKUPNO</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
AKTIVA						
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	-	-	-	122.325	416.995	539.320
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	-	-	236.775	236.775
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	-	-	-	-	69.762	69.762
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	-	-	-	12.888	12.888
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	331.588	331.588
Ulaganja u zavisna društva	-	-	-	-	11.007	11.007
Plasmani drugim bankama	-	-	-	-	645	645
Kredit i potraživanja po kreditima	364.338	324.808	286.260	570.211	-	1.545.617
Materijalna imovina	-	-	-	15.611	26.765	42.376
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	2.537	2.537
Sredstva stečena naplatom potraživanja	-	149	396	-	-	545
Ostala potraživanja i AVR	5.707	2.190	5.301	4.763	9.219	27.180
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	77	77
Poslovna aktiva	370.045	327.147	291.957	712.910	1.118.258	2.820.317
PASIVA						
Obaveze						
Depoziti komitenata	730.462	187.341	299.950	976.216	13.847	2.207.816
Obaveze po uzetim kreditima	-	-	-	-	279.277	279.277
Rezervisanja na stavke vanbilansa	77	1.941	608	93	-	2.719
Rezervisanja za potencijalne obaveze	-	-	-	-	1.243	1.243
Ostale obaveze i PVR	3.454	3.385	5.315	20.844	4.642	37.640
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	68	68
Subordinirani dug (dopunski kapital)	-	-	-	-	37.600	37.600
Ukupno obaveze	733.993	192.667	305.873	997.153	336.677	2.566.363
Kapital						
Kapital i rezerve	-	-	-	-	212.930	212.930
Neraspoređena dobit	7.675	1.018	7.866	18.852	5.613	41.024
Ukupan kapital	7.675	1.018	7.866	18.852	218.543	253.954
Poslovna pasiva	741.668	193.685	313.739	1.016.005	555.220	2.820.317
Vanbilansna pasiva	33.413	251.582	136.697	23.086	-	444.778

5. IZVJEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA (nastavak)**5.4 Izvještaj o finansijskoj poziciji po segmentima za godinu koja se završila 31. decembra 2021. godine**

	<i>Javni sektor</i>	<i>Veliki klijenti</i>	<i>SME</i>	<i>Stanovništvo</i>	<i>Upravljanje sredstvima</i>	<i>UKUPNO</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
AKTIVA						
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	-	-	-	108.071	486.946	595.017
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	-	-	230.771	230.771
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	-	-	-	-	16.008	16.008
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	-	-	-	12.472	12.472
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	270.831	270.831
Ulaganja u zavisna društva	-	-	-	-	-	-
Plasmani drugim bankama	-	-	-	-	317	317
Kredit i potraživanja po kreditima	345.389	289.756	256.012	559.371	-	1.450.528
Materijalna imovina	-	-	-	21.008	25.098	46.106
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	2.464	2.464
Sredstva stečena naplatom potraživanja	92	5.574	3.059	17	-	8.742
Ostala potraživanja i AVR	5.927	3.741	4.716	5.162	10.321	29.867
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	175	175
Poslovna aktiva	351.408	299.071	263.787	693.629	1.055.403	2.663.298
PASIVA						
Obaveze						
Depoziti komitenata	663.203	132.552	266.361	1.002.457	4.146	2.068.719
Obaveze po uzetim kreditima	-	-	-	-	293.435	293.435
Rezervisanja na stavke vanbilansa	102	1.052	535	153	-	1.842
Rezervisanja za potencijalne obaveze	-	-	-	-	997	997
Ostale obaveze i PVR	3.188	4.603	6.553	22.776	7.849	44.969
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	368	368
Subordinirani dug (dopunski kapital)	-	-	-	-	37.600	37.600
Ukupno obaveze	666.493	138.207	273.449	1.025.386	344.395	2.447.930
Kapital						
Kapital i rezerve	-	-	-	-	192.078	192.078
Neraspoređena dobit	5.289	(420)	625	13.221	4.575	23.290
Ukupan kapital	5.289	(420)	625	13.221	196.653	215.368
Poslovna pasiva	671.782	137.787	274.074	1.038.607	541.048	2.663.298
Vanbilansna pasiva	37.382	188.750	107.366	24.147	-	357.645

6. PRIHODI OD KAMATA

a) Prihodi od kamata po osnovu bankarskih poslova dati su u sljedećoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Kredit i potraživanja od klijenata	64.604	62.562
Ulaganje u obveznice	13.917	11.157
Naknade po kreditima (obrada zahtjeva)	3.302	3.144
Diskont na otkupljena potraživanja	1.683	1.690
Naplaćena potraživanja	1.962	1.593
Ukupno prihodi od kamata	85.468	80.146

b) Prihodi od kamata po osnovu izvora dati su u sljedećoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Banke	84	-
Privreda	29.206	26.896
Javni sektor	21.623	19.278
Stanovništvo	33.921	33.573
Ostali komitenti	634	399
Ukupno	85.468	80.146

7. RASHODI OD KAMATA

a) Rashodi od kamata po osnovu bankarskih poslova dati su u sljedećoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Depoziti komitenata	9.883	12.292
Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	3.237	3.382
Subordinirani dugovi i subordinirane obveznice	1.128	1.128
Rashodi po osnovu lizinga (napomena 36)	165	229
Ukupno rashodi kamata	14.413	17.031

b) Rashodi od kamata po osnovu izvora dati su u sljedećoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Banke	385	440
Privreda	1.325	1.492
Javni sektor	177	391
Stanovništvo	7.715	9.651
Ostali komitenti	4.811	5.057
Ukupno	14.413	17.031

8. PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Naknade za usluge platnog prometa u zemlji	10.098	9.385
Naknade za usluge platnog prometa u inostranstvu	5.695	4.190
Naknade po osnovu kredita	279	239
Naknade po izdatim garancijama, akreditivima i drugim jemstvima	4.534	3.738
Naknade po kartičnom poslovanju	15.137	12.081
Naknade po mjenjačkim poslovima	6.979	4.315
Ostale naknade i provizije (napomena 8a)	5.318	4.219
Prihodi od naknada i provizija	48.040	38.167

8a) Ostale naknade i provizije

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Naknade za bankarske pakete	4.407	3.999
Naknade za vođenje računa	23	21
Naknade za brokerske provizije	262	195
Ostale naknade (naknade po depozitnim računima)	626	4
Ukupno	5.318	4.219

9. RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Naknade za usluge platnog prometa u zemlji	1.993	1.890
Naknade za usluge platnog prometa u inostranstvu	1.029	936
Naknada na novčana sredstva kod Centralne banke BiH	2.263	1.746
Naknada i provizija po mjenjačkim poslovima	3.069	2.185
Rashodi naknada po poslovima sa karticama	9.307	8.241
Rashodi naknada i provizija prema Agenciji za bankarstvo RS	1.910	1.738
Rashodi naknada i provizija prema Central. registru i Berzi	342	385
Ostale naknade i provizije	496	335
Ukupno	20.409	17.456

Rashodi naknada po kartičnim poslovima u iznosu od 9.307 hiljada BAM na dan 31. decembra 2022. godine (2021: 8.241 hiljada BAM) se odnose na međubankarske provizije (interchange fee) za rad kartica Visa i MasterCard na bankomatima i POS terminalima drugih banaka, kao i provizije nastale tuđim karticama u trgovačkoj mreži Nove banke. Rast broja kartica i transakcija uticali su na rast prihoda i rashoda naknada po kartičnim poslovima u 2022. godine.

10. NETO PRIHOD OD KURSNIH RAZLIKA

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Prihodi po osnovu pozitivnih kursnih razlika	22.194	11.446
Rashodi po osnovu negativnih kursnih razlika	(15.418)	(6.396)
Neto prihod od kursnih razlika	6.776	5.050

11. OSTALI OPERATIVNI PRIHODI

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	1.146	75
Prihodi po osnovu promjene vrijednosti HOV	41	122
Prihodi od smanjenja obaveza (odobreni popusti na zakupe poslovnih prostora, neiskorišteni bodovi za platne kartice)	492	356
Prihodi po osnovu prijevremenog razročenja depozita	810	421
Prihodi po osnovu zakupa	552	630
Prihodi po osnovu otkupljenih potraživanja	36	58
Prihodi od prodaje sredstava stečenih naplatom potraživanja	3.531	3.148
Prihodi od dividendi	58	113
Dobici od prodaje osnovnih sredstava i nemat. ulaganja	32	2
Prihod od ukidanja rezervisanja za potencijalne obaveze	571	324
Ostali operativni prihodi	1.667	998
UKUPNO	8.936	6.247

Banka izdaje dvije vrste Super Nova beskontaktnih platnih kartica, koje su automatski uključene u Klub lojalnosti Super Nova. Klub lojalnosti Super Nova je posebno osmišljen program nagrađivanja i pogodnosti za korisnike Super Nova platnih kartica. Korisnici Super Nova kartica su automatski uključeni u Klub lojalnosti koji omogućava sakupljanje bodova tokom transakcija plaćanja, pogodnosti u vidu popusta, besplatnih usluga Banke i ostalih pogodnosti koje nudi kompanija MasterCard. Bodove omogućava Nova banka za sve transakcije plaćanja, a dodatne bodove obezbjeđuju i partneri Kluba lojalnosti Super Nova. Korisnici Super Nova platnih kartica bodove moraju potrošiti najkasnije do 31. decembra tekuće godine, a ukoliko ih ne iskoriste, isti se na kraju godine oprihoduju.

12. OPERATIVNI I OSTALI RASHODI

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Troškovi zaposlenih	21.634	21.136
Troškovi amortizacije (napomene 20 i 21)	4.663	5.016
Troškovi amortizacije zakupa za poslovni lizing (napomena 20 i 36)	2.049	2.335
Ostali operativni troškovi	21.983	20.245
Ostali rashodi poslovanja	5.560	3.025
Operativni rashodi	55.889	51.757

12. OPERATIVNI I OSTALI RASHODI (nastavak)**a) Troškovi zaposlenih**

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Troškovi neto zarada	13.441	12.975
Troškovi poreza i doprinosa na zarade	7.530	7.722
Ostali troškovi zaposlenih	663	439
Troškovi zaposlenih	21.634	21.136

b) Ostali operativni troškovi

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Troškovi zakupa od pravnih i fizičkih lica	439	610
Troškovi obezbjeđenja objekata, štampanja i druge neproizvodne usluge	2.067	2.079
Troškovi osiguranja depozita	4.010	3.650
Troškovi kartičnog poslovanja	2.958	2.316
Troškovi materijala, goriva, energije i usluga	1.650	1.581
Troškovi telekomunikacija	1.430	1.355
Troškovi marketinga	616	1.009
Troškovi održavanja osnovnih sredstava	1.485	1.692
Troškovi transporta novca	1.321	1.171
Troškovi zakupa licenci	1.836	1.236
Troškovi eksternih usluga	781	472
Troškovi naknada za privremeni i povremeni poslove	38	64
Troškovi osiguranja radnika i osnovnih sredstava	1.165	1.119
Troškovi održavanja prostorija	388	383
Ostali operativni troškovi	1.799	1.508
Ostali operativni troškovi	21.983	20.245

U okviru ostalih operativnih troškova iskazani su troškovi kartičarskog poslovanja u iznosu od 2.958 hiljada BAM (2021: 2.316 hiljade BAM) koji se odnose na nadzor ATM bankomata i POS terminala i održavanje softvera za iste. Troškovi zakupa od pravnih i fizičkih lica u iznosu 439 hiljada BAM za poslovnu 2022. godine (2021: 610 hiljada BAM) se knjiže u skladu sa Međunarodnim standardom finansijskog izvještavanja 16 – Lizing (napomena 36).

12. OPERATIVNI I OSTALI RASHODI (nastavak)**c) Ostali rashodi poslovanja**

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2022.	2022.
	000 BAM	000 BAM
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	624	906
Rashodi od prodaje osnovnih i investicionih sredstava	375	289
Rashodi od prodaje sredstava stečenih naplatom potraživanja	1.246	2
Rashodi po osnovu promjene vrijednosti i gubitka od prodaje HOV	439	14
Rashodi po osnovu rezervisanja za potencijalne obaveze (napomena 27)	817	264
Troškovi po osnovu poreza i doprinosa	886	725
Troškovi za sudske i administrativne takse	146	198
Ostali rashodi	1.027	627
Ostali poslovni rashodi	5.560	3.025

13. OBEZVREĐENJE SREDSTAVA STEČENIH NAPLATOM POTRAŽIVANJA

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Obezvređenje sredstava stečenih naplatom potraživanja	1.263	6.549
Ostali poslovni rashodi	1.263	6.549

Banka je na dan 31. decembra 2022. godine izvršila obezvrjeđenje stečene materijalne imovine koju nije prodala u iznosu od 1.263 hiljade KM.

U toku 2022. godine Banka je aktivno radila na prodaji stečene materijalne imovine što je, sa jedne strane, dovelo do ostvarenja prihada od prodaje u iznosu od 3.531 hiljada KM (napomena 11), a sa druge strane do manjeg iznosa obezvrijeđenja u odnosu na isti period prošle godine.

Banka obezvrjeđenje stečene materijalne imovine koju nije prodala vrši u skladu sa Odlukom Agencije za bankarstvo RS o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka član 32.

14. NETO RASHODI UMANJENJA VRIJEDNOSTI I REZERVISANJA ZA OČEKIVANE KREDITNE GUBITKE

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	<i>2022.</i>	<i>2021.</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Neto rashodi umanjena vrijednosti plasmana (napomena 19)	11.616	11.438
Neto rashodi / prihodi umanjena vrijednosti ostalih potraživanja (napomena 23)	242	(52)
Neto rashodi / prihodi umanjena vrijednosti novčanih sredstava (napomena 16 i 17)	(70)	305
Neto rashodi umanjena vrijednosti za finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	86	18
Neto rashodi rezervisanja za vanbilansne stavke (napomena 26 i 32)	877	404
Neto rashodi	12.751	12.113

Tokom 2022. godine, Banka je dodatno izdvojila 12.751 hiljadu BAM po osnovu umanjena vrijednosti za bilansnu aktivu i vanbilansne stavke u skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka (2021. godine: 12.113 hiljada BAM). Na neto efekat povećanja rashoda najviše je uticalo izdvajanje po osnovu očekivanih kreditnih gubitaka u nivou kreditnog rizika 3, odnosno za klijente kojima je dodijeljen status neizmirenja. Na veća izdvajanja po osnovu očekivanih kreditnih gubitaka u nivou kreditnog rizika 3, pored novih izloženosti u statusu neizmirenja uticalo je i povećanje rashoda po osnovu dodatnih izdvajanja za postojeće izloženosti u statusu neizmirenja. U nivou kreditnog rizika 1 zabilježeno je smanjenje rashoda po osnovu očekivanih kreditnih gubitaka najvećim dijelom zbog migracija izloženosti iz kreditnog rizika 1 u nivo kreditnog rizika 2, a što je dijelom neutralisano povećanjem ispravke vrijednosti na grupnom nivou.

Banka redovno prati i analizira uticaj krize koja je izazvana virusnim oboljenjem COVID 19 na portfolio Banke putem analize i monitorniga klijenata kojima je Banka uvodila neku od COVID mjera. Međutim, Banka je uvela mjere klijentima na vrijeme i u najvećem broju slučajeva se pokazalo da su mjere amortizovale moguće povećanje kreditnog rizika kod klijenata koji su tretirani mjerama. Kod klijenata kod kojih je i pored uvedenih mjera identifikovano značajno povećanje kreditnog rizika, izloženosti su raspoređene u nivo kreditnog rizika 2 i izdvojene su dodatne ispravke vrijednosti u skladu sa metodologijom vrednovanja. Efekti pandemije COVID 19 su se u najvećoj mjeri reflektovali kroz povećanje nivoa kreditnog rizika 2, te povećanju rashoda po osnovu očekivanih kreditnih gubitaka u ovom nivou kreditnog rizika.

Kroz redovne mjesečne obračune i raspoređivanja izloženosti u odgovarajuće nivoe kreditnog rizika na nivou pojedinačnog klijenta, Banka prepoznaje eventualna pogoršanja putem promjene rejtinga klijenta usljed pogoršanja pokazatelja poslovanje, zaustavljanja ili smanjenog obima poslovne aktivnosti, te kašnjenja u plaćanju obaveza prema dobavljačima i bankama, te ih raspoređuje u viši nivoe kreditnog rizika. Na navedeni način se anticipiraju sva pogoršanja i povećanja kreditnog rizika kod klijenta.

Banka je dana 28. juna 2022. godine sa društvom EOS Matrix doo Sarajevo zaključila Ugovor o kupoprodaji NPL portfolija ukupne izloženosti 78.990 hiljade BAM, za koje je bila urađena ispravka vrijednosti 100%, po cijeni u iznosu od 4.510 miliona BAM. Kupoprodajna cijena je u cijelosti isplaćena dana 29. juna 2022. godine. Od ukupno prodatog portfolija NPL-a na bilansnu izloženost se odnosilo 23.373 hiljade BAM (koju čine dospjela glavnica, kamata i naknada), dok se na vanbilansnu izloženost odnosilo 55.617 hiljada BAM.

15. POREZ NA DOBIT

Tekući porez na dobit za 2022. godinu obračunat je primjenom poreske stope od 10% na oporezivu dobit prikazanu u poreskom bilansu za poreske obveznike u Republici Srpskoj, Federaciji Bosne i Hercegovine, i Brčko Distriktu.

Komponente poreza na dobit za 2022. godinu su:

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Tekući porez na dobit	3.338	1.502
Promjena u odloženim porezima:		
- Odložena poreska sredstva	106	(175)
- Odložene poreske obaveze	(33)	87
Porez na dobit	3.412	1.414

Usaglašavanjem pozicija iz poreskog bilansa (prihoda, troškova i osnovice za oporezivanje) sa poreskom stopom važećom u Republici Srpskoj za 2022. i 2021. godinu porez na dobit može se dalje analizirati na sljedeći način:

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Dobit prije oporezivanja	44.495	24.704
Porez na dobit obračunat po stopi od 10%	4.450	2.470
Umanjenje poreza za isključene prihode	(1.673)	(1.409)
Uvećanje poreza za nepriznate rashode od umanjenja vrijednosti kredita i ostale imovine	(69)	(175)
Uvećanje poreza za nepriznate ostale rashode	631	616
Gubitak / (dobitak) od odloženih poreza	73	(88)
Porez na dobit	3.412	1.414
<i>Efektivna poreska stopa za period</i>	7,67%	5,73%

15. POREZ NA DOBIT (nastavak)

Promjene na odloženim porezima bile su sljedeće:

	Odložena poreska sredstva 000 BAM	Odložena poreska obaveza 000 BAM	Neto odložena poreska obaveza 000 BAM
Stanje na dan 1. januara 2021.	-	(502)	(502)
Povećanje odloženih poreskih sredstava po osnovu umanjenja vrijednosti potraživanja klasifikovanih u S3	175	-	175
Povećanje odloženih poreskih obaveza po osnovu amortizacije za osnovna sredstva	-	(87)	(87)
Smanjenje odloženih poreskih obaveza po osnovu finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	-	221	221
Stanje na dan 31. decembra 2021.	175	(368)	(193)
Stanje na dan 1. januara 2022.	175	(368)	(193)
Smanjenje odloženih poreskih sredstava po osnovu umanjenja vrijednosti potraživanja klasifikovanih u S3	(106)	-	(106)
Smanjenje odloženih poreskih obaveza po osnovu amortizacije za osnovna sredstva	-	33	33
Povećanje odloženih poreskih sredstava po osnovu finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	8	-	8
Smanjenje odloženih poreskih obaveza po osnovu finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	-	267	267
Stanje na dan 31. decembra 2022.	77	(68)	9

16. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD DEPOZITNIH INSTITUCIJA

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Sredstva kod Centralne banke	383.414	474.104
Blagajna u stranoj valuti	65.174	77.678
Blagajna u domaćoj valuti	52.788	28.269
Devizni računi kod ino banaka	36.075	13.404
Žiro račun poslovne jedinice	2.300	2.069
Umanjenje vrijednosti novčanih sredstava	(431)	(507)
Ukupno	539.320	595.017

16. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD DEPOZITNIH INSTITUCIJA (nastavak)

Promjene na umanjenju vrijednosti bile su sljedeće:

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Stanje na početku godine	507	230
Umanjenje vrijednosti	26	279
Povećanje vrijednosti	(102)	(2)
Stanje na dan	431	507

17. OBAVEZNA REZERVA KOD CENTRALNE BANKE

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Obavezna rezerva kod Centralne banke	237.012	231.002
Umanjenje vrijednosti na obaveznu rezervu kod Centralne Banke	(237)	(231)
Ukupno	236.775	230.771

Promjene na umanjenju vrijednosti bile su sljedeće:

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Stanje na početku godine	231	202
Umanjenje vrijednosti	6	29
Povećanje vrijednosti	-	-
Stanje na dan	237	231

U okviru sredstava rezervi kod Centralne banke Bosne i Hercegovine sadržana je obračunata obavezna rezerva za period održavanja od 21. do 31. decembra 2022. godine. Prosječno stanje računa rezervi za navedeni period iznosi 571.613 hiljada BAM i uključuje prosječnu obaveznu rezervu u iznosu od 237.012 hiljada BAM i iznos veći od obavezne rezerve u iznosu od 334.599 hiljada BAM.

Obavezna rezerva je izdvojena u skladu sa Odlukama Centralne banke Bosne i Hercegovine o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi i utvrđivanju naknade na iznos rezervi, koja propisuje osnovicu za obračun obavezne rezerve, obračunski period, stopu obavezne rezerve, kao i obračun naknade banci za iznos sredstava na računu rezervi kod Centralne banke Bosne i Hercegovine.

Osnovicu za obračun obavezne rezerve čine depoziti i pozajmljena sredstva, bez obzira u kojoj su valuti sredstva izražena. Obavezna rezerva se obračunava prema stanju tih sredstava na kraju svakog radnog dana u toku obračunskog perioda, koji prethodi periodu obračuna. Obračunski period (period obračuna obaveznih rezervi) počinje svakog mjeseca prvog, jedanaestog i dvadesetprvog dana, a završava se desetog, dvadesetog i posljednjeg dana u mjesecu. Banka je obavezna da nakon svakog obračunskog perioda, a najkasnije u roku od tri dana po isteku perioda obračuna dostavi Centralnoj banci Bosne i Hercegovine izvještaj o stanju svojih depozita i pozajmljenih sredstava izraženih u konvertibilnim markama.

Odlukom o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi i utvrđivanju naknade na iznos rezervi („Službeni glasnik RS" br. 103/21, br.7822) definisano je da stopa obavezne rezerve koju primjenjuje Centralna banka BiH iznosi 10% na depozite i pozajmljena sredstva. U skladu sa važećom Odlukom na 01.09.2022. godine, Centralna banka je obračunavala naknadu na sredstva iznad obavezne rezerve po stopi od minus 25 bp, a na sredstva obavezne rezerve po osnovu osnovice u stranim valutama i u domaćoj valuti sa valutnom klauzulom obračunava naknadu po stopi od minus 10 bp.

18. FINANSIJSKA IMOVINA**a) Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku**

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Korporativne obveznice	14.638	16.000
Obveznice Republike Srpske	55.194	26
Umanjenje vrijednosti	(70)	(18)
Neto vrijednost na dan	69.762	16.008

Korporativne obveznice odnose se na kupljene obveznice privrednog društva Elektrokrajine AD Banja Luka, na period od 10 godina, kamatna stopa 3,5%. Obveznice nisu konvertibilne. Dospijeće obveznice je 2023. godina.

Promjene na umanjuju vrijednosti bile su sljedeće:

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Stanje na početku godine	18	-
Umanjenje vrijednosti	55	18
Povećanje vrijednosti	(3)	-
Stanje na dan	70	18

Pregled Obveznica Republike Srpske sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine je prikazan u sljedećoj tabeli:

<i>Naziv HoV</i>	<i>Datum kupovine</i>	<i>Datum dospijeća</i>	<i>Kamatna stopa</i>	<i>Nominalna vrijednost</i>	<i>Amortizovana nabavna vrijednost</i>	<i>Stanje na dan 31.12.2022.</i>
				000 BAM	000 BAM	000 BAM
Obveznice RS (RSRS)	22.05.2009	30.06.2023	1,50%	13	13	13
Obveznice RS (RSBD)	22.07.2022	22.07.2027	4,00%	27.455	26.905	26.905
Obveznice RS (RSBD)	26.08.2022	26.08.2027	5,00%	10.483	10.483	10.483
Obveznice RS (RSBD)	15.09.2022	15.09.2029	5,00%	4.831	4.831	4.831
Obveznice RS (RSBD)	14.10.2022	14.10.2027	5,00%	1.208	1.208	1.208
Obveznice RS (RSBD)	23.12.2022	23.12.2027	5,00%	12.010	11.754	11.754
Ukupno				56.000	55.194	55.194

b) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Hartije od vrijednosti za trgovanje	12.888	12.472
Ukupno na dan	12.888	12.472

Hartije od vrijednosti za trgovanje se odnose vlasničke akcije u domaćim pravnim licima u iznosu od 251 hiljada KM (2021.: 173 hiljada KM) i u stranim pravnim licima (MasterCard i Viza) u iznosu od 12.637 hiljada KM (2021.: 12.299 hiljada KM).

18. FINANSIJSKA IMOVINA (nastavak)**c) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat**

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Obveznice Republike Srpske	331.115	267.186
Učešća u kapitalu drugih pravnih lica	897	1.322
Bruto vrijednost na dan	332.012	268.508
Nerealizovani dobiti/gubici	(424)	2.323
Neto vrijednost na dan	331.588	270.831

Banka na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine ima iskazano učešće (udjele) u kapitalu drugih pravnih lica ispod 10% u neto iznosu od 949 hiljda BAM.

Struktura učešća u kapitalu drugih pravnih lica data je u sljedećoj tabeli:

	% učešća	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Banjalučka berza a.d. Banjaluka	9,47%	252	252
Centralni registar HoV a.d. Banjaluka	7%	334	334
ZIF Unioninvest fond a.d. Bijeljina	7,85%	-	200
Nova Real Estate a.d Banjaluka	9%	225	450
SWIFT		86	86
		897	1.322
Umanjenje vrijednosti		52	(50)
Učešća u kapitalu, neto		949	1.272

18.FINANSIJSKA IMOVINA (nastavak)**c) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (nastavak)**

Pregled Obveznica Republike Srpske sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine je prikazan u sljedećoj tabeli:

<i>Naziv HoV</i>	<i>Datum kupovine</i>	<i>Datum dospijeca</i>	<i>Kamatna stopa</i>	<i>Nominalna vrijednost</i>	<i>Amortizovana nabavna vrijednost</i>	<i>Nerealizovani dobiti / (gubici)</i>	<i>Stanje na dan 31.12.2022</i>
				<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Obveznice RS (RSBD)	07.09.2016	07.09.2023	4,50%	24.965	24.965	(5)	24.960
Obveznice RS (RSBD)	07.12.2016	07.12.2023	4,50%	20.000	20.079	8	20.087
Obveznice RS (RSBD)	21.06.2017	21.06.2027	4,50%	6.190	6.226	1	6.227
Obveznice RS (RSBD)	04.08.2017	04.08.2027	4,00%	10.000	10.000	(3)	9.997
Obveznice RS (RSBD)	06.09.2017	06.09.2024	3,75%	15.528	15.521	(4)	15.517
Obveznice RS (RSBD)	08.12.2017	08.12.2024	3,75%	9150	9189	2	9.191
Obveznice RS (RSBD)	13.06.2018	31.01.2023	3,00%	250	250	(193)	57
Obveznice RS (EUROBOND)	28.06.2018	28.06.2023	4,75%	107.571	107.571	28	107.599
Obveznice RS (RSBD)	16.04.2020	16.04.2025	2,00%	50.000	48.948	(46)	48.902
Obveznice RS (RSBD)	29.11.2021	25.09.2026	1,50%	161	160	1	161
Obveznice RS (RSBD)	29.11.2021	29.09.2027	1,50%	1.051	1.038	10	1.048
Obveznice RS (RSBD)	29.11.2021	18.12.2028	1,50%	492	483	7	490
Obveznice RS (RSBD)	17.12.2021	05.11.2034	1,50%	936	892	2	894
Obveznice RS (RSBD)	02.03.2022	16.04.2025	2,00%	10.000	10.022	(12)	10.010
Obveznice RS (RSBD)	02.03.2022	06.03.2024	3,50%	12.000	12.026	(22)	12.004
Obveznice RS (RSBD)	14.03.2022	04.12.2030	3,50%	5.000	5.198	(189)	5.009
Obveznice RS (RSBD)	23.03.2022	25.03.2027	2,70%	10.000	9.739	(12)	9.727
Obveznice RS (RSBD)	21.04.2022	21.04.2027	3,40%	28.922	28.867	(31)	28.836
Obveznice RS (RSBD)	20.05.2022	20.05.2029	3,50%	20.000	19.899	(18)	19.881
Obveznice RS (RSRS)	24.11.2022	30.06.2023	1,50%	0	0	0	0
Obveznice RS (RSRS)	24.11.2022	15.12.2023	1,50%	1	1	-	1
Obveznice RS (RSRS)	24.11.2022	30.10.2023	1,50%	1	1	-	1
Obveznice RS (RSRS)	24.11.2022	15.06.2024	1,50%	1	1	-	1
Obveznice RS (RSRS)	24.11.2022	09.06.2025	1,50%	5	5	-	5
Obveznice RS (RSRS)	24.11.2022	31.05.2025	1,50%	9	9	-	9
Obveznice RS (RSRS)	24.11.2022	24.12.2025	1,50%	1	1	-	1
Obveznice RS (RSRS)	24.11.2022	25.09.2026	1,50%	3	3	-	3
Obveznice RS (RSRS)	24.11.2022	26.09.2027	1,50%	6	6	-	6
Obveznice RS (RSRS)	24.11.2022	18.12.2028	1,50%	1	1	-	1
Obveznice RS (RSRS)	24.11.2022	22.11.2029	1,50%	2	2	-	2
Obveznice RS (RSRS)	24.11.2022	05.03.2031	1,50%	13	12	-	12
Obveznice RS (RSBD)	07.09.2016	07.09.2023	4,50%	24.965	24.965	(5)	24.960
Ukupno				332.259	331.115	(476)	330.639

18. FINANSIJSKA IMOVINA (nastavak)**c) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (nastavak)**

Pregled Obveznica Republike Srpske sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine je prikazan u sljedećoj tabeli:

<i>Naziv HoV</i>	<i>Datum kupovine</i>	<i>Datum dospijeca</i>	<i>Kamatn a stopa</i>	<i>Nominalna vrijednost</i>	<i>Amortizovana nabavna vrijednost</i>	<i>Nerealizovani dobiti / (gubici)</i>	<i>Stanje na dan 31.12.2021.</i>
				<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Obveznice RS (RSBD)	07.09.2016.	07.09.2023.	4,50	24.965	24.965	611	25.576
Obveznice RS (RSBD)	07.12.2016.	07.12.2023.	4,50	20.000	20.164	358	20.522
Obveznice RS (RSBD)	05.05.2017.	05.05.2022.	3,50	21.640	21.641	116	21.757
Obveznice RS (RSBD)	21.06.2017.	21.06.2027.	4,50	6.190	6.234	258	6.492
Obveznice RS (RSBD)	04.08.2017.	04.08.2027.	4,00	10.000	10.000	248	10.248
Obveznice RS (RSBD)	06.09.2017.	06.09.2024.	3,75	15.528	15.516	186	15.702
Obveznice RS (RSBD)	08.12.2017.	08.12.2024.	3,75	9.150	9.208	43	9.251
Obveznice RS (RSBD)	13.06.2018.	31.01.2023.	3,00	500	501	(257)	244
Obveznice RS (EUROBOND)	28.06.2018.	28.06.2023.	4,75	107.571	107.570	1.448	109.018
Obveznice RS (RSBD)	16.04.2020.	16.04.2025.	2,00	50.000	48.489	(632)	47.857
Obveznice RS (RSRS)	29.11.2021.	25.09.2026.	1,50	202	200	-	200
Obveznice RS (RSRS)	29.11.2021.	26.09.2027.	1,50	1.261	1.245	(7)	1.238
Obveznice RS (RSRS)	29.11.2021.	18.12.2028.	1,50	575	564	1	565
Obveznice RS (RSRS)	17.12.2021.	05.11.2034.	1,50	936	889	-	889
Ukupno				268.518	267.186	2.373	269.559

Promjene u procjenama vrijednosti finansijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat prikazane su u sljedećoj tabeli:

	<i>Promjena vrijednosti obveznica kroz revalorizacijo rezerve</i>	<i>Promjena vrijednosti učešća kroz revalorizacijo rezerve</i>	<i>UKUPNO</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Stanje na dan 1. januara 2021.	4.583	(85)	4.498
Povećanje vrijednosti	6.442	35	6.477
Umanjenje vrijednosti	(8.652)	-	(8.652)
Stanje na dan 31. decembra 2021.	2.373	(50)	2.323
Stanje na dan 1. januara 2022.	2.373	(50)	2.323
Povećanje vrijednosti	15.435	102	15.537
Umanjenje vrijednosti	(18.284)	-	(18.284)
Stanje na dan 31. decembar 2022.	(476)	52	(424)

18. FINANSIJSKA IMOVINA (nastavak)**c) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (nastavak)**

Promjene na revalorizacionim rezervama su prikazane u sljedećoj tabeli:

	<i>Promjene u procjenama vrijednosti finansijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i> 000 BAM	<i>Odložene poreske obaveze finansijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i> 000 BAM	<i>Ispravke vrijednosti finansijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i> 000 BAM	UKUPNO 000 BAM
Stanje na dan 1. januara 2021.	4.511	(487)	296	4.320
Povećanje vrijednosti	6.478	220	49	6.747
Umanjenje vrijednosti	(8.652)	-	(48)	(8.700)
Stanje na dan 31. decembra 2021.	2.337	(267)	297	2.367
Stanje na dan 1. januara 2022.	2.337	(267)	297	2.367
Povećanje vrijednosti	15.537	275	149	15.961
Umanjenje vrijednosti	(18.284)	-	(115)	(18.399)
Stanje na dan 31. decembar 2022.	(410)	8	331	(71)

Ispravke vrijednosti na obveznice Republike Srpske su iskazane kroz ostali ukupni rezultat i sa 31. decembrom 2022. godine iznose 331 hiljada KM (2021.: 297 hiljada KM).

d) Ulaganja u zavisna društva

Banka na dan 31. decembar 2022. godine ima iskazano učešće (udjel) u ATOS banci a.d. Banja Luka (99,64%). U maju 2022 godine Nova banka je postala većinski vlasnik Sberbank a.d. Banja Luka, koja ovom promjenom prestaje da bude dio bankarske grupe, na čijem čelu je bila Sberbank Europe AG Beč, i postaje dio domaće bankarske grupe, bez povezanosti sa prethodnim akcionarima, čime je spriječen uticaj geopolitičkih dešavanja na poslovanje Sberbanke. Usljed novih okolnosti Sberbanka a.d. Banja Luka, u mjesecu maju je promjenila ime u ATOS banku.

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
ATOS banka a.d. Banja Luka (99,64%)	11.007	-
Stanje na dan	11.007	-

Ukupna neto vrijednost svih učešća Banke u kapitalu kod drugih pravnih lica, na dan 31. decembar 2022. godine ne prelazi 20% regulatornog kapitala Banke, a ukupan iznos u drugim nefinansijskim pravnim licima ne prelazi 10% osnovnog kapitala Banke.

19. KREDITI I POTRAŽIVANJA PO KREDITIMA**a) Pregled po korisnicima kredita**

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
- Preduzeća	601.675	566.304
- Javna i državna preduzeća	165.049	124.717
- Vlada	186.605-	192.638
- Stanovništvo	618.699	605.276
- Ostali komitenti	24.724	12.157
- Otkupljena potraživanja	15.131	32.404
Kredit i plasmani komitentima (bruto)	1.611.883	1.533.496
Umanjenje vrijednosti	(66.266)	(82.968)
Ukupni krediti plasirani komitentima (neto)	1.545.617	1.450.528

Otkupljena potraživanja se odnose na dugoročna potraživanja od javnih i državnih preduzeća u iznosu od 194 hiljade BAM i vladinih institucija u iznosu od 14.937 hiljada BAM. Otkupljena potraživanja od vladinih institucija imaju bezuslovnu garanciju Vlade RS.

b) Ročnost dospjeća kredita

Ročnost dospjeća kredita klijentima, prema roku dospjeća, sa stanjem na dan 31. decembar je sljedeća:

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Do 30 dana	24.386	30.710
Od 1 do 3 mjeseca	78.499	71.497
Od 3 do 12 mjeseci	345.340	292.231
Od 1 do 5 godina	698.522	658.724
Preko 5 godina	398.870	397.366
Kredit klijentima na dan (neto)	1.545.617	1.450.528

19. KREDITI I POTRAŽIVANJA PO KREDITIMA (nastavak)**c) Koncentracija kredita klijenata**

Koncentracija ukupno plasiranih sredstava komitentima od strane Banke, na dan 31. decembar po granama djelatnosti je sljedeća:

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Poljoprivreda, lov i ribolov	18.993	35.932
Rudarstvo i industrija	226.478	188.662
Građevinarstvo	106.396	102.562
Trgovina	202.857	174.673
Usluge, turizam i ugostiteljstvo	74.093	38.629
Transport, skladištenje, telekomunikacije	36.079	61.211
Finansije	53.441	38.109
Trgovina nekretninama	21.267	12.874
Administracija, druge javne usluge	247.398	270.853
Stanovništvo	618.699	605.276
Ostalo	6.182	4.715
Kredit i plasmani komitentima (bruto)	1.611.883	1.533.496
Umanjenje vrijednosti	(66.266)	(82.968)
Kredit i plasmani komitentima (neto)	1.545.617	1.450.528

Promjene na umanjenju vrijednosti bile su sljedeće:

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Stanje na početku godine	82.968	103.589
Umanjenje vrijednosti	27.279	23.157
Povećanje vrijednosti	(15.663)	(11.606)
Računovodstveni otpis kredita	(5.734)	(29.338)
Smanjenje po osnovu prodaje plasmana/otpisa i preuzimanja u stečenu materijalnu aktivnu	(22.584)	(2.834)
Stanje na dan	66.266	82.968

Banka je u skladu sa Odlukom Agencije za bankarstvo RS o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, a koja se primjenjuje od 01. januara 2020. godine, u obavezi vršiti računovodstveni otpis bilansne izloženosti u vanbilansnu evidenciju dvije godine nakon što je za navedene izloženosti knjigovodstveno evidentirala očekivane kreditne gubitke u visini od 100% bruto knjigovodstvene vrijednosti i istu je proglasila u potpunosti dospjelom, osim izloženosti po osnovu finansijskog lizinga. Do 31. decembra 2022. godine ukupno stanje kredita koji su računovodstveno otpisani iznosi 16.796 hiljada BAM (31. decembar 2021: 55.655 hiljada BAM).

Do značajnog smanjenja obima portfolija računovodstveno otpisanih kredita u toku 2022. godine, došlo je prevashodno zbog realizovane prodaje NPL portfolija, gdje je navedenom transakcijom prodan i dio računovodstveno otpisanog portfolija ukupnog iznosa glavnice 44.023 hiljada BAM, gdje je iz kupoprodajne cijene naplaćeno 510 hiljada BAM, dok je ostatak od 43.513 hiljade BAM trajno otpisan iz poslovnih knjiga Banke.

20. MATERIJALNA IMOVINA**a) Nekretnine i oprema**

Promjene na nekretninama i opremi u toku 2021. i 2020. godine prikazani su kako slijedi:

u 000 BAM	Zemljište i poslovne zgrade	Oprema i ostala sredstva	Osnovna sredstva u pripremi	Avansi za osnovna sredstva	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST					
Stanje na dan 01.01.2021.	26.912	45.627	908	2.836	76.283
Nabavke u toku godine	-	-	1.290	-	1.290
Aktiviranje osnovnih sredstava	-	1.502	(1.502)	-	-
Iskorišteni avansi u toku godine	-	-	-	(3.002)	(3.002)
Novi avansi u toku godine	-	-	-	166	166
Prodaja	-	(208)	-	-	(208)
Donacija	-	(44)	-	-	(44)
Prenos na zalihe (oprema za donaciju)	-	(92)	-	-	(92)
Otpis/rashodovanje/smanjenje	-	(4.711)	-	-	(4.711)
Stanje na dan 31.12.2021.	26.912	42.074	696	-	69.682
Stanje na dan 01.01.2022.	26.912	42.074	696	-	69.682
Nabavke u toku godine	-	-	1.745	184	1.929
Aktiviranje osnovnih sredstava	-	1.614	(1.614)	-	-
Prodaja	-	(179)	-	-	(179)
Prenos na zalihe (oprema za donaciju)	-	(150)	-	-	(150)
Otpis/rashodovanje/smanjenje	-	(2.398)	-	-	(2.398)
Stanje na dan 31.12.2022.	26.912	40.961	827	184	68.884
ISPRAVKA VRIJEDNOSTI					
Stanje na dan 01.01.2021.	1.767	33.148	-	-	34.915
Amortizacija (napomena 12)	275	3.867	-	-	4.142
Prodaja	-	(104)	-	-	(104)
Donacija	-	(44)	-	-	(44)
Prenos na zalihe (oprema za donaciju)	-	(91)	-	-	(91)
Otpis/rashodovanje/isknjižavanje	-	(4.463)	-	-	(4.463)
Stanje na dan 31.12.2021.	2.042	32.313	-	-	34.355
Stanje na dan 01.01.2022.	2.042	32.313	-	-	34.355
Amortizacija (napomena 12)	277	3.315	-	-	3.592
Prodaja	-	(117)	-	-	(117)
Prenos na zalihe (oprema za donaciju)	-	(150)	-	-	(150)
Otpis/rashodovanje/isknjižavanje	-	(2.261)	-	-	(2.261)
Stanje na dan 31.12.2022.	2.319	33.100	-	-	35.419
SADAŠNJA VRIJEDNOST					
Stanje na dan 31.12.2022.	24.593	7.861	827	184	33.465
Stanje na dan 31.12.2021.	24.870	9.761	696	-	35.327

Na dan 31. decembar 2022. godine Banka nema građevinske objekte, zemljište, opremu, kao i ostala sredstva založene kao kolaterale za obezbjeđenje kredita ili ostalih finansijskih obaveza, izuzev plasiranih kredita koji su, u skladu sa Ugovorom o zalaganju, založeni u korist IRB-a RS (napomena 25). Banka posjeduje vlasničku dokumentaciju za zemljište i poslovne zgrade.

20. MATERIJALNA IMOVINA (nastavak)**b) Sredstva sa pravom korištenja**

Banka sa 31. decembrom 2022. godine ima obaveze prema pravnim i fizičkim licima koje proizilaze iz ugovora o zakupu poslovnih prostora i bankomata, a koji se priznaju u skladu sa MSFI 16 na osnovu računovodstvene politike za priznavanje zakupa opisane u napomeni 36.

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Stanje na dan 01. januara	5.802	8.169
Povećanje prava zakupa	1.847	659
Smanjenje prava zakupa	(2.918)	(1.213)
Amortizacija i isknjižavanje	(373)	(1.813)
Stanje na dan 31. decembra	4.358	5.802

Banka u zakupu ima samo poslovno prostore i prostore za bankomate. Na dan 31. decembra 2022. godine nije bilo opreme u zakupu.

c) Investicione nekretnine

Promjene na investicionim nekretninama u toku 2022. i 2021. godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Stanje na dan 01. januara	4.977	2.447
Prenos u toku godine	-	2.652
Otuđenje i rashodovanje	(410)	(91)
Usklađivanje vrijednosti	(14)	(31)
Stanje na dan	4.553	4.977

Banka u toku 2022. godine nije imala dodatnih ulaganja u investicione nekretnine. Prodaja poslovnog prostora početkom 2022. godine na lokaciji Zvornik je uticala na smanjenje vrijednosti ove pozicije. Fer vrijednost investicionih nekretnina na 31. decembar 2022. godine je 4.553KM.

21. NEMATERIJALNA IMOVINA

<i>u 000 BAM</i>	<i>Pravo na korištenje tuđih softvera</i>	<i>Licene, kupljeni softveri</i>	<i>Nematerijalna ulaganja u pripremi</i>	<i>Avansi za nematerijalna ulaganja</i>	<i>Ukupno</i>
NABAVNA VRIJEDNOST					
Stanje na dan 01.01.2021.	922	11.019	650	82	12.673
Nova ulaganja (nabavke u toku godine)	-	-	555	234	789
Aktiviranja u toku godine	-	798	(799)	-	(1)
Iskorišteni avansi u toku godine	-	-	-	(282)	(282)
Stanje na dan 31.12.2021.	922	11.817	406	34	13.179
Stanje na dan 01.01.2022.					
Stanje na dan 01.01.2022.	922	11.817	406	34	13.179
Nova ulaganja (nabavke u toku godine)	-	-	1.143	390	1.533
Aktiviranja u toku godine	-	1.549	(1.549)	-	-
Otpis/rashodovanje/isknjiživanje	-	(779)	-	-	(779)
Iskorišteni avansi u toku godine	-	-	-	(340)	(340)
Stanje na dan 31.12.2022.	922	12.587	-	84	13.593
ISPRAVKA VRIJEDNOSTI					
Stanje na dan 01.01.2021.	922	8.921	-	-	9.843
Amortizacija	-	872	-	-	872
Stanje na dan 31.12.2021.	922	9.793	-	-	10.715
Stanje na dan 01.01.2022.					
Stanje na dan 01.01.2022.	922	9.793	-	-	10.715
Amortizacija	-	1.121	-	-	1.121
Otpis/rashodovanje/isknjiživanje	-	(780)	-	-	(780)
Stanje na dan 31.12.2022.	922	10.134	-	-	11.056
SADAŠNJA VRIJEDNOST					
Stanje na dan 31.12.2022.	-	2.453	-	84	2.537
Stanje na dan 31.12.2021.	-	2.024	406	34	2.464

Na dan 31. decembra 2022. godine Banka nema nematerijalnih ulaganja založenih kao kolaterale za obezbjeđenje kredita ili ostalih finansijskih obaveza.

22. SREDSTVA STEČENA NAPLATOM POTRAŽIVANJA

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Sredstva stečena naplatom potraživanja	10.784	36.997
Obezvredjenje sredstava stečenih naplatom potraživanja	(10.239)	(28.255)
Stanje na dan (neto)	545	8.742
	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Sredstva stečena naplatom potraživanja:		
- zemljište	2.128	3.156
- nekretnine	5.121	24.940
- oprema	3.535	8.901
Ukupno	10.784	36.997
Obezvredjenje stečene materijalne imovine	(10.239)	(28.255)
Stanje na dan (neto)	545	8.742

Sredstva stečena naplatom potraživanja se obezvređuju na osnovu njene starosti, odnosno datuma svođenja na tehničku vrijednost u skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka. U toku 2022. godine, Banka je realizovala prodaju sredstava stečenih naplatom potraživanja u iznosu neto vrijednosti od 7.391 hiljada BAM, što je uticalo na smanjenje ove pozicije u odnosu na 31. decembar 2021. godine. Procjenjena vrijednost ovih sredstava na dan 31. decembar 2022. godine iznosi 9.557 hiljada BAM (2021: 31.751 hiljada BAM) i procjena je urađena od strane ovlaštenih procjenitelja.

Tabela kretanja obezvređenja sredstava stečenih naplatom potraživanja:

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Stanje na početku godine	28.255	36.286
Dodatno obezvređenje u toku godine (napomena 13)	1.263	6.549
Povećanje ispravki vrijednosti po osnovu zatvaranja potraživanja	2.092	3.120
Smanjenje ispravki vrijednosti po osnovu prodaje i otpisa	(21.371)	(17.700)
Stanje na dan	10.239	28.255

23. OSTALA POTRAŽIVANJA I AVR

	<i>31. decembar 2022. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>
Potraživanja za kamatu i naknadu	2.559	2.890
Zalihe kancelarijskog i potrošnog materijala	292	350
Otkupljena potraživanja (kratkoročna)	653	2.321
Razgraničena potraživanja za obračunatu kamatu za rentnu štednju	1.890	1.816
Razgraničena potraživanja za obračunatu kamatu po kreditima	3.911	3.808
Razgraničena potraživanja za obračunatu kamatu po HoV	4.494	2.421
Razgraničena potraživanja za unaprijed plaćene troškove	1.138	1.049
Razgraničena potraživanja za obračunate prihode	703	884
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa	13.390	16.546
Ukupno	29.030	32.085
Ispravke vrijednosti	(1.850)	(2.218)
Stanje na dan (neto)	27.180	29.867

a) Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa

	<i>31. decembar 2022. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>
Potraživanja za namjenski dep. za obavljanje plat. transakcija sa kart.	4.468	4.297
Potraživanja iz operativnog poslovanja po osnovu gotovinskih isplata na ATM bankomatima za isplate od popisa do kraja poslovne godine	4.369	2.124
Potraživanja za izvršena plaćanja po karticama Nove banke	1.688	1.230
Potraživanja po osnovu avansa	418	140
Ostala potraživanja od klijenata banke	670	1.963
Potraživanja po osnovu naknada koje se refundiraju	171	159
Ostala potraživanja iz operativnog posl. po osnovu minusnog salda	114	256
Potraživanja po korespodentskih banaka	400	4.330
Potraživanja od pošta	0	1.138
Potraživanja za više plaćen porez iz dobiti	71	239
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa	1.021	670
Ukupno	13.390	16.546

Potraživanja od korespodentskih banaka se odnose na spot transakcija u cilju usklađivanja devizne pozicije, te zaštite Banke od promjena kursa i potencijalnog gubitaka.

Promjene na umanjenju vrijednosti bile su sljedeće:

	<i>31. decembar 2022. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2021. 000 BAM</i>
Stanje na početku godine	2.218	5.472
Umanjenje vrijednosti	745	843
Povećanje vrijednosti	(503)	(1.010)
Računovodstveni otpis	(197)	(2.382)
Smanjenje po osnovu prodaje/otpisa i preuzimanja u stečenu materijalnu aktivu	(413)	(705)
Stanje na dan 31. decembra	1.850	2.218

U toku 2022. godine Banka je imala 197 hiljada BAM kamata, naknada i stavki ostale aktive za koje je uradila računovodstveni otpis i vanbilansno evidentirala za sve izloženosti kod kojih je umanjenje vrijednosti formirana u iznosu od 100% u prethodne dvije godine (2021: 2.382 hiljada BAM).

24. DEPOZITI KOMITENATA

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Depoziti komitenata	2.207.816	2.068.719
Ukupno	2.207.816	2.068.719
a) Depoziti po korisnicima		
	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Kamatonosni depoziti		
Banke i bankarske institucije	30.700	18.000
Javna i državna preduzeća	86.700	105.300
Privreda	40.900	8.605
Vanprivreda	22.200	66.992
Vlada i vladine institucije	17.340	173.760
Strana lica	11.086	12.706
Domaća fizička lica	629.500	690.935
Ukupno kamatonosni depoziti	838.426	1.076.298
Nekamatonosni depoziti		
Banke i bankarske institucije	11.681	1.496
Javna i državna preduzeća	193.584	114.116
Privreda	321.136	277.101
Vanprivreda	70.122	47.484
Vlada i vladine institucije	404.452	224.738
Strana lica	10.834	12.526
Domaća fizička lica	357.581	314.960
Ukupno nekamatonosni depoziti	1.369.390	992.421
Ukupno obaveze po osnovu depozita na dan	2.207.816	2.068.719

24. DEPOZITI KOMITENATA (nastavak)**b) Depoziti po ročnosti**

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Tekući računi i depoziti po viđenju		
Vlada i vladine institucije	404.274	376.126
Privreda i javna i državna preduzeća	506.325	337.058
Banke i bankarske institucije	9.218	1.214
Stanovništvo	426.076	388.041
Ostali tekući računi i depoziti po viđenju	70.620	85.233
	1.416.513	1.187.672
Kratkoročni depoziti		
Vlada i vladine institucije	16.855	21.717
Privreda i javna i državna preduzeća	119.645	134.873
Banke i bankarske institucije	30.700	10.000
Stanovništvo	276.710	351.532
Ostali	15.775	12.874
	459.685	530.996
Dugoročni depoziti		
Vlada i vladine institucije	663	655
Privreda i javna i državna preduzeća	17.003	35.751
Banke i bankarske institucije	2.463	8.282
Stanovništvo	305.054	288.893
Ostali	6.435	16.470
	331.618	350.051
Stanje na dan	2.207.816	2.068.719

Na dan 31. decembar 2022. godine tekuće dospijeće dugoročnih depozita iznosi 330.276 hiljada BAM (2021: 413.148 hiljada BAM).

25. OBAVEZE PO UZETIM KREDITIMA

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Obaveze po uzetim kreditima		
- do godinu dana	39.509	39.849
- preko godinu dana	239.768	253.586
	279.277	293.435

25. OBAVEZE PO UZETIM KREDITIMA (nastavak)

Struktura obaveza po uzetim kreditima prikazana je kako slijedi:

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Investiciono razvojna banka Republike Srpske a.d. Banja Luka:		
- Fond stanovanja RS	100.175	101.076
- Fond za razvoj i zapošljavanje RS	128.384	137.223
- Fond za razvoj istočnog dijela RS	50.718	55.136
Ukupno	279.277	293.435

Na dan 31. decembar 2022. godine tekuća dospijeaća za obaveze po dugoročnim kreditima iznose 39.509 hiljada BAM (2021.: 39.849 hiljada BAM).

Obaveze po dugoročnim kreditima povučenim od fondova kojim upravlja Investiciono razvojna banka Republike Srpske (u daljem tekstu: IRB RS), odnose se na pojedinačne ugovore sa rokovima dospjeca od 2 do 25 godina i godišnjom kamatnom stopom od 0,50% do 2,3%.

Sredstva su primljena u cilju kreditiranja: poljoprivrede, preduzetnika i preduzeća, početne poslovne aktivnosti za jedinice lokalne samouprave, kao i za stambene kredite stanovništva.

Banka je u 2022. godini smanjila kreditiranje iz sredstava IRB RS, tako da obaveze po dugoročnim kreditima povučenim od fondova kojim upravlja IRB RS iznose 279.277 hiljada BAM i u odnosu na 31. decembar 2021. godine su smanjene za 4,82 %.

IRB RS je u skladu sa Pravilima plasmana sredstava po kreditnim linijama i zajmovima („Službeni glasnik RS“ 67/21) definisala u članu 5. tačka 2. i članu 22. stav 3. tačka 4. da IRB RS u ime i za račun fondova kojim upravlja zaključuje okvirni ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji i ugovor o zajmu, a u skladu sa rezultatima finansijske analize posrednika i ugovor o zalaganju sadašnjeg i budućeg portfolija, za plasman sredstava po kreditnim linijama.

S tim u vezi, IRB RS je zaključila sa Bankom ugovore o zalaganju kreditnog portfolija i to za sljedeće fondove (datum posljednjeg zalaganja 30. septembar 2021. godine):

1. Fond za razvoj istočnog dijela RS;
2. Fond za razvoj i zapošljavanje RS i
3. Fond stanovanja RS.

Sklopljeni ugovori ne sadrže posebne kovenante.

Stanje potraživanja po osnovu plasiranih kredita koji su založeni dana 30. septembar 2021. godine, sa stanjem na dan 31. decembar 2022. godine iznose:

Bruto iznos:	224.941 hiljada BAM
Umanjenje vrijednosti:	19.182 hiljada BAM
Neto iznos:	205.759 hiljada BAM
Ukupan broj partija:	2.029

Navedeni iznosi su registrovani u registru zaloga.

Banka na dan 31. decembar 2022. godine nema drugih hipoteka, zaloga ili drugih tereta nad stavkama aktive, izuzev prethodno navedenog.

26. REZERVISANJA NA STAVKE VANBILANSA

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Rezervisanja za vanbilansne stavke	2.719	1.842
Ukupno rezervisanja	2.719	1.842

Promjene na rezervisanjima za vanbilansne stavke:

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Stanje na početku godine	1.842	1.438
Rezervisanja u tekućoj godini	2.119	1.380
Ukidanje rezervisanja	(1.242)	(976)
Stanje na dan	2.719	1.842

27. REZERVISANJA ZA POTENCIJALNE OBAVEZE

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Rezervisanja za otpremnine	387	349
Rezervisanja za sudske sporove	53	280
Rezervisanja za isplate radnicima (bonusi)	712	-
Rezervisanja za ostale potencijalne obaveze	91	368
Ukupno na dan	1.243	997

Promjene na rezervisanjima za otpremnine, sudske sporove, potencijalne isplate radnicima i ostale potencijalne obaveze:

	<i>Rezervisanja za otpremnine 000 BAM</i>	<i>Rezervisanja za sudske postupke 000 BAM</i>	<i>Rezervisanja za isplate radnicima 000 BAM</i>	<i>Rezervisanja za ostale potencijalne obaveze 000 BAM</i>	<i>UKUPNO 000 BAM</i>
Stanje na dan 1. januara 2021.	314	209	-	534	1.057
Rezervisanja u tekućoj godini (napomena 12)	35	138	-	91	264
Ukidanje rezervisanja / isplata	-	(67)	-	(257)	(324)
Stanje na dan 31. decembra 2021.	349	280	-	368	997
Stanje na dan 1. januara 2022.	349	280	-	368	997
Rezervisanja u tekućoj godini (napomena 12)	38	67	712	-	817
Ukidanje rezervisanja / isplata	-	(294)	-	(277)	(571)
Stanje na dan 31. decembar 2022.	387	53	712	91	1.243

28. OSTALE OBAVEZE I PVR

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Razgraničeni prihodi - unaprijed naplaćena naknada	8.005	7.712
Razgraničene obaveze po osnovu kamata na depozite u domaćoj valuti	3.147	3.052
Razgraničene obaveze po osnovu kamata na depozite u stranoj valuti	3.139	3.237
Razgraničene obaveze za ostale obračunate troškove	664	1.064
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	898	1.107
Ostale obaveze - unaprijed naplaćeni anuiteti po kreditima	7.926	7.893
Obaveze po primljenim sredstvima - neraspoređeni priliv	1.472	2.220
Obaveze po osnovu platnih kartica realizovanih u drugim bankama	350	116
Obaveze prema dobavljačima	912	742
Obaveze po kamatama	285	442
Obaveze za dividende	305	305
Obaveze po osnovu poštanskih uputnica	554	83
Obaveze po osnovu poslovnog lizinga - višegodišnjeg zakupa	4.489	5.981
Obaveze po osnovu namjenskih depozita za emitovanje emisija HoV ili preuzimanje akcionarskih društava	1.082	1.703
Prolazni i privremeni račun ino banaka za odlive	136	4.362
Prolazni i privremeni račun za penzije	-	2.273
Ostale obaveze	4.276	2.677
Ukupno	37.640	44.969

Prolazni i privremeni račun ino banaka za odlive u iznosu od 136 hiljada BAM se odnosi na spot transakcije u cilju usklađivanja devizne pozicije, te zaštite Banke od promjena kurseva i potencijalnog gubitaka (2021.: 4.362 hiljada BAM).

29. SUBORDINIRANI DUG

Obaveze po osnovu subordiniranog duga:

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Subordinirani dug		
- u domaćoj valuti	37.600	37.600
Ukupno	37.600	37.600

Obaveze po osnovu subordiniranog duga u ukupnom iznosu od 37.600 hiljada BAM su iz 2019. godine (sedma emisija obveznica).

Stanje obveznica po osnovu subordiniranog duga nakon povrata	Datum rješenja Komisije HoV RS	Nominalna vrijednost emisije BAM	Broj emitovanih obveznica	Kamatna stopa	Grejs period	Rok dospjeća
Sedma emisija	21.10.2019.	37.600.000	376	3,00%	5 godina	10 god.

Skupština akcionara Banke je dana 20. avgusta 2019. godine donijela Odluku o sedmoj emisiji obveznica javnom ponudom, kojom je izvršena zamjena VI emisije obveznica u iznosu od 37,6 miliona BAM.

Sedmom emisijom obveznica emitovano je 376.000 obveznica nominalne vrijednosti 100 BAM po obveznici, ukupne nominalne vrijednosti 37.600.000 BAM uz kamatnu stopu 3%, sa rokom dospjeća od 10 godina i grejs periodom od 5 godina. Kupac navedenih obveznica je Investiciono razvojna banka Republike Srpske i fondovi kojima ona upravlja.

30. KAPITAL**Struktura kapitala Banke**

Struktura ukupnog kapitala Banke prikazana je kako slijedi:

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Akcijski kapital (obične akcije)	184.638	184.638
Emisiona premija (ažio)	-	(10.000)
Rezerve iz dobiti	8.440	7.775
Revalorizacione rezerve	(72)	2.367
Neraspoređena dobit iz ranijeg perioda	19.924	7.298
Neraspoređena dobit tekuće godine	41.024	23.290
Ukupno	253.954	215.368

Akcijski kapital

Ukupan akcijski kapital Banke na dan 31. decembar 2022. godine sastoji se od 184.637.768 običnih akcija pojedinačne nominalne vrijednosti 1 BAM (2021.: 184.637.768 obične akcije pojedinačne nominalne vrijednosti 1 BAM).

Skupština akcionara Banke je 27. juna 2022. godine donijela Odluku o raspodjeli dobiti, kojom je ostvarena neto dobit za 2021. godinu u iznosu od 23.290 hiljada BAM raspoređena za pokriće emisionog gubitka nastalog XXIV emisijom akcija ispod nominalne vrijednosti u iznosu od 10.000 hiljada BAM, zakonske rezerve u iznosu od 665 hiljade BAM i zadržane dobiti u iznosu od 12.625 hiljada BAM.

Najveći akcionari Banke na dan 31. decembra 2022. godine su:

Naziv / Prezime i ime	Obične akcije (u 000 BAM)	% učešća običnih akcija
MG MIND DOO	183.006	99,12%
Andžić Milorad	650	0,35%
Mladen Vlatko	560	0,30%
Elek Nedeljko	380	0,21%
Milaković Nedeljko	24	0,01%
NICOLA'S DOO Banja Luka	14	0,01%
BAMBI VEMAX DOO	4	0,00%
Ukupno	184.638	100,00%

Akcijski kapital (nastavak)

Najveći akcionari Banke na dan 31. decembra 2021. godine bili su:

Naziv / Prezime i ime	Obične akcije (u 000 BAM)	% učešća običnih akcija
MG Mind DOO, Mrkonjić Grad	182.951	99,09%
Andžić Milorad	650	0,35%
Mladen Vlatko	560	0,30%
Elek Nedeljko	380	0,21%
Petrović Mijat	55	0,03%
Milaković Nedeljko	24	0,01%
NICOLA'S DOO Banja Luka	14	0,01%
BAMBI VEMAX DOO	4	0,00%
Ukupno	184.638	100,00%

30. KAPITAL (nastavak)

Sve gore navedene promjene akcionara Banke u 2022. godini evidentirane su u jedinstvenoj evidenciji akcionara kod Centralnog registra hartija od vrijednosti Republike Srpske. Banka na dan 31. decembra 2022. godine ima kapital u iznosu od 184.637.768 BAM. Članom 34., stav 1 Zakona o bankama Republike Srpske propisan je minimalan iznos novčanog kapitala od 15.000.000 BAM, a članom 37. stav 4. Zakona o bankama Republike Srpske i članom 34. stav 1. Odluke o izračunavanju kapitala banaka, propisan je minimalni koeficijent adekvatnosti regulatornog kapitala od 12% i način obračuna istog. Na dan 31. decembra 2022. godine, koeficijent adekvatnosti kapitala Banke iznosio je 16,90% (2021.: 16,26%).

Emisiona premija

Emisiona premija u iznosu od (10.000) hiljada BAM koja se odnosila na negativnu razliku između uplaćene vrijednosti akcija i njihove nominalne vrijednosti po osnovu emisija akcija nastale po osnovu XXXI emisiji hartija od vrijednosti (XXIV emisija redovnih / običnih akcija) javnom ponudom nadoknađena je iz ostvarene neto dobiti za 2021. godinu u skladu sa Odlukom o raspodjeli dobiti Skupštine akcionara Banke od 27. juna 2022. godine.

Rezerve kapitala

Rezerve iz dobiti formirane su u skladu sa zakonom i propisima Republike Srpske i Statutom Banke i na dan 31. decembra 2022. godine iznose 8.440 hiljada BAM i u odnosu na 2021. godinu veće su za 665 hiljada BAM (2021.: 7.775 hiljada BAM)

Neraspoređena dobit

Neraspoređena dobit na dan 31. decembra 2022. godine iznosi 60.948 hiljada BAM, a obuhvata neraspoređenu dobit iz prethodnog perioda u iznosu od 19.924 hiljada BAM i ostvarenu neto dobit tekućeg perioda u iznosu od 41.024 hiljade BAM.

Revalorizacije rezerve

Revalorizacije rezerve na dan 31. decembra 2022. godine iznose (72) hiljade BAM i formirane su kao rezultat svođenja na tržišnu vrijednost i ispravka vrijednosti ulaganja u hartije od vrjednosti klasifikovanih kao finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat.

31. ZARADA PO AKCIJI

Osnovna zarada po akciji izračunava se dijeljenjem neto dobiti koja pripada akcionarima, vlasnicima običnih akcija Banke, ponderisanim prosječnim brojem izdatih običnih akcija u toku izvještajnog perioda.

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Neto dobit koja se odnosi na vlasnik8e običnih akcija Banke	41.083	23.290
Ponderisani prosječni broj akcija	184.637.768	176.637.768
Zarada po akciji	0,22	0,13

32. VANBILANSNA AKTIVA / PASIVA

U cilju zadovoljenja finansijskih potreba komitenata, Banka odobrava različite vidove garancija i ostalih preuzetih i potencijalnih obaveza. Iako se pomenute obaveze ne priznaju u izvještaju o finansijskoj poziciji, one sadrže kreditni rizik i stoga čine sastavni dio sveukupnog rizika Banke.

Ukupno stanje potencijalnih obaveza je prikazano u sljedećoj tabeli:

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Plative garancije	94.247	76.404
Činidbene garancije	159.532	118.217
Nepokriveni nostro akreditivi	445	408
Neopozive kreditne obaveze	190.554	162.616
Bruto vrijednost na dan 31.12.	444.778	357.645
Rezervisanja na stavke vanbilansa	(2.719)	(1.842)
Neto vrijednost na dan 31.12.	442.059	355.803

Garancije i ostale preuzete i potencijalne obaveze

Akreditivi i garancije obavezuju Banku da izvrši plaćanje u korist korisnika ukoliko se za to ispune potrebni uslovi. Garancije i „stand-by“ akreditivi nose isti tip rizika za Banku kao i krediti.

Preuzete neopozive obaveze

Preuzete neopozive obaveze se odnose na neiskorištene odobrene kredite i revolving kredite (kreditne kartice i pozajmice). Preuzete neopozive obaveze obično imaju fiksne datume kada ističu ili druge odredbe u vezi sa istekom. Pošto preuzete neopozive obaveze mogu isteći prije povlačenja kredita od strane komitenata, ukupno ugovoren iznos ne predstavlja neophodne buduće gotovinske odlive.

Ipak, potencijalni kreditni gubitak je manji od ukupnih neiskorištenih obaveza iz razloga što je većina obaveza potencijalna i ista zavisi od ispunjenja određenih uslova od strane klijenta. Banka prati ročnost preuzetih neopozivih obaveza po osnovu neiskorištenih odobrenih kredita jer dugoročne preuzete obaveze nose viši stepen kreditnog rizika od kratkoročno preuzetih obaveza.

33. SUDSKI SPOROVI

Sudski sporovi su zbog prirode bankarskog poslovanja česta pojava. Banka je ustanovila protokol za upravljanje sudskim sporovima. Na osnovu analize tužbenog zahtjeva i pravnog savjeta, Banka vrši procjenu iznosa potencijalnog gubitka po osnovu sudskih sporova. Banka rezerviše sredstva za sve negativne efekte koji mogu nastati po sudskim sporovima odnosno mogu imati uticaj na finansijsku poziciju Banke.

Vrijednost sudskih sporova za 33 predmeta koji se vode protiv Banke na dan 31. decembra 2022. godine iznose 13.258 hiljada BAM (2021: 11.242 hiljade BAM). Uprava Banke procjenjuje da u budućim periodima neće nastati materijalno značajni gubici po osnovu negativnog ishoda sudskih sporova, koji su u toku, veći od iznosa formiranog rezervisanja na dan 31. decembra 2022. godine, u iznosu od 53 hiljade BAM (2021: 280 hiljada BAM).

Za sva utužena potraživanja protiv pravnih i fizičkih lica Banka je procjenila odgovarajuća rezervisanja na teret rezultata poslovanja u tekućoj i prethodnim godinama.

Banka u kontinuitetu prati pravne rizike, te procjenjuje očekivane troškove pravnih postupaka po osnovu kojih formira odgovarajuća rezervisanja.

34. ODNOSI SA POVEZANIM STRANAMA

U skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom (MRS) 24, lica povezana sa Bankom i ključni menadžement Banke čine:

MRS 24.19	Naziv	Opis
MRS 24.19 (a)	Matični subjekti	MG Mind d.o.o. Mrkonjić Grad
MRS 24.19 (b)	Subjekti sa zajedničkom kontrolom ili značajnim uticajem nad subjektom	Grupa MG Mind
MRS 24.19 (c)(d)(e)	Zavisni subjekti; pridruženi subjekti; zajednički poduhvati u kojima je subjekt učesnik u zajedničkim poduhvatima	Grupa ATOS banka
MRS 24.19 (f)	Ključno upravljačko osoblje subjekta ili njegovog matičnog subjekta	Članovi Nadzornog odbora i Uprave banke te lica povezana sa navedenim članovima Grupa Lazarević, Grupa Krsmanović, Grupa Miletić, Grupa Radnović, Grupa Milenković, Grupa Grčić, Grupa Banika, Grupa Adžić, Grupa Vukosavljević, Grupa Trampa, Grupa Nenadić, Grupa Zrilić, Grupa Pekez, Grupa Blagojević, Grupa Dragić, Grupa Ljubišić, Grupa Topić, Grupa Smiljanić, Grupa Antić, Grupa Gak, Grupa Pajić, Grupa Kudra
MRS 24.19 (g)	Ostala povezana lica	Ostali mali akcionari

Stanja na kraju godine i efekti transakcija sa članovima Uprave, Nadzornog odbora i ostalim ključnim osobljem i njima povezanim stranama, kao i sa ostalim povezanim licima navedenim u tabeli iznad su prikazani u sljedećim tabelama:

34. ODNOSI SA POVEZANIM STRANAMA (nastavak)

Izveštaj o finansijskoj poziciji sa stanjem na dan 31. decembar 2022. godine:

	<i>Matični subjekt</i>	<i>Subjekti sa zajedničkom kontrolom MRS 24, 19. (b)</i>	<i>Zavisni subjekt MRS 24, 19. (c) (d) (e)</i>	<i>Ključni menadžmen t MRS 24, 19. (f)</i>	<i>Ostala povezana lica MRS 24, 19. (g)</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
AKTIVA						
Kredit i potraživanja po kreditima	9.458	3.517	2.405	675	48	16.103
Ostala potraživanja i AVR	32	12	11.016	3	-	11.063
Poslovna aktiva	9.490	3.529	13.421	678	48	27.166
Vanbilans- neopozive obaveze	218	1.611	10	196	-	2.035
Vanbilans- potencijalne obaveze	779	1.898	-	-	-	2.677
Vanbilansna aktiva	997	3.509	10	196	-	4.712
UKUPNA AKTIVA	10.487	7.038	13.431	874	48	31.878
PASIVA						
Obaveze						
Depoziti komitenata	5	5.230	4.259	5.910	209	15.613
Ostale obaveze i PVR	654	505	388	27	2	1.576
Rezervisanja na stavke vanbilansa	3	15	-	1	-	19
Poslovna pasiva	662	5.750	4.647	5.938	211	17.208
Vanbilans- neopozive obaveze	218	1.611	10	196	-	2.035
Vanbilans- potencijalne obaveze	779	1.898	-	-	-	2.677
Vanbilansna pasiva	997	3.509	10	196	-	4.712
UKUPNA PASIVA	1.659	9.259	4.657	6.134	211	21.920

Izveštaj o finansijskoj poziciji za godinu koja se završila 31. decembra 2021. godine:

	<i>Matični subjekt</i>	<i>Subjekti sa zajedničkom kontrolom MRS 24, 19. (b)</i>	<i>Ključni menadžment MRS 24, 19. (f)</i>	<i>Ostala povezana lica MRS 24, 19. (g)</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
AKTIVA					
Kredit i potraživanja po kreditima	1.585	35.008	900	-	37.493
Ostala potraživanja i AVR	3	226	141	-	370
Poslovna aktiva	1.588	35.234	1.041	-	37.863
Vanbilans- neopozive obaveze	1.678	2.383	272	10	4.343
Vanbilans- potencijalne obaveze	4.093	9.536	254	-	13.883
Vanbilansna aktiva	5.771	11.919	526	10	18.226
UKUPNA AKTIVA	7.359	47.153	1.567	10	56.089
PASIVA					
Obaveze					
Depoziti komitenata	119	5.424	4.240	197	9.980
Ostale obaveze i PVR	137	1.152	50	-	1.339
Poslovna pasiva	256	6.576	4.290	197	11.319
Vanbilans - neopozive obaveze	1.678	2.383	272	10	4.343
Vanbilans - potencijalne obaveze	4.093	9.536	254	-	13.883
Vanbilansna pasiva	5.771	11.919	526	10	18.226
UKUPNA PASIVA	6.027	18.495	4.816	207	29.545

34. ODNOSI SA POVEZANIM STRANAMA (nastavak)**Izveštaj o bilansu uspjeha poslovne 2022. godine:**

	<i>Matični subjek</i>	<i>Subjekti sa zajedničkom kontrolom MRS24, 19. (b)</i>	<i>Zavisni subjekt MRS 24, 19. (c) (d) (e)</i>	<i>Ključni menadžment MRS 24, 19. (f)</i>	<i>Ostala povezana lica MRS 24, 19. (g)</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Prihodi od kamata	214	141	110	34	1	500
Rashodi od kamata	-	(8)	-	(10)	-	(18)
Neto prihodi od kamata	214	133	110	24	1	482
Prihodi od naknada i provizija	113	102	415	52	1	683
Ostali poslovni prihodi	-	-	-	1	25	26
Ostali operativni i rashodi iz poslovanja	(9)	-	-	(1)	-	(10)
Umanjenje vrijednosti	(162)	2	(13)	(1)	-	(174)
Dobit tekuće godine	156	237	512	75	27	1.007

Izveštaj o bilansu uspjeha poslovne 2021. godine:

	<i>Matični subjekt</i>	<i>Subjekti sa zajedničkom kontrolom MRS 24, 19. (b)</i>	<i>Ključni menadžment MRS 24, 19. (f)</i>	<i>Ostala povezana lica MRS 24, 19. (g)</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Prihodi od kamata	106	1.597	62	-	1.765
Rashodi od kamata	-	(7)	(12)	-	(19)
Neto prihodi od kamata	106	1.590	50	-	1.746
Prihodi od naknada i provizija	51	330	71	1	453
Ostali poslovni prihodi	-	24	1	-	25
Ostali operativni i rashodi iz poslovanja	-	(3)	(1)	(1)	(5)
Umanjenje vrijednosti	18	(1.577)	(4)	-	(1.563)
Dobit tekuće godine	175	364	117	-	656

Bruto plate isplaćene članovima Nadzornog odbora, Odbora za reviziju i Uprave Banke su kako slijedi:

	<i>Godina koja se završila 31. decembra 2022.</i>	<i>2021.</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Nadzorni odbor	180	177
Odbor za reviziju	48	48
Uprava Banke	476	660
Ukupno	704	885

35. PORESKI RIZICI

Obzirom da Banka posluje na teritoriji cijele Bosne i Hercegovine (oba entiteta i Brčko Distrikt BiH) u obavezi je da primjenjuje zakone iz oblasti poreza koji važe u sve tri jurisdikcije. Porezi koji se plaćaju obuhvataju porez na dobit i porez na dohodak. U regulativi koja se primjenjuje u poreskim jurisdikcijama postoji različitost u primjeni, dok su propisi kojima se vrši implementacija ovih zakona često nejasni ili ne postoje. Shodno tome, u pogledu pitanja vezanih za poreske zakone postoji ograničen broj slučajeva koji se mogu koristiti kao primjer. Često postoje razlike u mišljenju između državnih i entitetskih ministarstava i institucija u vezi sa pravnom implementacijom zakonskih odredbi što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa.

Poreske prijave, zajedno sa drugim oblastima zakonskog regulisanja (na primjer, pitanja carina i devizne kontrole) su predmet pregleda i kontrole od više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje strogih kazni i zateznih kamata.

U skladu sa Zakonom o Poreskoj upravi RS, period zastarjelosti poreskih obaveza je pet godina, što znači da poreske vlasti imaju pravo da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od trenutka kada je obaveza nastala. Kao rezultat toga transakcije koje se odnose na obračune i plaćanja obaveza po porezima mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Ove činjenice utiču da poreski rizik u Republici Srpskoj, Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko Distriktu budu značajniji od onih u zemljama sa razvijenim poreskim sistemom.

U toku 2022. godine, Banka je imala dvije kontrole, jednu od strane Poreske uprave RS, a drugu od strane Poreske uprave Federacije BiH. Utvrđena obaveza po Rješenju Poreske uprave RS, broj 06/1.01/0302-456.3-7020/2021 od 07.02.2022. godine nisu bile materijalno značajna, dok po Zapisniku Poreske uprave Federacije BiH, broj 13/09-2-12-20-1086-1/22 od 12.07.2022. godine nije bilo utvrđenih poreskih obaveza.

36. LIZING

Zakup se odnosi na zakup poslovnica od pravnih i fizičkih lica, kao i na zakup po osnovu prostora za ugradnju bankomata.

Trošak zakupnina je knjižen kroz pozicije kamata, amortizacije i zakupa to je prikazano u sljedećoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Rashodi kamata (napomena 7)	165	229
Amortizacija sredstava u zakupu (napomena 12 i 20)	2.049	2.335
Trošak zakupnina (napomena 12)	439	610
Ukupno	2.653	3.174

Buduća ukupna očekivana plaćanja po osnovu operativnog lizinga u slučajevima kada se Banka javlja kao zakupac prikazana su u narednoj tabeli:

31. decembar 2022.				
u 000 BAM	do 1 godine	od 1 do 5 godina	preko 5 godina	UKUPNO
Rashodi kamata	116	148	1	265
Amortizacija sredstava u zakupu	1.716	2.555	85	4.356
Trošak zakupnina	271	480	30	781
Ukupno	2.103	3.183	116	5.402

36. LIZING (nastavak)8**31. decembar 2021.**

u 000 BAM	do 1 godine	od 1 do 5 godina	preko 5 godina	UKUPNO
Rashodi kamata	159	206	7	372
Amortizacija sredstava u zakupu	2.107	3.437	298	5.842
Trošak zakupnina	543	1.069	92	1.704
Ukupno	2.809	4.712	397	7.918

Buduće ukupne očekivane naplate po osnovu ugovora kada se Banka javlja kao zakupodavac prikazana su u narednoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
Do 1 godine	283	493
Između 1 i 5 godina	482	128
Preko 5 godina	-	-
Ukupno	765	621

37. MAKROEKONOMSKO OKRUŽENJE

Na globalnom nivou 2022. godina je obilježena izbijanjem sukoba u Ukrajini i pretačim ekonomskim efektima sankcija, te posledično intenzivnim rastom stope inflacije, naročito u SAD, EU i zemljama u razvoju. Pandemija virusa COVID-19 je i dalje prisutna, ali je značajno usporila u odnosu na prethodnu godinu. Generalno govoreći, globalna ekonomija od početka 2022. godine bilježi negativne trendove, prisutna je rastuća neizvjesnost u pogledu međunarodnih političkih i ekonomskih odnosa, rast inflacije i cijena energenata. U ekonomskom smislu, osnovna odluka momenta u kojem se nalazimo je da se završio period niske stope inflacije i niskih kamatnih stopa, te da od početka godine postoji trend povećanja ključnih kamatnih stopa vodećih centralnih banaka i rast referentnih kamatnih stopa, kao što je EURIBOR. Evropska centralna banka u cilju suzbijanja inflacije je u toku 2022. godine bila prinuđena da četiri puta diže svoje ključne kamatne stope, i to u julu 2022. godine za 50 bps, u septembru za 75 bps, u novembru za 75 bps i u decembru za 50 bps. Očekivanja su da će se sa ovakvom monetarnom politikom nastaviti i u 2023. godini u cilju daljeg suzbijanja inflacije. EURIBOR tekođe bilježi intenzivan rast, tako da je posle dužeg vremena u junu 2022. godine dostigao pozitivnu vrijednost i dalje tokom 2022. godine nastavio rast, prateći rast ključnih kamatnih stopa ECB i tržišna očekivanja.

Prema procjeni MMF-a, Bosna i Hercegovina je 2022. godinu završila sa stopom rasta realnog GDP-a od 2,45%, a poslednja projekcija za 2023. godinu je rast realnog GDP-a po stopi od 2,0%.

Prosječna plata isplaćena u decembru 2022. godine u Republici Srpskoj iznosila je 1.217 BAM i veća je za 0,5% nominalno, a realno za 0,9% u odnosu na prethodni mjesec. U odnosu na isti mjesec prošle godine prosječna neto plata nominalno je veća za 17,2%, a realno je manja za 3,2%.

Bankarski sistem Republike Srpske je tokom 2022. godine bio stabilan i adekvatno kapitalizovan, a likvidnost i profitabilnost su na zadovoljavajućem nivou.

Bankarski sektor Republike Srpske čini značajan dio ukupnog bankarskog sistema Bosne i Hercegovine. U vlasničkoj strukturi kapitala banaka dominantno je učešće stranog vlasništva.

Bankarski sektor počiva na tradicionalnim i visoko regulisanim depozitno-kreditnim poslovima. Od početka 2022. godine su nastavljene aktivnosti koje su se i ranije sprovodile, a koje pored intenzivnih aktivnosti na tumačenju usvojene zakonske regulative, uključuju intenzivno jačanje kapaciteta kontrolora, posebno na SREP metodologiji, razvoju okvira za nadzorno stres testiranje, restrukturiranju banaka i poboljšanju regulatornih zahtjeva za klasifikaciju aktive banaka (primjena MSFI 9). Sve gore navedeno uslovalo je dodatno angažovanje banaka na dostavljanju znatno većeg obima podataka i izvještaja po zahtjevu regulatora.

Bankarski sektor obavlja funkciju platnog prometa u zemlji i inostranstvu i ima značajnu ulogu u sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. Banke i druge finansijske organizacije konstantno rade na usklađivanju poslovanja sa zahtjevima Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, tako da se može reći da je postignuta sistematičnost u ovom segmentu poslovanja, a unaprijeđena je i saradnja sa drugim nadzornim i kontrolnim institucijama.

Banke i druge finansijske organizacije kontinuirano unapređuju i modernizuju poslovanje, sa ciljem prilagođavanja bankarskih proizvoda i usluga potrebama korisnika.

Takođe, kontinuirano se provode aktivnosti na implementaciji odredbi Zakona o bankama Republike Srpske koje regulišu obezbjeđenje zaštite prava korisnika finansijskih usluga.

U skladu sa gore navedenim izmjenama, Banka će u cilju unapređenja kvaliteta poslovanja i održavanja stabilnosti, u narednom periodu svoje aktivnosti usmjeriti na:

- oprezno i kvalitetno poslovanje i kapitalno jačanje kroz zadržavanje dobiti,
- kontrolu nivoa dospjelih potraživanja, a posebno nekvalitetnih kredita, te dodatne aktivnosti za efikasniju naplatu i unapređenje sistema ranog prepoznavanja pogoršanja kvaliteta kreditnog portfolija,
- kontinuirano unapređenje sistema upravljanja rizicima, posebno kreditnim, kamatnim i rizikom likvidnosti i dalje unapređenje metodologije za izračun parametara kreditnog rizika i uključivanje „forward-looking“ komponente pri izračunu LGD parametra.

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

38.1 Uvod

Osnovni preduslov za uspješno bankarsko poslovanje je upravljanje rizikom, a koje obuhvata: proces neprekidnog identifikovanja, mjerenja i praćenja, definisanja i uspostavljanja ograničenja rizika i primjenu drugih vrsta kontrola i nadzora. Procesi upravljanja rizikom su presudni za kontinuirano profitabilno poslovanje Banke i svaki pojedinac u Banci je, u svom domenu, odgovoran za izloženost riziku i upravljanje istim. Banka je u osnovi izložena kreditnom riziku, riziku likvidnosti i tržišnom riziku. Osim toga, Banka posebno prati operativne rizike, rizik izloženosti Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, rizik ulaganja Banke u druga pravna lica i osnovna sredstva, kao i uticaj rizika koji se odnose na zemlju porijekla lica kome je Banka izložena. Ovakav sistem upravljanja rizicima omogućava blagovremeno i potpuno obavještanje organa upravljanja Banke o svim rizicima koji se pojavljuju ili se mogu pojaviti, te omogućava adekvatno i pravovremeno reagovanje u slučaju istih.

Nezavisni proces upravljanja rizikom ne uključuje poslovne rizike koji obuhvataju promjene u okruženju, tehnologiji i industriji. Banka prati ove rizike kroz proces strateškog planiranja.

U Banci osnovne uloge u upravljanju rizicima imaju sljedeći organi/tijela:

Nadzorni odbor i Uprava Banke

Nadzorni odbor i Uprava Banke su odgovorni za sveobuhvatni pristup upravljanja rizicima kao i za definisanje strategije i principa upravljanja rizicima. Nadzorni odbor je adekvatno uključen u proces upravljanja rizicima u banci. Nadzorni odbor usvaja Strategiju upravljanja rizicima i Odluku o prihvatljivom nivou rizika, a kojima se definiše sklonost ka riziku, tolerancija prema riziku i pragovi upozorenja. Kroz navedene dokumente Nadzorni odbor usvaja sistem limita kao osnovnu mjeru ograničavanja rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO odbor)

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO odbor) ima sveobuhvatnu odgovornost za razvoj strategije upravljanja rizicima i implementacije principa, okvira, politika i limita. Odbor je odgovoran za fundamentalne nalaze po pitanju rizika kao i za upravljanje i praćenje relevantnih odluka vezanih za sve vrste rizika. Prateći trendove pojedinih vrsta rizika Odbor za upravljanje aktivom i pasivom daje prijedloge i mjere za poboljšanje istih.

Odbor za rizike

Odbor za rizike u potpunosti razumije i prati sprovođenje Strategije i Politike, kao i rizični profil Banke i sklonost ka preuzimanju rizika. Odbor za rizike Izvještava Nadzorni odbor o sprovođenju Strategije, adekvatnosti i načinu sprovođenja usvojene Politike i drugih procedura za upravljanje rizicima. Savjetuje Nadzorni odbor Banke o ukupnoj trenutnoj i budućoj sklonosti ka preuzimanju rizika, ne dovodeći pri tom u pitanje odgovornost Uprave i Nadzornog odbora Banke u cjelokupnom upravljanju rizicima u nadziranju banke.

Odbor za reviziju

Odbor za reviziju ima odgovornost za praćenje sveobuhvatnog procesa upravljanja rizicima u Banci.

Samostalno odjeljenje za internu reviziju

Proces upravljanja rizikom u Banci se kontroliše od strane Samostalnog odjeljenja za internu reviziju, koja ispituje adekvatnost procedura i usaglašenost Banke sa usvojenim politikama i procedurama, način upravljanja rizicima i efikasnost uspostavljenog sistema internih kontrola. Samostalno odjeljenje za internu reviziju diskutuje rezultate svog rada sa Upravom Banke i izvještava Odbor za reviziju i Nadzorni odbor Banke o svojim nalazima i preporukama, kao i u skladu sa svojim programom rada, vrši provjeru funkcionisanja uspostavljenih internih kontrola u okviru samih organizacionih dijelova Banke.

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

38.1. Uvod (nastavak)

Upravljanje rizicima

U Banci je organizovan Sektor za upravljanje rizicima i kontrolu , u okviru kojeg su formirana sljedeća Odjeljenja:

- za integrisano upravljanje rizicima,
- za upravljanje tržišnim i operativnim rizicima,
- za modeliranje rizika i upravljanje kolateralima,

te Sektor za procjenu kreditnog rizika u okviru kojeg su formirana sljedeća Odjeljenja:

- za procjenu kreditnog rizika za pravna lica,
- za procjenu kreditnog rizika za fizička lica.

Procedurama koje se odnose na funkcionisanje svih odjeljenja u okviru Sektora za upravljanje rizicima i kontrolu, definisana su pravila i odgovornosti za praćenje usaglašenosti sa principima, politikama i limitima definisanim u Banci. U iste je uključeno praćenje rizika prema postavljenim limitima, kao i kompletno obuhvatanje rizika u sistemu mjerenja i izvještavanja.

U implementaciji kreditne politike, Banka se pridržava određenih principa ustanovljenih Poslovnom i kreditnom politikom Banke, i na taj način se štiti od prekomjerne izloženosti kreditnom riziku. Odjeljenje za procjenu kreditnog rizika u Sektoru za procjenu kreditnog rizika se bavi upravljanjem kreditnim rizikom na nivou pojedinačne transakcije kroz proces odobravanja, dok se Odjeljenje za integrisano upravljanje i kontrolu rizika u Sektoru za upravljanje rizicima i kontrolu, pored ostalih aktivnosti, bavi upravljanjem kreditnim rizicima na nivou portfelja.

U okviru Sektora za upravljanje rizicima i kontrolu, organizovano je Odjeljenje za upravljanje tržišnim i operativnim rizicima koje ima za cilj upravljanje rizikom likvidnosti, deviznim rizikom, kao i kamatnim rizikom. Likvidnost Banke, kao njena sposobnost da u roku izvršava obaveze, zavisi prije svega od bilansne strukture Banke, odnosno usklađenosti priliva i odliva sredstava. Minimalni standardi za kreiranje i sprovođenje politike likvidnosti su uspostavljeni u okviru limita, definisanih Odlukom o prihvatljivom nivou rizika i Planom poslovanja Banke, tako da obezbjeđuju sposobnost Banke da potpuno i bez odlaganja izvršava sve obaveze na dan dospjeća.

U cilju upravljanja rizikom likvidnosti, Banka sprovodi aktivnosti koje obezbjeđuju usklađenost strukture aktive i pasive bilansa i vanbilansa Banke, odnosno njenih novčanih tokova (priliva i odliva) i kontinuirano prati i planira buduće novčane tokove uzimajući u obzir promjene u operativnim, ekonomskim i ostalim uslovima poslovnog okruženja Banke. Za upravljanje rizikom likvidnosti Banka sprovodi i stres testove koji imaju za cilj da se identifikuju potencijalni likvidnosni gapovi koji mogu nastati u određenim vremenskim periodima i pod određenim uslovima i to: po osnovu odliva depozita, nemogućnosti transformacije dijelova aktive u likvidna sredstva, povećanog odliva gotovine i slično, te u skladu s tim i identifikuje potencijalne dodatne izvore finansiranja koji će omogućiti pokriće nastalog gapa.

Upravljanje rizicima i sistemi izvještavanja

Rizici Banke se mjere korišćenjem metoda koji odražava i očekivane gubitke koji mogu nastati u normalnim okolnostima i neočekivane gubitke, koji predstavljaju procjenu krajnjih gubitaka zasnovanu na statističkim modelima. Modeli koriste vjerovatnoću izvedenu na osnovu istorijskih podataka, prilagođenu tako da odražava trenutno ekonomsko okruženje.

Praćenje i kontrola rizika je prvenstveno zasnovana na politici, procedurama, definisanim i uspostavljenim limitima. Ovi limiti odražavaju poslovnu strategiju i tržišno okruženje Banke, kao i nivo rizika koji je Banka spremna da prihvati. Sakupljene informacije iz svih poslovnih aktivnosti se ispituju i obrađuju da bi se identifikovali, analizirali i kontrolisali rizici. Ove informacije se prezentuju Upravi i Nadzornom odboru Banke. Izvještaji sadrže ukupnu kreditnu izloženost, prognozu plasmana, odstupanja od postavljenih limita, mjerenje tržišnog rizika, pokazatelje likvidnosti i drugo.

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

38.1. Uvod (nastavak)

Upravljanje rizicima i sistemi izvještavanja (nastavak)

Koncentracije kreditnog rizika mogu da nastanu kada je određeni broj strana uključen u slične poslovne aktivnosti, ili posluju u istom regionu, ili kada imaju slične ekonomske karakteristike tako da se očekuje, da njihova mogućnost da ispune svoje obaveze, bude pod uticajem sličnih promjena ekonomske ili druge prirode. Koncentracija ukazuje na relativnu osjetljivost poslovanja Banke na promjene koje pogađaju određenu industriju ili geografsko područje.

Kako bi izbjegla prekomjernu koncentraciju rizika, politike i procedure Banke sadrže specifične smjernice za razvoj i očuvanje diversifikovanog portfolija. Shodno tome, Banka kontroliše i upravlja identifikovanim koncentracijama kreditnog rizika.

38.2. Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik da jedna ugovorna strana ne ispuni svoju obavezu i tako izazove finansijski gubitak drugoj strani. Izloženost kreditnom riziku, koji se ispoljava kao nemogućnost naplate kredita i drugih potraživanja sa pripadajućom kamatom u ugovorenim rokovima, Banka kontinuirano prati kroz analizu finansijskog stanja i poslovanja korisnika kredita, kao i stepen naplativosti kredita (dnevno, mjesečno i kvartalno praćenje), kontrolu namjenske upotrebe sredstava i procjenu stepena rizičnosti kreditnog portfolija.

U sprovođenju kreditne politike, Banka se pridržava određenih principa ustanovljenih poslovnom i kreditnom politikom Banke, i na taj način se štiti od prekomjerne izloženosti kreditnom riziku. U Sektoru za procjenu kreditnog rizika, Banka ima Odjeljenje za procjenu kreditnog rizika za pravna lica i Odjeljenje za procjenu kreditnog rizika za fizička lica koja se bave upravljanjem rizikom na nivou pojedinačne transakcije kroz odobravanje, dok Odjeljenje za integrisano upravljanje i kontrolu rizika u Sektoru za upravljanje rizicima i kontrolu upravlja kreditnim rizikom na nivou cjelokupnog portfelja banke. Pored ovog odjeljenja, u Sektoru za upravljanje rizicima i kontrolu postoji Odjeljenje za upravljanje tržišnim i operativnim rizicima i Odjeljenje za modeliranje rizika i upravljanje kolateralima.

Pomenuta odjeljenja se kontinuirano razvijaju i osnovne aktivnosti istih su uspostavljanje, praćenje i kontrola primjene utvrđene politike, pravila, smjernica u svim segmentima kreditnog poslovanja, identifikacija rizika u procesu odobravanja plasmana kroz kontrolu odstupanja od utvrđenih standarda u procesu odobravanja plasmana, realnu ocjenu kvaliteta klijenta, adekvatnu procjenu vrijednosti kolaterala, odnosno instrumenata zaštite od neplaćanja, ograničenje rizika u smislu uspostavljanja limita i prihvatljivog nivoa rizika po segmentima, preduzimanje adekvatnih mjera radi zaštite kreditnog portfolija od negativnih kretanja i usklađivanje uslova kreditiranja sa nivoom preuzetog rizika. Proces praćenja kvaliteta kredita omogućava Banci da procjeni potencijalne gubitke kao rezultat rizika kojima je izložena i da preduzme korektivne mjere.

Cilj Banke je da kroz kreditnu politiku i program upravlja kreditnim rizikom, koristeći modele za ocjenu rizika, u najvećoj mogućoj mjeri odobrava plasmane koji nose nizak rizik.

Rizici srodni kreditnom riziku

Banka izdaje garancije i akreditive svojim komitentima, i po osnovu kojih ima potencijalnu obavezu da izvrši plaćanje u korist trećih lica. Na ovaj način Banka se izlaže rizicima srodnim kreditnom riziku, koji se mogu prevazići istim kontrolnim procesima i procedurama koji se koriste za kreditni rizik.

Rizik koncentracije plasmana

Rizik koncentracije je rizik gubitka koji proizilazi iz velike izloženosti Banke prema određenoj grupi dužnika. Koncentracija kreditnog rizika nastaje kada značajan broj komitenata pripada sličnoj industriji, ili istom geografskom području, ili imaju slične ekonomske karakteristike što može biti od uticaja na izmirivanje njihovih ugovornih obaveza u slučaju promjena u ekonomskim, političkim ili nekim drugim okolnostima koje ih jednako pogađaju. Da bi se ostvario i održao sigurniji kreditni portfolio i da bi se minimizirao rizik koncentracije, utvrđuju se mjere bezbjednosti definisanjem maksimalnih nivoa izloženosti i kreditnih limita kao i redovnim praćenjem poštovanja utvrđenih limita.

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.2. Kreditni rizik****a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku ne uzimajući u obzir kolateral ili druge instrumente zaštite od rizika**

Sljedeća tabela pokazuje maksimalnu izloženost kreditnom riziku pozicija izvještaja o finansijskoj poziciji. Maksimalna izloženost je prikazana u neto iznosu ne uzimajući u obzir efekte smanjenja rizika putem kolaterala ili drugih instrumenata zaštite od rizika.

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
AKTIVA		
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	539.320	595.017
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	236.776 775	230.771
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	69.762	16.008
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	12.888	12.472
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	331.588	270.831
Ulaganja u zavisna društva	11.007	-
Plasmani drugim bankama	645	317
Kreditni i potraživanja po kreditima	1.545.617	1.450.528
Ostala potraživanja i AVR	26.888	29.417
Ukupno	2.774.490	2.605.461
Potencijalne obaveze	252.393	193.809
Neopozive obaveze	189.666	161.994
Ukupno	442.059	355.803
Ukupna izloženost riziku	3.216.549	2.961.264

U slučaju finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti prikazani iznosi predstavljaju trenutnu izloženost kreditnom riziku, ali ne i maksimalnu izloženost riziku koja može nastati u budućnosti kao rezultat promjena fer vrijednosti.

Detalji o maksimalnoj izloženosti kreditnom riziku svake od klasa finansijskih instrumenata biće objelodanjeni u samim napomenama vezanim za specifične finansijske instrumente.

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.2. Kreditni rizik (nastavak)****b) Koncentracija rizika pri maksimalnoj izloženosti kreditnom riziku**

Koncentracijom rizika se upravlja postavljanjem limita kreditne izloženosti u odnosu na pojedinačne komitente, geografska područja i industrije. Maksimalna kreditna izloženost prema pojedinačnom klijentu na dan 31. decembar 2022. godine iznosi 20.722 hiljada BAM (2021. godine: 55.543 hiljade BAM)

Finansijska sredstva Banke prije i nakon uzimanja u obzir sredstava obezbjeđenja i ostalih sredstava zaštite od kreditnog rizika mogu se analizirati kroz sljedeća geografska područja:

31. decembar 2022. godine	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	Obavezna rezerva kod Centralne Banke	Finansijska imovina po amortizovanom trošku	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	Plasmani drugim bankama	Kreditni i potraživanja po kreditima	Ostala potraživanja i AVR	Potencijalne i neopozive obaveze	Ukupno
	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM
Bosna i Hercegovina	503.293	236.775	69.762	250	331.588	-	1.545.617	22.036	442.059	3.151.380
Evropska Unija	35.742	-	-	11.548	-	645	-	3.675	-	51.610
Ostalo	285	-	-	1.090	-	-	-	1.177	-	2.552
Ukupno	539.320	236.775	69.762	12.888	331.588	645	1.545.617	26.888	442.059	3.205.542
Depoziti	-	-	-	-	-	-	14.238	-	11.502	25.740
Primljene garancije	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hipoteke	-	-	-	-	-	-	455.320	-	64.297	519.617
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno instrumenti zaštite	-	-	-	-	-	-	469.558	-	75.799	545.357
Neto izloženost	539.320	236.775	69.762	12.888	331.588	645	1.076.059	26.888	366.260	2.660.185

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.2. Kreditni rizik (nastavak)****b) Koncentracija rizika pri maksimalnoj izloženosti kreditnom riziku (nastavak)**

Finansijska sredstva Banke prije i nakon uzimanja u obzir sredstava obezbjeđenja i ostalih sredstava zaštite od kreditnog rizika mogu se analizirati kroz sljedeća geografska područja:

31. decembra 2021. godine	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	Obavezna rezerva kod Centralne Banke	Finansijska imovina po amortizovanom trošku	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	Plasmani drugim bankama	Kreditni i potraživanja po kreditima	Ostala potraživanja i AVR	Potencijalne i neopozive obaveze	Ukupno
	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM
Bosna i Hercegovina	581.646	230.771	16.008	173	270.831	0	1.450.528	19.987	355.803	2.925.747
Evropska Unija	13.049	-	-	11.229	-	317	-	8.434	-	33.029
Ostalo	322	-	-	1.070	-	-	-	1.096	-	2.488
Ukupno	595.017	230.771	16.008	12.472	270.831	317	1.450.528	29.517	355.803	2.961.264
Depoziti	-	-	-	-	-	-	17.863	-	6.534	24.397
Primljene garancije	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hipoteke	-	-	-	-	-	-	497.852	-	80.152	578.004
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno instrumenti zaštite	-	-	-	-	-	-	515.715	-	86.686	602.401
Neto izloženost	595.017	230.771	16.008	12.472	270.831	317	934.813	29.517	269.117	2.358.863

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.2. Kreditni rizik (nastavak)****b) Koncentracija rizika pri maksimalnoj izloženosti kreditnom riziku (nastavak)**

Analiza izloženosti Banke kreditnom riziku, po industrijskim sektorima, prije uzimanja u obzir sredstva obezbjeđenja i ostalih sredstava zaštite od kreditnog rizika, na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

<i>Neto maksimalna izloženost</i>	<i>31. decembar</i>	<i>31. decembar</i>
	<i>2022.</i>	<i>2021.</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Stanovništvo	621.726	610.437
Prerađivačka industrija	306.227	224.952
Trgovina	263.562	239.318
Finansijske usluge	85.350	61.261
Poljoprivreda, šumarstvo, vodoprivreda	19.305	36.733
Građevinarstvo	252.349	215.354
Transport	89.746	100.397
Usluge, ugostiteljstvo i turizam	77.315	53.131
Trgovina nekretninama	20.674	13.365
Vlada i državni organi	621.267	558.589
Banke i finansijske institucije	842.886	836.746
Ostalo	16.142	10.981
Ukupno	3.216.549	2.961.264

Kolaterali i drugi instrumenti zaštite od rizika

Politikom kolaterala Banka definiše prihvatljive kolaterale za pojednačne vrste plasmana.

Osnovni tipovi kolaterala su sljedeći:

- Novčani depozit, hartije od vrijednosti, garancije osiguravajućih kuća i banaka, zalog na nepokretnu i pokretnu imovinu i jemstva.

Tržišna vrijednost kolaterala se kontinuirano prati te ukoliko ima potrebe traže se dodatna sredstva obezbjeđenja u fazi odobravanja kao i u toku korišćenja kredita. Banka u skladu sa internom metodologijom periodično u toku korišćenja kredita vrši analizu tržišne vrijednosti kolaterala i u skladu sa istom preispituje i usklađuje umanjene vrijednosti.

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.2. Kreditni rizik (nastavak)****c) Kvalitet finansijskih instrumenata po klasama finansijske aktive**

Kvalitetom finansijskih sredstava Banka upravlja koristeći internu klasifikaciju plasmana zasnovanu na MSFI 9 metodologiji.

Kvalitet plasmana po tipovima sredstava koji se nalaze u izvještaju o finansijskoj poziciji, zasnovanim na razvrstavanju po nivoima kreditnog rizika (Stage-evima) posmatrano po tipovima klijenata, klasama rejtinga i danima kašnjenja sa posebnim akcentom na kredite za 2022. i 2021. godinu prikazan je sljedećim tabelama:

31. decembar 2022. godine						(U 000 BAM)
Banke/ostali komitenti	S1	S2	od čega S2 POCI	S3	od čega S3 POCI	Ukupno 31.12.2022.
Plasmani drugim bankama	645	-	-	-	-	645
Kreditni i potraživanja po kreditima	1.369.680	172.814	8.358	69.389	15.269	1.611.883
Bruto izloženost	1.370.325	172.814	8.358	69.389	15.269	1.612.528
Umanjenje vrijednosti po kreditima	(8.086)	(12.314)	(759)	(45.866)	(8.188)	(66.266)
Neto izloženost	1.362.239	160.500	7.599	23.523	7.081	1.546.262

POCI imovina se od 1. januara 2020. godine, u skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka Agencije za bankarstvo RS, posmatra na nivou pojedinačne izloženosti, a ne na nivou klijenta. POCI imovina može biti raspoređena u nivo kreditnog rizika 2 ili 3 u skladu sa kriterijuma navedene Odluke. POCI imovina se u skladu sa važećom Metodologijom koja je bila na snazi do 31. decembra 2019. godine, razvrstavala u poseban Stage pod nazivom „S3 POCI“. POCI imovina je definisana kao izloženost za koju je u trenutku priznavanja utvrđeno da je njena vrijednost umanjena za kreditne gubitke zbog postojanja značajnog nivoa kreditnog rizika, odnosno predstavljale su je partije koje su odobrene ili aneksirane u trenutku kada je klijent bio u statusu neizmirenja (default-u). Shodno navedenom Banka je cijelu izloženost klijenta kome je identifikovana POCI imovina razvrstava u poseban nivo kreditnog rizika „S3 POCI“.

Stupanjem na snagu navedene Odluke, Banka je ukinula zasebni nivo kreditnog rizika „S3 POCI“ i izvršila raspored ove imovine u odgovarajuće nivoe kreditnog rizika. POCI imovina je izloženost za koju je u trenutku priznavanja utvrđeno da je njena vrijednost umanjena za kreditne gubitke zbog postojanja značajnog nivoa kreditnog rizika.

31. decembar 2021. godine						(U 000 BAM)
Banke/ostali komitenti	S1	S2	od čega S2 POCI	S3	od čega S3 POCI	Ukupno 31.12.2021.
Plasmani drugim bankama	317	-	-	-	-	317
Kreditni i potraživanja po kreditima	1.284.603	167.645	6.922	81.248	26.247	1.533.496
Bruto izloženost	1.284.920	167.645	6.922	81.248	26.247	1.533.813
Umanjenje vrijednosti po kreditima	(6.475)	(13.309)	(394)	(63.184)	(19.869)	(82.968)
Neto izloženost	1.278.445	154.336	6.528	18.064	6.378	1.450.845

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.2. Kreditni rizik (nastavak)****c) Kvalitet finansijskih instrumenata po klasama finansijske aktive (nastavak)**

Pregled kredita i dospjelih potraživanja po kreditima po segmentima na dan 31. decembar 2022. i 2021. godine prikazan je u sljedećim tabelama:

31. decembar 2022. godine						(U 000 BAM)
Kreditni i potraživanja po kreditima po segmentima	S1	S2	od čega S2 POCI	S3	od čega S3 POCI	Ukupno 31.12.2022.
Banke, bankarske organizacije i nebankarske finansijske organizacije	15.740	-	-	-	-	15.740
Javne institucije	78.009	-	-	-	-	78.009
Javne institucije - jedinice lokalne samouprave	121.990	1.544	1.082	-	-	123.534
Preduzetnici	14.658	6.419	-	2.494	1.274	23.571
Neprofitne organizacije	8.938	1	-	45	-	8.984
Stanovništvo	514.201	61.424	2.331	19.502	2.534	595.127
Druga preduzeće	616.144	103.425	4.945	47.348	11.461	766.917
Bruto izloženost	1.369.680	172.814	8.358	69.389	15.269	1.611.883
Umanjenje vrijednosti	(8.086)	(12.314)	(759)	(45.866)	(8.188)	(66.266)
Neto vrijednost	1.361.594	160.500	7.599	23.523	7.081	1.545.617

31. decembar 2021. godine						(U 000 BAM)
Kreditni i potraživanja po kreditima po segmentima	S1	S2	od čega S2 POCI	S3	od čega S3 POCI	Ukupno 31.12.2021.
Banke, bankarske organizacije i nebankarske finansijske organizacije	9.708	-	-	-	-	9.708
Javne institucije	111.709	-	-	-	-	111.709
Javne institucije - jedinice lokalne samouprave	109.405	1.967	1.303	19	-	111.391
Preduzetnici	10.939	9.142	-	2.221	1.308	22.302
Neprofitne organizacije	2.367	151	-	13	-	2.531
Stanovništvo	492.416	72.309	2.941	18.249	3.273	582.974
Druga preduzeće	548.059	84.076	2.678	60.746	21.666	692.881
Bruto izloženost	1.284.603	167.645	6.922	81.248	26.247	1.533.496
Umanjenje vrijednosti	(6.475)	(13.309)	(394)	(63.184)	(19.869)	(82.968)
Neto vrijednost	1.278.128	154.336	6.528	18.064	6.378	1.450.528

39. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

38.2 Kreditni rizik (nastavak)

c) Kvalitet finansijskih instrumenata po klasama finansijske aktive (nastavak)

Pregled kredita i dospjelih potraživanja po kreditima po klasama rejtinga na dan 31. decembar 2022. i 2021. godine prikazan je u sljedećim tabelama:

31. decembar 2022. godine						(U 000 BAM)
Kreditni i potraživanja po kreditima po klasama rejtinga	S1	S2	od čega S2 POCI	S3	od čega S3 POCI	Ukupno 31.12.2022.
1	82.061	2.556	58	-	-	84.617
2	113.966	937	112	-	-	114.903
3	326.713	4.760	1.573	-	-	331.473
4	276.117	9.034	3.377	-	-	285.151
5	304.103	14.189	1.547	-	-	318.292
6	230.764	23.058	1.059	-	-	253.822
7	35.356	32.007	140	-	-	67.363
8	-	61.827	491	-	-	61.827
9	-	18.557	-	-	-	18.557
10	-	5.889	-	-	-	5.889
Nema rejting	600	-	-	-	-	600
Default	-	-	-	69.389	15.269	69.389
Bruto izloženost	1.369.680	172.814	8.358	69.389	15.269	1.611.883
Umanjenje vrijednosti	(8.086)	(12.314)	(759)	(45.866)	(8.188)	(66.266)
Neto vrijednost	1.361.594	160.500	7.599	23.523	7.081	1.545.617

31. decembar 2021. godine						(U 000 BAM)
Kreditni i potraživanja po kreditima po klasama rejtinga	S1	S2	od čega S2 POCI	S3	od čega S3 POCI	Ukupno 31.12.2021.
1	63.125	423	339	-	-	63.548
2	109.271	2.560	53	-	-	111.832
3	273.332	4.220	1.539	-	-	277.552
4	328.671	6.277	468	-	-	334.948
5	329.744	17.573	1.056	-	-	347.317
6	116.089	23.147	880	-	-	139.236
7	61.680	27.735	2.080	-	-	89.415
8	-	48.987	507	-	-	48.987
9	-	21.170	-	-	-	21.170
10	-	15.552	-	-	-	15.552
Nema rejtinga	2.691	-	-	-	-	2.691
Default	-	-	-	81.248	26.247	81.248
Bruto izloženost	1.284.603	167.645	6.922	81.248	26.247	1.533.496
Umanjenje vrijednosti	(6.475)	(13.309)	(394)	(63.184)	(19.869)	(82.968)
Neto vrijednost	1.278.128	154.336	6.528	18.064	6.378	1.450.528

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.2. Kreditni rizik (nastavak)****c) Kvalitet finansijskih instrumenata po klasama finansijske aktive (nastavak)**

Pregled kredita i dospjelih potraživanja po kreditima po danima kašnjenja na dan 31. decembar 2022. i 2021. godine prikazan je u sljedećim tabelama:

31. decembar 2022. godine							(U 000 BAM)
Dani kašnjenja	S1	S2	<i>od čega</i>		<i>od čega</i>		Ukupno
			<i>S2 POCI</i>	S3	<i>S3 POCI</i>		31.12.2022.
1. Bez kašnjenja	1.368.903	169.158	8.154	25.235	10.045		1.563.296
2. od 1-30	776	2.840	33	2.405	56		6.021
3. od 31 do 90 dana	-	816	171	697	63		1.514
4. veće od 90 dana	-	-	-	41.052	5.104		41.052
Bruto izloženost	1.369.680	172.814	8.358	69.389	15.269		1.611.883
Umanjenje vrijednosti	(8.086)	(12.314)	(759)	(45.866)	(8.188)		(66.266)
Neto vrijednost	1.361.594	160.500	7.599	23.523	7.081		1.545.617

31. decembar 2021. godine							(U 000 BAM)
Dani kašnjenja	S1	S2	<i>od čega</i>		<i>od čega</i>		Ukupno
			<i>S2 POCI</i>	S3	<i>S3 POCI</i>		31.12.2021.
1. Bez kašnjenja	1.284.120	147.796	6.754	19.453	8.233		1.451.369
2. od 1-30	483	6.444	94	523	99		7.450
3. od 31 do 90 dana	-	13.405	75	167	24		13.572
4. veće od 90 dana	-	-	-	61.105	17.891		61.105
Bruto izloženost	1.284.603	167.645	6.922	81.248	26.247		1.533.496
Umanjenje vrijednosti	(6.475)	(13.309)	(394)	(63.184)	(19.869)		(82.968)
Neto vrijednost	1.278.128	154.336	6.528	18.064	6.378		1.450.528

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.2. Kreditni rizik (nastavak)****d) Migracije finansijskih instrumenata po nivoima kreditnog rizika**

Sljedeće tabele prikazuju kretanje bruto vrijednosti kredita za 2022. godinu i 2021. godinu po stage-vima:

Tabela kretanja bruto kredita po stage-vima u toku 2022. godine:

		01.01.2022. - 31.12.2022.			(U 000 BAM)	
Kredit i potraživanja po kreditima po Stage-u		S1	S2	S3	Novi plasmani	Ukupno
31.12.22.	Bruto izloženost 31.12.2021./01.01.2022.	1.284.603	167.645	81.248	-	1.533.496
	Izloženost POCI u sklopu bruto izloženost 31.12.2021./01.01.2022.	-	6.922	26.247	-	33.169
	Smanjenje	(200.344)	(17.775)	(5.328)	-	(223.447)
	Povećanje	20.621	4.754	30	-	25.405
	Zatvoreni plasmani	(230.278)	(25.100)	(7.943)	-	(263.321)
	Računovodstveni i trajni otpis	-	-	(26.541)	-	(26.541)
	S1	832.144	43.210	43	494.284	1.369.681
	S2	40.782	56.469	4.714	70.848	172.813
	S3	1.676	29.845	36.709	1.159	69.389
	Bruto izloženost	874.602	129.524	41.466	566.291	1.611.883
	Izloženost POCI u sklopu bruto izloženost 31.12.2022.	-	8.358	15.269	-	23.627
	Modifikacije restructure	979	4.096	-	1.954	7.029
	Modifikacije tekuće potrebe	84.466	25.993	986	56.536	167.981

Tabela kretanja bruto kredita po stage-vima u toku 2021. godine:

		01.01.2021. - 31.12.2021.			(U 000 BAM)	
Kredit i potraživanja po kreditima po Stage-u		S1	S2	S3	Novi plasmani	Ukupno
31.12.21.	Bruto izloženost 31.12.2020./01.01.2021.	1.313.047	106.204	114.960	-	1.534.211
	Izloženost POCI u sklopu bruto izloženost 31.12.2020./01.01.2021.	-	9.020	37.033	-	46.053
	Smanjenje	(210.311)	(11.526)	(9.276)	-	(231.113)
	Povećanje	33.474	295	16	-	33.785
	Zatvoreni plasmani	(188.822)	(9.921)	(5.777)	-	(204.520)
	Računovodstveni otpis	-	-	(29.338)	-	(29.338)
	S1	853.781	30.725	206	399.891	1.284.603
	S2	88.590	47.923	1.070	30.062	167.645
	S3	5.016	6.404	69.309	519	81.248
	Bruto izloženost	947.388	85.052	70.585	430.471	1.533.496
	Izloženost POCI u sklopu bruto izloženost 31.12.2021.	-	6.922	26.247	-	33.169

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.2. Kreditni rizik (nastavak)****d) Migracije finansijskih instrumenata po nivoima kreditnog rizika (nastavak)**Tabela kretanja Umanjenja vrijednosti po stage-vima u toku **2022. godine:**

		01.01.2022 - 31.12.2022.			(U 000 BAM)	
Umanjenje vrijednosti kredita i dospjelih potraživanja po kreditima po Stage-u		S1	S2	S3	Novi plasmani	Ukupno
31.12.22	Umanjenje vrijednosti 31.12.2021./01.01.2022.	6.475	13.309	63.184	-	82.968
	Umanjenje POCI u sklopu ukupnog umanjena vrijednosti 31.12.2021./01.01.2022.	-	394	19.868	-	20.262
	Smanjenje	(1.053)	(3.546)	(3.307)	-	(7.906)
	Povećanje	4.354	10.622	3.090	-	18.066
	Zatvoreni plasmani	(1.273)	(2.308)	(5.589)	-	(9.170)
	Računovodstveni i trajni otpis	-	-	(26.541)	-	(26.541)
	S1	4.160	350	-	3.575	8.085
	S2	3.003	4.293	454	4.565	12.315
	S3	1.340	13.434	30.383	709	45.866
	Ukupno umanjene vrijednosti	8.503	18.077	30.837	8.849	66.266
	Umanjenje POCI u sklopu ukupnog umanjene vrijednosti 31.12.2022.	-	759	8.188	-	8.947
	Modifikacije restructure	38	2.088	0	458	2.584
Modifikacije tekuće potrebe	608	4.206	135	961	5.910	

Tabela kretanja Umanjenja vrijednosti po stage-vima u toku **2021. godine:**

		01.01.2021 - 31.12.2021.			(U 000 BAM)	
Umanjenje vrijednosti kredita i dospjelih potraživanja po kreditima po Stage-u		S1	S2	S3	Novi plasmani	Ukupno
31.12.21	Umanjenje vrijednosti 31.12.2020./01.01.2021.	6.252	8.056	89.281	-	103.589
	Umanjenje POCI u sklopu ukupnog umanjena vrijednosti 31.12.2020./01.01.2021.	-	747	29.888	-	30.635
	Smanjenje	(955)	(3.438)	(4.745)	-	(9.138)
	Povećanje	9.401	3.762	5.289	-	18.452
	Zatvoreni plasmani	(1.024)	(595)	(3.279)	-	(4.898)
	Računovodstveni otpis	-	-	(29.338)	-	(29.338)
	S1	4.051	189	2	2.234	6.475
	S2	7.708	3.721	121	1.759	13.309
	S3	1.915	3.875	57.086	308	63.184
	Ukupno umanjene vrijednosti	13.674	7.785	57.208	4.301	82.968
	Umanjenje POCI u sklopu ukupnog umanjene vrijednosti 31.12.2021.	-	394	19.868	-	20.262

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.2. Kreditni rizik (nastavak)****d) Migracije finansijskih instrumenata po nivoima kreditnog rizika (nastavak)**

Tabela kretanja za ostale finansijske instrumente u toku 2022. godine koji imaju ECL (novcana sredstava, ulaganja, kamate, naknade, ostala potraživanja, stavke vanbilansa) – **bruto**:

		01.01.2022 -31.12.2022.			(U 000 BAM)	
Ostala aktiva po Stage-u		S1	S2	S3	Novi plasmani	Ukupno
31.12.22	Bruto izloženost 31.12.2021./01.01.2022.	1.492.646	20.686	2.395	-	1.515.727
	Smanjenje	(166.487)	(5.891)	(146)	-	(172.524)
	Povećanje	101.317	719	168	-	102.204
	Zatvoreno	(198.155)	(7.579)	(509)	-	(206.243)
	Računovodstveni otpis			(564)		(564)
	S1	1.226.569	3.975	230	416.045	1.646.819
	S2	2.678	3.525	68	21.587	27.858
	S3	74	435	1.046	380	1.935
	Bruto izloženost 31.12.2022	1.229.321	7.935	1.344	438.012	1.676.612

Tabela kretanja za ostale finansijske instrumente u toku 2021. godine koji imaju ECL (novcana sredstava, ulaganja, kamate, naknade, ostala potraživanja, stavke vanbilansa) – **bruto**:

		01.01.2021 -31.12.2021.			(U 000 BAM)	
Ostala aktiva po Stage-u		S1	S2	S3	Novi plasmani	Ukupno
31.12.21	Bruto izloženost 31.12.2020./01.01.2021.	1.122.662	15.476	5.180	-	1.143.318
	Smanjenje	(71.205)	(629)	(121)	-	(71.955)
	Povećanje	367.988	347	1.496	-	369.831
	Zatvoreno	(149.998)	(11.232)	(999)	-	(162.229)
	Računovodstveni otpis	-	-	(2.382)	-	(2.382)
	S1	1.264.329	1.112	1.465	225.742	1.492.648
	S2	4.820	2.651	13	13.200	20.684
	S3	298	199	1.696	202	2.395
	Bruto izloženost 31.12.2021	1.269.447	3.962	3.174	239.144	1.515.727

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.2. Kreditni rizik (nastavak)****d) Migracije finansijskih instrumenata po nivoima kreditnog rizika (nastavak)**

Tabela kretanja za ostale finansijske instrumente u toku 2022. godine koji imaju ECL (novcana sredstava, ulaganja, kamate, naknade, ostala potraživanja, stavke vanbilansa) – ECL:

		01.01.2022 - 31.12.2022.			(U 000 BAM)	
Umanjenje vrijednosti ostale aktive po Stage-u		S1	S2	S3	Novi plasmani	Ukupno
31.12.22	Umanjenje vrijednosti 31.12.2021./01.01.2022.	2.100	871	1.846	-	4.817
	Smanjenje	(260)	(314)	(75)	-	(649)
	Povećanje	568	120	205	-	893
	Zatvoreno	(614)	(390)	(354)	-	(1.358)
	Računovodstveni otpis			(564)		(564)
	S1	1.686	23	70	1.256	3.035
	S2	68	141	1	970	1.180
S3	40	123	987	280	1.430	
Ukupno umanjeno vrijednosti 31.12.2022.		1.794	287	1.058	2.506	5.645

Tabela kretanja za ostale finansijske instrumente u toku 2021. godine koji imaju ECL (novcana sredstava, ulaganja, kamate, naknade, ostala potraživanja, stavke vanbilansa) – ECL:

		01.01.2021 - 31.12.2021.			(U 000 BAM)	
Umanjenje vrijednosti ostale aktive po Stage-u		S1	S2	S3	Novi plasmani	Ukupno
31.12.21	Umanjenje vrijednosti 31.12.2020./01.01.2021.	1.437	1.149	4.757	-	7.343
	Smanjenje	(131)	(48)	(105)	-	(284)
	Povećanje	787	120	183	-	1.090
	Zatvoreno	(458)	(982)	(863)	-	(2.303)
	Računovodstveni otpis	-	-	(2.382)		(2.382)
	S1	1.316	9	44	730	2.099
	S2	238	122	3	508	871
S3	81	108	1.543	115	1.847	
Ukupno umanjeno vrijednosti 31.12.2021.		1.635	239	1.590	1.353	4.817

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.2. Kreditni rizik (nastavak)****e) Pregled kredita – Covid-19**

Portfolio kredita sa mjerama koje su odobrene klijentima u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama bankama za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem „COVID-19“ kao i Programom posebnih mjera za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19, koje su primjenjivane tokom 2022. godine sa ciljem da se ublaže negativne ekonomske posljedice pandemije, na dan 31. decembra 2022. godine iznosi 156.122 hiljade BAM. Od ovog iznosa, 156.072 hiljada BAM kreditne izloženosti je izašlo iz mjera (istekle mjere), dok izloženosti po osnovu kredita u iznosu od 50 hiljada BAM imaju aktivne mjere.

Portfolio kredita sa ukupno odobrenim COVID mjerama, raspoređenim po stage-vima na dan **31. decembra 2022. godine**, prikazan je u sljedećoj tabeli:

Kredit i potraživanja po kreditima po Stage-u - sve mjere	<i>(U 000 BAM)</i>	
	Ukupno krediti 31.12.2022.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2022.
S1	103.630	518
S2	28.306	1.719
S3	24.186	9.213
Izloženost	156.122	11.450

Kredit i potraživanja po kreditima po segmentima - sve mjere	<i>(U 000 BAM)</i>	
	Ukupno krediti 31.12.2022.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2022.
Banke, bankarske organizacije i nebankarske finansijske organizacije	-	-
Javne institucije - jedinice lokalne samouprave	18.663	64
Preduzetnici	5.618	1.063
Neprofitne organizacije	45	21
Stanovništvo	18.813	2.008
Druga preduzeća	112.982	8.294
Izloženost	156.122	11.450

Kredit i potraživanja po kreditima po stepenu rizičnosti - sve mjere	<i>(U 000 BAM)</i>	
	Ukupno krediti 31.12.2022.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2022.
Građani	18.813	2.008
Nerizična djelatnost	8.619	74
Rizična djelatnost	67.083	1.472
Visokorizična djelatnost	61.606	7.896
Izloženost	156.122	11.450

Portfolio kredita sa ukupno odobrenim COVID mjerama, raspoređenim po stage-vima na dan **31. decembar 2021. godine**, prikazan je u sljedećoj tabeli:

Kredit i potraživanja po kreditima po Stage-u - sve mjere	<i>(U 000 BAM)</i>	
	Ukupno krediti 31.12.2021.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2021.
S1	141.210	653
S2	58.687	5.022
S3	10.342	3.421
Izloženost	210.239	9.096

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.2. Kreditni rizik (nastavak)****e) Pregled kredita – Covid-19 (nastavak)**

(U 000 BAM)

Kreditni i potraživanja po kreditima po segmentima - sve mjere	Ukupno krediti 31.12.2021.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2021.
Banke, bankarske organizacije i nebankarske finansijske organizacije	2.530	13
Javne institucije - jedinice lokalne samouprave	21.545	133
Preduzetnici	7.158	779
Neprofitne organizacije	152	8
Stanovništvo	23.543	1.850
Druga preduzeća	155.311	6.313
Izloženost	210.239	9.096

(U 000 BAM)

Kreditni i potraživanja po kreditima po stepenu rizičnosti - sve mjere	Ukupno krediti 31.12.2021.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2021.
Građani	23.543	1.850
Nerizična djelatnost	19.557	72
Rizična djelatnost	85.629	1.662
Visokorizična djelatnost	81.510	5.512
Izloženost	210.239	9.096

Portfolio kredita sa aktivnim COVID mjerama na 31.12.2022.

Banka je zaključno sa 31. decembrom 2022. godine na izloženost od 156.122 hiljada BAM odobrila klijentima neke od posebnih mjera u skladu sa Programom posebnih COVID mjera. Na posmatrani datum izloženost na kojima su nevedene mjere još aktivne i koje nisu istekle iznosi 50 hiljada BAM sa umanjnjem vrijednosti u iznosu od 26 hiljada BAM, a što je prikazano u narednim tabelama.

(U 000 BAM)

Kreditni i potraživanja po kreditima po Stage-u - aktivne mjere	Ukupno krediti 31.12.2022.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2022.
S1	-	-
S2	20	1
S3	30	25
Izloženost	50	26

(U 000 BAM)

Kreditni i potraživanja po kreditima po segmentima - aktivne mjere	Ukupno krediti 31.12.2022.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2022.
Banke, bankarske organizacije i nebankarske finansijske organizacije	-	-
Javne institucije - jedinice lokalne samouprave	-	-
Preduzetnici	-	-
Stanovništvo	-	-
Druga preduzeća	50	26
Izloženost	50	26

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.2. Kreditni rizik (nastavak)****e) Pregled kredita – Covid-19 (nastavak)**

(U 000 BAM)

Kredit i potraživanja po kreditima po stepenu rizičnosti - aktivne mjere	Ukupno krediti 31.12.2022.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2022.
Građani	-	-
Nerizična djelatnost	-	-
Rizična djelatnost	30	25
Visokorizična djelatnost	20	1
Izloženost	50	26

Portfolio kredita sa ukupno aktivnim COVID mjerama, raspoređenim po stage-vima na dan **31. decembar 2021. godine**, prikazan je u sljedećoj tabeli:

(U 000 BAM)

Kredit i potraživanja po kreditima po Stage-u - aktivne mjere	Ukupno krediti 31.12.2021.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2021.
S1	1.316	7
S2	14.379	870
S3	7	4
Izloženost	15.702	881

(U 000 BAM)

Kredit i potraživanja po kreditima po segmentima - aktivne mjere	Ukupno krediti 31.12.2021.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2021.
Banke, bankarske organizacije i nebankarske finansijske organizacije	-	-
Javne institucije - jedinice lokalne samouprave	-	-
Preduzetnici	3.076	234
Stanovništvo	-	-
Druga preduzeća	12.626	647
Izloženost	15.702	881

(U 000 BAM)

Kredit i potraživanja po kreditima po stepenu rizičnosti - aktivne mjere	Ukupno krediti 31.12.2021.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2021.
Građani	-	-
Nerizična djelatnost	-	-
Rizična djelatnost	52	4
Visokorizična djelatnost	15.650	877
Izloženost	15.702	881

38 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.3. Rizik likvidnosti**

Rizik likvidnosti je rizik mogućnosti nastanka gubitka, odnosno negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke, kada Banka nije sposobna da izmiri sve dospjele obaveze. Rizik likvidnosti proizilazi iz neusklađenosti novčanih priliva i odliva.

Da bi se smanjio ili ograničio ovaj rizik, Banka adekvatnim upravljanjem aktivom i pasivom, prateći buduće novčane tokove i likvidnost na dnevnoj osnovi vrši diverzifikaciju izvora finansiranja.

U cilju upravljanja rizikom likvidnosti Banka provodi aktivnosti koje obezbjeđuju usklađenost strukture aktive i pasive bilansa i vanbilansa Banke, odnosno novčanih tokova i kontinuirano prati i planira buduće novčane tokove uzimajući u obzir promjene u operativnim, ekonomskim i ostalim uslovima poslovanja. Banka svakodnevno prati i analizira stanje u okruženju tj. privredna dešavanja kako bi se blagovremeno pripremila na potencijalne rizike.

Politikom i procedurama za upravljanje rizikom likvidnosti Banke, propisani su način, dinamika i odgovornosti u upravljanju rizikom likvidnosti kao i Plan za likvidnost za nepredviđene slučajeve u slučaju nepredviđenih situacija koje mogu ugroziti likvidnost Banke.

Zbog činjenice da depoziti nebankarskog sektora čine najznačajniji izvor sredstava Banke, likvidnosni rizici predstavljaju posebno osjetljive rizike.

Banka obezbjeđuje dovoljno likvidnih sredstava za izmirenje svih dospjelih obaveza, redovno planira potrebe za likvidnim sredstvima uključujući i identifikaciju očekivanih i neočekivanih novčanih odliva, provodi politiku upravljanja aktivom i pasivom koja osigurava održavanje optimalnog stanja rezervi likvidnosti.

U upravljanju rizikom likvidnosti Banka se oslanja na stabilne izvore finansiranja, ugovorene rokove dospijeća i maksimalno moguću diverzifikaciju izvora po dospijeću, izbjegavajući situacije koje mogu dovesti do potrebe da obezbjeđuje potrebna likvidna sredstva po cijenama koje su značajno više od tržišnih.

Banka održava portfolio koji se sastoji od visokolikvidnih hartija od vrijednosti i diversifikovanih sredstava koja mogu lako da se konvertuju u gotovinu u slučaju nepredviđenih okolnosti koje negativno utiču na poziciju likvidnosti Banke.

U skladu sa zakonskim okvirima i internim limitima, politikama i procedurama, Banka upravlja ročnom usklađenošću tako što izrađuje projekcije novčanog toka, prateći nivo koncentracije depozita koji dospijevaju (po određenim vremenskim intervalima), uzimajući u obzir vjerovatnoću odliva (stres testovi), priliva novih depozita, priliva na osnovu naplate kredita, dospijeće dužničkih hartija od vrijednosti i ostale finansijske aktive i pasive.

Prema podacima na dan 31. decembar 2022. godine Banka je bila u okviru planirane pozicije likvidnosti kroz visoke koeficijente likvidnosti, odnosno sa ostvarenim pokazateljima likvidnosti značajno iznad limita, kroz visok nivo iznosa likvidnih rezervi koje se sastoje od gotovine i rezervi kod Centralne banke Bosne i Hercegovine, visok nivo novčanih sredstava kod domaćih i ino banaka i stabilnog i lako utrživog portfolija visokolikvidnih hartija od vrijednosti.

Na dan 31. decembar 2022. godine Banka je u potpunosti ispunila sve regulatorne limite, ali i zakonsku regulativu Centralne banke BiH i Agencije za bankarstvo RS koja se odnosi na likvidnost. Nivo obavezne rezerve je bio ispunjen tokom 2022. godine sa značajnim iznosom sredstava iznad nivoa obavezne rezerve.

Banka na dan 31. decembra 2022. godine ima veću dospijevajuću pasivu u odnosu na aktivu, kumulativno u periodu do godinu dana, u iznosu od 372.322 hiljada BAM (31. decembar 2021. godine: 341.187 hiljada BAM). U odnosu na kraj 2021. godine, zbog trenda rasta depozita po viđenju, ročni gap u ovom vremeskom rasponu se povećao za za 31.135 hiljada BAM. Rukovodstvo Banke primjenom redovnih stress testova, redovno analizira tekuću likvidnost, uzimajući u obzir strukturu i diverzifikaciju izvora finansiranja. Obzirom da se banka dominantno finansira iz depozita stanovništva koji imaju nisku stopu fluktuacije, smatra se da likvidnost banke u ovom ročnom razredu neće biti ugrožena. Banka konstantno održava visoku stopu likvidnosti, u cilju stvaranja zaštitnog buffera za potrebe likvidnih odliva. Banka takođe održava i visok nivo finansijske imovine raspoložive za prodaju, kao dodatnu likvidnosnu rezervu.

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.3. Rizik likvidnosti (nastavak)**

U skladu sa Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti (član 77.), te internom Metodologijom za utvrđivanje, mjerenje i praćenje pozicija finansiranja raspored pozicija dospijevajuće aktive i pasive se zasniva na ugovorenim ročnostima, odnosno prema preostalom roku do dospijeca za stavke koje imaju definisanu ugovorenu ročnost ili prema definisanim ugovorenim uslovima (minimalne uplate), s tim da se za pozicije koje imaju ili su imale ugovorenu ročnost, a očekuje se da se neće naplatiti o roku dospijeca u skladu sa pripadajućim nivoom kreditnog rizika raspoređuju u ročni razred preko 5 godina (sva dospjela potraživanja S3 i S2), ili na strani pasive ako je podnijet i odobren zahtjev za prijevremeno razročenje uz otkazni rok (31 dan) raspored se vrši u skladu sa zahtjevom - na dan razročenja. Tabela ispod prikazuje stanje na dan 31. decembar 2022. godine:

31. decembar 2022.	<i>Do 1 mjesec</i>	<i>Od 1 do 3 mjeseca</i>	<i>Od 3 do 12 mjeseci</i>	<i>Od 1 do 5 godina</i>	<i>Preko 5 godina</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
AKTIVA						
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	539.320	-	-	-	-	539.320
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	236.775	-	-	-	-	236.775
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	69.762	-	-	-	-	69.762
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	12.888	-	-	-	-	12.888
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	330.639	-	-	-	949	331.588
Ulaganja u zavisna društva	-	-	-	-	11.007	11.007
Plasmani drugim bankama	645	-	-	-	-	645
Kredit i potraživanja po kreditima	24.386	78.499	345.341	698.522	398.869	1.545.617
Materijalna imovina	-	-	-	-	42.376	42.376
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	2.537	2.537
Sredstva stečena naplatom potraživanja	256	274	-	15	-	545
Ostala potraživanja i AVR	14.332	1.694	5.827	2.206	3.121	27.180
Odložena poreska sredstva	-	-	-	77	-	77
Ukupno aktiva	1.229.003	80.467	351.168	700.820	458.859	2.820.317
Obaveze						
Depoziti komitenata	1.546.232	134.230	280.324	243.378	3.652	2.207.816
Obaveze po uzetim kreditima	3.379	6.650	29.480	121.156	118.612	279.277
Rezervisanja na stavke vanbilansa	125	357	849	1.356	32	2.719
Rezervisanja za potencijalne obaveze	1.243	-	-	-	-	1.243
Ostale obaveze i PVR	23.660	1.747	4.616	6.443	1.174	37.640
Odložene poreske obaveze	68	-	-	-	-	68
Subordinirani dug (dopunski kapital)	-	-	-	22.560	15.040	37.600
Kapital i rezerve	-	-	-	-	253.954	253.954
Ukupno obaveze	1.574.707	142.984	315.269	394.893	392.464	2.820.317
Neto izloženost riziku likvidnosti na dan						
31. decembar 2022. godine	(345.704)	(62.517)	35.899	305.927	66.395	-

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.3. Rizik likvidnosti (nastavak)**

Tabela ispod prikazuje stanje na dan 31. decembra 2021. godine:

31. decembar 2021.	<i>Do 1 mjesec</i>	<i>Od 1 do 3 mjeseca</i>	<i>Od 3 do 12 mjeseci</i>	<i>Od 1 do 5 godina</i>	<i>Preko 5 godina</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
AKTIVA						
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	595.017	-	-	-	-	595.017
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	230.771	-	-	-	-	230.771
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	-	674	699	5.952	8.683	16.008
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	12.472	-	-	-	-	12.472
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	269.559	-	-	-	1.272	270.831
Plasmani drugim bankama	317	-	-	-	-	317
Kredit i potraživanja po kreditima	30.710	71.497	292.231	658.724	397.366	1.450.528
Materijalna imovina	-	-	-	-	46.106	46.106
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	2.464	2.464
Sredstva stečena naplatom potraživanja	599	-	5.595	2.456	92	8.742
Ostala potraživanja i AVR	18.661	917	4.848	2.148	3.293	29.867
Odložena poreska sredstva	-	-	-	175	-	175
Ukupno aktiva	1.158.106	73.088	303.373	669.455	459.276	2.663.298
Obaveze						
Depoziti komitenata	1.334.838	112.811	349.625	265.954	5.491	2.068.719
Obaveze po uzetim kreditima	3.056	6.467	30.326	127.861	125.725	293.435
Rezervisanja na stavke vanbilansa	13	422	676	696	35	1.842
Rezervisanja za potencijalne obaveze	997	-	-	-	-	997
Ostale obaveze i PVR	29.089	1.771	5.295	7.361	1.453	44.969
Odložene poreske obaveze	368	-	-	-	-	368
Subordinirani dug (dopunski kapital)	-	-	-	15.040	22.560	37.600
Kapital i rezerve	-	-	-	-	215.368	215.368
Ukupno obaveze	1.368.361	121.471	385.922	416.912	370.632	2.663.298
Neto izloženost riziku likvidnosti na dan 31. decembar 2021. godine	(210.255)	(48.383)	(82.549)	252.543	88.644	-

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.3. Rizik likvidnosti (nastavak)**

Sljedeća tabela pokazuje potencijalne i preuzete neopozive obaveze Banke prema ugovorenim rokovima dospijea na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine:

31. decembar 2022.	<i>Do 1 mjesec</i>	<i>Od 1 do 3 mjeseca</i>	<i>Od 3 do 12 mjeseci</i>	<i>Od 1 do 5 godina</i>	<i>Preko 5 godina</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Potencijalne obaveze	18.274	49.801	69.453	113.277	1.588	252.393
Preuzete obaveze	1.614	14.449	62.739	100.738	10.126	189.666
Ukupno	19.888	64.250	132.192	214.015	11.714	442.059
31. decembar 2021.	<i>Do 1 mjesec</i>	<i>Od 1 do 3 mjeseca</i>	<i>Od 3 do 12 mjeseci</i>	<i>Od 1 do 5 godina</i>	<i>Preko 5 godina</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Potencijalne obaveze	1.541	42.784	80.398	67.526	1.560	193.809
Preuzete obaveze	41	16.329	66.052	58.328	21.244	161.994
Ukupno	1.582	59.113	146.450	125.854	22.804	355.803

Banka ne očekuje da će sve potencijalne i preuzete neopozive obaveze biti povučene prije isteka roka dospijea istih.

38.4. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik da će fer vrijednost ili očekivani budući gotovinski tokovi finansijskih instrumenata fluktuirati usljed promjena tržišnih varijabli kao što su kamatne stope i devizni kursevi.

Upravljanje tržišnim rizicima u Banci je definisano politikama koje odobrava Nadzorni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima. U okviru Sektora za upravljanje rizicima i kontrolu, organizovano je Odjeljenje upravljanja tržišnim i operativnim rizicima koje ima za cilj upravljanje tržišnim rizicima. Rad Odjeljenja za upravljanje tržišnim i operativnim rizicima prije svega podrazumijeva praćenje tržišnih rizika prema utvrđenim limitima, kao i praćenje rizika koji proističu iz uvođenja novih proizvoda i složenih transakcija.

Rizik promjene kamatnih stopa

Kamatni rizik predstavlja nepovoljnu promjenu kamatnih stopa što može dovesti do smanjenja dobiti ili do povećanja zahtjeva za dodatnim kapitalom Banke.

Kamatna osjetljivost, koja se javlja kao posljedica promjena tržišnih kamatnih stopa, utiče na visinu neto kamatnih prihoda i tržišnu vrijednost finansijskih instrumenata.

Banka je utvrdila Politiku za upravljanje kamatnim rizicima čiji je cilj upravljanje i ograničavanje potencijalnog gubitka Banke. Poslovna politika Banke određuje principe po kojima se ugovara, obračunava i naplaćuje kamata na kredite i druge plasmane (aktivna kamata), kao i principe po kojima se vrši kalkulacija i plaćanje kamate na depozite, uloge i druga primljena sredstva (pasivna kamata).

Kamatna stopa je određena na bazi roka dospijea, iznosa, namjene, izvora, valute i drugih parametara. Sve kamatne stope utvrđene su na godišnjem nivou, osim u slučaju kada je pored stopa upisan drugi vremenski period.

Strategijom upravljanja kamatnim rizikom Banka je jasno definisale principe vezane za promjenu kamatne stope, sistem mjerenja kao i upravljanje kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi.

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.4. Tržišni rizik (nastavak)**

Osnovni principi strategije upravljanja kamatnim rizikom su uključivanje analize rizika promjene kamatnih stopa u proces donošenja odluka na strateškom i operativnom nivou u cilju sprečavanja nastanka negativnih posljedica na poslovni proces i rezultat poslovanja.

Banka posebnu pažnju posvećuje diverzifikaciji pozicija bilansa da bi se izbjegla nepovoljna koncentracija koja za posljedicu može imati povećan rizik od negativnog uticaja na kapital Banke.

Banka u skladu sa vrstom proizvoda, izvora finansiranja, roka i iznosa, ugovara fiksne ili promjenjive pasivne i aktivne kamatne stope. Takođe, izračunava odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala, mjeri i ocjenjuje negativan uticaj kamatnog rizika na neto kamatni prihod, odnosno dobit.

U mjerenju izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi Banka koristi pojednostavljeni obračun procjene promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok na pozicije bankarske knjige po svim značajnim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno. Za potrebe pojednostavljenog obračuna promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, koja podrazumijeva bilansne i vanbilansne pozicije, kamatno osjetljive pozicije se raspoređuju u vremenske zone, sa procijenjenim modifikovanim trajanjem i na njih se primjenjuje standardni kamatni šok od 200 baznih poena.

U cilju upravljanja kamatnim rizikom, Banka kroz stres testove vrši analizu senzibilne aktive i pasive, utvrđuje moguće kamatne gapove i definiše mjere za održavanje kamatnog rizika na nivou prihvatljivom za Banku.

Sljedeće tabele prikazuju izloženost Banke riziku promjene kamatne stope na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine.:

31. decembar 2022.	<i>Do 1 mjesec</i> 000 BAM	<i>Do 3 mjeseca</i> 000 BAM	<i>Od 3 do 12 mjeseci</i> 000 BAM	<i>Od 1 do 5 godina</i> 000 BAM	<i>Preko 5 godina</i> 000 BAM	<i>Nekama tonosno</i> 000 BAM	<i>Ukupno</i> 000 BAM
AKTIVA							
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	419.105	-	-	-	-	120.215	539.320
Obavezna rezerva kod Centralne Banke		-	-	-	-	236.775	236.775
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	69.762	-	-	-	-	-	69.762
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	12.888	-	-	-	-	-	12.888
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	330.639	-	-	-	-	949	331.588
Ulaganja u zavisna društva		-	-	-	-	11.007	11.007
Plasmani drugim bankama		-	-	-	-	645	645
Kreditni i potraživanja po kreditima	24.386	78.499	345.341	698.522	398.869	0	1.545.617
Materijalna imovina	-	-	-	-	-	42.376	42.376
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	2.537	2.537
Sredstva stečena naplatom potraživanja	-	-	-	-	-	545	545
Ostala potraživanja i AVR	-	-	-	-	-	27.180	27.180
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	77	77
Ukupno aktiva	856.780	78.499	345.341	698.522	398.869	442.306	2.820.317
Obaveze							
Depoziti komitenata	187.564	133.076	277.444	237.149	3.193	1.369.390	2.207.816
Obaveze po uzetim kreditima	3.379	6.650	29.480	121.156	118.612	-	279.277
Rezervisanja na stavke vanbilansa	-	-	-	-	-	2.719	2.719
Rezervisanja za potencijalne obaveze	-	-	-	-	-	1.243	1.243
Ostale obaveze i PVR	-	-	-	-	-	37.640	37.640
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	-	68	68
Subordinirani dug (dopunski kapital)	-	-	-	22.560	15.040	-	37.600
Kapital i rezerve	-	-	-	-	-	253.954	253.954
Ukupno obaveze	190.943	139.726	306.924	380.865	136.845	1.665.014	2.820.317
Neto izloženost kamatnom riziku na dan							
31. decembar 2022. godine	665.837	(61.227)	38.417	317.657	262.024	(1.222.708)	-

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.4. Tržišni rizik (nastavak)****Rizik promjene kamatnih stopa (nastavak)**

31. decembar 2021.	<i>Do 1 mjesec 000 BAM</i>	<i>Do 3 mjeseca 000 BAM</i>	<i>Od 3 do 12 mjeseci 000 BAM</i>	<i>Od 1 do 5 godina 000 BAM</i>	<i>Preko 5 godina 000 BAM</i>	<i>Nekama tonosno 000 BAM</i>	<i>Ukupno 000 BAM</i>
AKTIVA							
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	487.002	-	-	-	-	108.015	595.017
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	-	-	-	230.771	230.771
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	16.008	-	-	-	-	-	16.008
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	12.472	-	-	-	-	-	12.472
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	269.559	-	-	-	-	1.272	270.831
Plasmani drugim bankama	-	-	-	-	-	317	317
Kredit i potraživanja po kreditima	30.710	71.497	292.231	658.724	397.366	-	1.450.528
Materijalna imovina	-	-	-	-	-	46.106	46.106
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	2.464	2.464
Sredstva stečena naplatom potraživanja	-	-	-	-	-	8.742	8.742
Ostala potraživanja i AVR	-	-	-	-	-	29.867	29.867
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	175	175
Ukupno aktiva	815.751	71.497	292.231	658.724	397.366	427.729	2.663.298
Obaveze							
Depoziti komitenata	370.862	92.388	346.120	261.730	5.198	992.421	2.068.719
Obaveze po uzetim kreditima	3.056	6.467	30.326	127.861	125.725	-	293.435
Rezervisanja na stavke vanbilansa	-	-	-	-	-	1.842	1.842
Rezervisanja za potencijalne obaveze	-	-	-	-	-	997	997
Ostale obaveze i PVR	-	-	-	-	-	44.969	44.969
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	-	368	368
Subordinirani dug (dopunski kapital)	-	-	-	15.040	22.560	-	37.600
Kapital i rezerve	-	-	-	-	-	215.368	215.368
Ukupno obaveze	373.918	98.855	376.446	404.631	153.483	1.255.965	2.663.298
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31. decembar 2021. godine	441.833	(27.358)	(84.215)	254.093	243.883	(828.236)	-

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.4. Tržišni rizik (nastavak)****Rizik promjene kamatnih stopa (nastavak)**

Ukoliko se posmatra prosječna kamatonosna aktiva i pasiva u toku 2022. i 2021. godine, Banka je na dan 31. decembra 2022. godine imala prosječnu kamatnu stopu na aktivu u iznosu od 3,33% (2021. godina: 3,04%), dok je prosječna kamatna stopa na pasivu iznosila 0,56% (2021. godina: 0,66%), što pokazuje sljedeća tabela:

	2022.	2021.
	000 BAM	000 BAM
1. Prosječna kamatonosna pasiva	2.424.833	2.326.044
Prosječno stanje depozita	2.111.454	2.033.820
Prosječno stanje kreditnih linija	275.778	292.224
2. Prosječna kamatna stopa na depozite i kreditne linije	0,52%	0,63%
Prosječna kamatna stopa na depozite	0,44%	0,55%
Prosječna kamatna stopa na kreditne linije	1,11%	1,13%
3. Prosječno stanje kredita	1.558.302	1.501.477
Prosječno stanje kredita iz vlastitih izvora	1.282.304	1.209.253
Prosječno stanje kredita - tuđi izvori	275.778	292.224
4. Prosječna kamatna stopa na kredite	4,51%	4,34%
Prosječna kamatna stopa na kredite vlastiti izvori	4,76%	4,52%
Prosječna kamatna stopa na kredite tuđi izvori	3,34%	3,61%
5. Ukupna prosječna kamatonosna aktiva	2.502.173	2.316.419
6. Ukupna prosječna kamatonosna pasiva	2.424.833	2.326.044
7. Rashodi od kamata	13.120	15.674
Rashodi kamata od depozita	9.883	12.292
Rashodi kamata po kreditnim linijama	3.237	3.382
8. Prihodi od kamata	64.604	62.562
Prosječna kamatna stopa na aktivu	3,33%	3,04%
Prosječna kamatna stopa na pasivu	0,56%	0,66%

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.4. Tržišni rizik (nastavak)****Rizik promjene kamatnih stopa (nastavak)**

Sljedeća tabela prikazuje osjetljivost bilansa uspjeha Banke na promjene kamatnih stopa uz održavanje ostalih varijabli konstantnim. Osjetljivost bilansa uspjeha predstavlja efekat pretpostavljenih promjena u kamatnim stopama na dobitak ili gubitak perioda koji su bazirani na varijabilnim stopama na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine.

	Povećanje je (smanjenje) u procentnim poenima 2022.	Osjetljivost prihoda i rashoda 2022.	Povećanje (smanjenje) u procentnim poenima 2021.	Osjetljivost prihoda i rashoda 2021.
		000 BAM		000 BAM
EUR	2,0%(2,0%)	(210)/210	2,0%(2,0%)	(1379)/1379
USD	2,0%(2,0%)	(250)/250	2,0%(2,0%)	(215)/215
BAM	2,0%(2,0%)	1608/(1608)	2,0%(2,0%)	(531)/531

Valutni rizik

Valutni rizik predstavlja izloženost Banke mogućem uticaju promjena valutnih kurseva i opasnosti da nepovoljne promjene imaju za rezultat gubitak Banke. Rizik nastaje kada Banka ima otvorenu valutnu (deviznu) poziciju koja može dovesti do nastanka gubitka zbog promjene međuvalutnih odnosa, odnosno promjene cijene BAM u odnosu na druge valute.

Izlaganje riziku dovodi do porasta pozitivnih i negativnih kursnih razlika koje se evidentiraju u bilansu uspjeha. Banka upravlja valutnim rizikom kroz usklađivanje valutne strukture aktive i pasive, a u skladu sa očekivanim promjenama valutnog kursa.

U cilju upravljanja valutnim rizikom, Banka koristi savremeni informacijski server „Refinitiv“ za dobijanje pravovremenih informacija o kretanjima na tržištu, informacija o kreditnim rejtingima zemalja sa kojima ima poslovnu saradnju, a na osnovu kojih donosi pravovremene odluke o upravljanju deviznim sredstvima u cilju minimiziranja, odnosno, disperzije rizika.

Deviznom pozicijom se upravlja na dnevnom nivou uz podršku nekoliko aplikativnih sistema, koji obezbjeđuju tzv. real time informacije o svim deviznim transakcijama obavljenim unutar Banke, a koje bi eventualno mogle uticati na rizik otvorenih pozicija i u skladu s tim preduzima mjere zaštite i održavanje istog do nivoa prihvatljivog za Banku.

Na dan 31. decembar 2022. godine Banka je ispunjavala sve propise i smjernice za upravljanje valutnim rizikom, propisane od strane lokalnog regulatora i utvrđene politikama Banke.

Banka na dan 31. decembra 2022. godine ima minimalnu izloženost u EUR-ima, međutim Banka nije izložena deviznom riziku jer je vrijednost te valute fiksna u odnosu na domaću valutu, imajući u vidu da Centralna banka Bosne i Hercegovine počev od 1997. godine održava monetarnu stabilnost u skladu sa „currency board aranžmanom“ (1 EUR = 1,95583 BAM).

	Promjene u deviznom kursu (%) 2022.	Efekat na bilans uspjeha 2022.	Promjene u deviznom kursu (%) 2021.	Efekat na bilans uspjeha 2021.
		000 BAM		000 BAM
CHF	(5,24)	7,45	(4,24%)	8,56
USD	(6,26)	6,55	(8,27%)	4,21

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.4. Tržišni rizik (nastavak)****Valutni rizik (nastavak)**

Sljedeća tabela prikazuje izloženost Banke deviznom riziku na dan 31. decembra 2022. godine. U tabeli su uključena sredstva i obaveze po njihovim knjigovodstvenim vrijednostima:

31. decembra 2022.	EUR	USD	CHF	Ostale valute	Ukupno u stranoj valuti	Ukupno u domaćoj valuti	Ukupno
	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM
AKTIVA							
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	62.173	11.909	20.719	6.406	101.207	438.113	539.320
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	-	-	-	236.775	236.775
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	14.623	-	-	-	14.623	55.139	69.762
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	12.637	-	-	12.637	251	12.888
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	210.834	-	-	-	210.834	120.754	331.588
Ulaganja u zavisna društva	-	-	-	-	-	11.007	11.007
Plasmani drugim bankama	203	37	-	-	240	405	645
Kredit i potraživanja po kreditima	1.014.626	-	-	-	1.014.626	530.991	1.545.617
Materijalna imovina	-	-	-	-	-	42.376	42.376
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	2.537	2.537
Sredstva stečena naplatom potraživanja	-	-	-	-	-	545	545
Ostala potraživanja i AVR	9.666	2.606	-	-	12.272	14.908	27.180
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	77	77
Ukupno aktiva	1.312.125	27.189	20.719	6.406	1.366.439	1.453.878	2.820.317
OBAVEZE							
Depoziti komitenata	984.377	26.551	20.379	5.935	1.037.242	1.170.574	2.207.816
Obaveze po uzetim kreditima	279.277	-	-	-	279.277	-	279.277
Rezervisanja na stavke vanbilansa	-	-	-	-	-	2.719	2.719
Rezervisanja za potencijalne obaveze	-	-	-	-	-	1.243	1.243
Ostale obaveze i PVR	7.359	458	39	256	8.112	29.528	37.640
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	-	68	68
Subordinirani dug (dopunski kapital)	37.600	-	-	-	37.600	-	37.600
Kapital i rezerve	-	-	-	-	-	253.954	253.954
Ukupno obaveze	1.308.613	27.009	20.418	6.191	1.362.231	1.458.086	2.820.317
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31. decembar 2022. godine	3.512	180	301	215	4.208	(4.208)	-

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.4. Tržišni rizik (nastavak)****Valutni rizik (nastavak)**

Sljedeća tabela prikazuje izloženost Banke deviznom riziku na dan 31. decembra 2021. godine. U tabeli su uključena sredstva i obaveze po njihovim knjigovodstvenim vrijednostima:

31. decembar 2021.	<i>EUR</i>	<i>USD</i>	<i>CHF</i>	<i>Ostale valute</i>	<i>Ukupno u stranoj valuti</i>	<i>Ukupno u domaćoj valuti</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
AKTIVA							
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	62.028	6.513	15.537	6.978	91.056	503.961	595.017
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	-	-	-	230.771	230.771
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	-	-	-	-	-	16.008	16.008
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	154	12.299	-	-	12.453	19	12.472
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	234.791	-	-	-	234.791	36.040	270.831
Plasmani drugim bankama	94	25	-	-	119	198	317
Kreditni i potraživanja po kreditima	1.092.781	-	-	-	1.092.781	357.747	1.450.528
Materijalna imovina	-	-	-	-	-	46.106	46.106
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	2.464	2.464
Sredstva stečena naplatom potraživanja	-	-	-	-	-	8.742	8.742
Ostala potraživanja i AVR	12.171	4.665	-	-	16.836	13.031	29.867
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	175	175
Ukupno aktiva	1.402.019	23.502	15.537	6.978	1.448.036	1.215.262	2.663.298
OBAVEZE							
Depoziti komitenata	1.012.231	22.828	15.328	3.526	1.053.913	1.014.806	2.068.719
Obaveze po uzetim kreditima	293.435	-	-	-	293.435	-	293.435
Rezervisanja na stavke vanbilansa	-	-	-	-	-	1.842	1.842
Rezervisanja za potencijalne obaveze	-	-	-	-	-	997	997
Ostale obaveze i PVR	10.145	725	411	1.750	13.031	31.938	44.969
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	-	368	368
Subordinirani dug (dopunski kapital)	37.600	-	-	-	37.600	-	37.600
Kapital i rezerve	-	-	-	-	-	215.368	215.368
Ukupno obaveze	1.353.411	23.553	15.739	5.276	1.397.979	1.265.319	2.663.298
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31. decembar 2021. godine	48.608	(51)	(202)	1.702	50.057	(50.057)	-

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

38.5. Operativni rizik

Operativni rizik predstavlja rizik da će doći do gubitka koji bi proistekao iz pada računarskog sistema, ljudskih grešaka, pronevjera ili spoljnih događaja. Kad kontrole prestanu da funkcionišu, operativni rizik može da naruši ugled Banke, može imati zakonske posljedice ili usloviti nastanak finansijskih gubitaka. Banka ne može očekivati da eliminiše sve operativne rizike, ali uvođenjem striktnog kontrolnog okvira i nadgledanjem i odgovaranjem na potencijalne rizike, Banka je u mogućnosti da upravlja ovim rizicima. Kontrola uključuje efektivnu podjelu dužnosti, pristupa, ovlašćenja i usaglašavanje procedura, obuku osoblja i proces nadgledanja, uključujući i internu reviziju.

Banka operativnim rizicima upravlja na osnovu prikupljenih podataka o štetnim događajima, praćenjem ključnih indikatora o operativnim rizicima, procjene operativnih rizika pri donošenju odluka o poslovnim promjenama, te o istom, kao i o rezultatima upravljanja operativnim rizicima izvještava Upravu Banke.

Banka prati operativne rizike na dnevnoj osnovi putem seta ključnih risk indikatora (KRI), procjene rizika fizičke sigurnosti, informacione sigurnosti, kao i rizika povezanih sa zdravljem ljudi u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti na radu. Za procjenu rizika u poslovnim linijama koriste se upitnici za samoocjenjivanje (CRSA).

U cilju efikasnog upravljanja operativnim rizikom, Banka koristi softver za evidentiranje operativnih gubitaka i incidenata kojim je omogućeno efikasnije kreiranje baze i praćenje trendova što ima za cilj donošenje pravovremenih odluka i kreiranje dugoročne osnove za napredni model upravljanja operativnim rizikom.

Banka je sertifikovala sopstveni sistem upravljanja informacionom sigurnosti. Na taj način, Banka je dokazala da dijelom operativnog rizika koji je povezan sa primjenom informacionih tehnologija, upravlja u skladu sa međunarodno priznatim okvirom.

Banka provodi periodičnu obuku osoblja iz bezbjednosne kulture prema usvojenom planu i programu. Program obuhvata fizičku sigurnost, informacionu sigurnost, zaštitu ličnih podataka i odabrana poglavlja iz krivičnog zakonodavstva.

38.6. Rizik zemlje

Pod rizikom koji se odnosi na zemlju porijekla lica prema kome je Banka izložena podrazumijevaju se negativni efekti koji bi mogli uticati na njen finansijski rezultat i kapital zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posljedica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porijekla tog lica.

Banka najvećim dijelom plasira sredstva komitentima iz Republike Srpske, dok je riziku zemlje izložena u dijelu sredstava koja se u određenim momentima mogu plasirati do utvrđenih limita ino-bankama.

Sektor za upravljanje rizicima i kontrolu je kreirao metodologiju za određivanje limita plasmana u druge banke. Na osnovu analiza Sektor za sredstva sačinjava prijedlog na osnovu koga Sektor za upravljanje rizicima i kontrolu, a po osnovu procjene rizika, određuje limite koje usvaja Nadzorni odbor Banke.

Rizik zemlje Banka minimizira i politikom plasiranja sredstava u inostranstvo, prvenstveno kratkoročnim oročavanjem sredstava kod prvoklasnih inostranih banaka.

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.7. Upravljanje kapitalom**

Ciljevi Banke koji se odnose na upravljanje kapitalom obuhvataju ne samo usklađenost sa propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske u pogledu strukture kapitala i održavanja nivoa adekvatnosti kapitala nego i:

- da obezbijedi mogućnost dugoročnog nastavka poslovanja uz obezbjeđenje prinosa akcionarima i koristi drugim zainteresovanim stranama,
- da obezbijedi jaku kapitalnu osnovu kao podršku daljem razvoju poslovanja Banke.

Banka stalno vrši monitoring strukture kapitala, stope adekvatnosti kapitala, kao i nadzor na održavanju zakonom propisanih limita koji se odnose na pozicije kapitala. Zakon o bankama i propisi Agencije za bankarstvo Republike Srpske propisuju minimalni iznos kapitala od 15 miliona BAM i stopu adekvatnosti kapitala od najmanje 12%.

U sljedećoj tabeli je prikazana struktura ukupnog kapitala Banke na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine, kao i stopa adekvatnosti kapitala u skladu sa propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske:

	31. decembar 2022. 000 BAM	31. decembar 2021. 000 BAM
Regulatorni kapital		
- Osnovni kapital	215.041	185.495
- Dopunski kapital	31.250	34.869
Ukupno regulatorni kapital	246.291	220.364
Iznos izloženosti ponderisan rizikom za kreditni rizik, kreditni rizik izloženosti finansijskih derivata, te slobodne isporuke	1.340.507	1.247.133
Iznos izloženosti za rizik pozicije, devizni i robni rizik	-	-
Iznos izloženosti riziku za operativni rizik	117.027	108.034
Ukupno ponderisani rizici (nerevidirano)	1.457.534	1.355.167
Stopa redovnog osnovnog kapitala	14,75%	13,69%
Stopa osnovnog kapitala	14,75%	13,69%
Stopa regulatornog kapitala	16,90%	16,26%

Prema konačnim izvještajima koji su dostavljeni Agenciji za bankarstvo RS, stope kapitala, poslije uključene revidirane dobiti za 2021. godinu su sljedeće:

Stopa redovnog osnovnog kapitala: 15,41%

Stopa osnovnog kapitala: 15,41%

Stopa regulatornog kapitala: 17,98%.

U skladu sa propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske kapital Banke sastoji se od:

1. Redovni osnovni kapital
2. Dodatni osnovni kapital
3. Osnovni kapital (1+2)
4. Dopunski kapital
5. Regulatorni kapital (3+4)

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.7. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Regulatorni kapital banke predstavlja zbir osnovnog i dopunskog kapitala nakon regulatornih usklađivanja.

Osnovni kapital banke predstavlja zbir redovnog osnovnog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala nakon regulatornih usklađivanja.

Odbitne stavke osnovnog kapitala su iznos nematerijalne imovine, nepokriveni gubitak iz prethodnih godina i gubitak tekuće godine, knjigovodstvena vrijednost akcija u posjedu Banke.

Dopunski kapital je zbir instrumenata kapitala, subordiniranih dugova, opštih ispravki vrijednosti za kreditne gubitke i drugih stavki dopunskog kapitala nakon regulatornih usklađivanja koji ne može biti veći od jedne trećine osnovnog kapitala.

Na dan 31. decembra 2022. godine Redovni osnovni kapital Banke čine:

- akcionarski kapital,
- rezerve kapitala forirane iz dobiti,
- zadržana dobit,
- ostali ukupan rezultata

umanjeno za regulatorna usklađivanja:

- vlastite instrumente redovnog osnovnog kapitala,
- nematerijalna ulaganja (softveri, licence)
- odložena poreska sredstva i
- ulaganje u instrumente redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje

Banka nema pozicije u dodatnom osnovnom kapitalu.

Osnovni kapital je jednak redovnom osnovnom kapitalu.

Dopunski kapital čini:

- subordinirani dug.

Iznos subordiniranog duga koji se može uključiti u dopunski kapital banke u toku posljednjih pet godina do dospjeća instrumenta izračunava se množenjem nominalnog iznosa subordinisanog duga na prvi dan posljednjeg 5-godišnjeg perioda do dana dospjeća u skladu sa ugovorom podijeljen sa brojem kalendarskih dana u tom periodu i pomnožen sa brojem preostalih kalendarskih dana do dospjeća instrumenta ili subordinisanog duga.

Na dan 31. decembra 2022. godine priznati iznos subordiniranog duga iznosi 31.250 hiljada BAM, a nominalni iznos 37.600 hiljada BAM. Nepriznati dio iznosi 6.350 hiljada BAM, iz razloga što je prvi dan posljednjeg 5-godišnjeg perioda nastupio 04. maja 2020. godine te su do 31. decembra 2022. godine nastupila još 6 datuma prvog dana 5-godišnjeg perioda.

U skladu sa Zakonom i Odlukom Agencije, banka mora u svakom trenutku ispunjavati minimum kapitalnih zahtjeva:

- 1) stopu redovnog osnovnog kapitala od 6,75%,
- 2) stopu osnovnog kapitala od 9%,
- 3) stopu regulatornog kapitala od 12%.

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.7 Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Stope kapitala izračunavaju se na sljedeći način:

- 1) stopa redovnog osnovnog kapitala kao odnos redovnog osnovnog kapitala i ukupnog iznosa izloženosti riziku,
- 2) stopa osnovnog kapitala kao odnos osnovnog kapitala banke i ukupnog iznosa izloženosti riziku,
- 3) stopa adekvatnosti regulatornog kapitala kao odnos regulatornog kapitala banke i ukupnog iznosa izloženosti riziku.

Ukupni iznos izloženosti riziku izračunava se kao zbir:

- kreditnog rizika,
- tržišnog rizika (devizni rizik, rizik namirenja, robni rizik),
- operativnog rizika.

Rizikom ponderisana aktiva (kreditni rizik) je bilansna i vanbilansna rizična aktiva umanjena za rezervisanja po regulatornom zahtjevu i ponderisana propisanim ponderom u svrhu utvrđivanja kapitalnog zahtjeva. Kod utvrđivanja kreditnog rizika primjenjuju se propisane tehnike smanjenja kreditnog rizika (kolaterali i sl.).

Kapitalni zahtjev za operativni rizik izračunava se kao 15% trogodišnjeg prosjeka pokazatelja iz bilansa uspjeha, odnosno prihoda i rashoda koji se prema Odluci Agencije uključuju u obračun pomnožen sa kapitalnim zahtjevom u iznosu od 8,33 (za 2020. godinu kapitalni zahtjev je iznosio 12,5).

Banka izračunava kapitalni zahtjev za devizni rizik ako zbir njene ukupne neto otvorene devizne pozicije prelazi 2% njenog regulatornog kapitala. Metodologija izračunavanja neto otvorene devizne pozicije propisana je Odlukom Agencije.

Pored minimalnih zahtjeva za održavanje stope adekvatnosti redovnog osnovnog, osnovnog i regulatornog kapitala, banke imaju obavezu da održavaju i zaštitne slojeve kapitala.

U skladu sa Odlukom Agencije zaštitni sloj za očuvanje kapitala jeste regulatorni kapital koji banka mora održavati u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku.

Zaštitni sloj za očuvanje kapitala predstavlja dio redovnog osnovnog kapitala iznad propisanog minimuma od 6,75% ukupnog iznosa izloženosti riziku. Ovaj zahtjev dovodi do povećanja i ostale dvije stope adekvatnosti kapitala.

Osim propisanih stopa adekvatnosti kapitala banka je dužna da održava stopu finansijske poluge (leverage ratio) najmanje u iznosu od 6%. Stopa finansijske poluge predstavlja odnos osnovnog kapitala i iznosa ukupne izloženosti banke. Na dan 31. decembra 2022. godine stopa finansijske poluge iznosi 7,21% (2021. godina: 6,61%).

Prema konačnim izvještajima koji su dostavljeni Agenciji za bankarstvo RS, stopa finansijske poluge, poslije uključene revidirane dobiti za 2021. godinu iznosila je 7,44%.

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

38.8. Fer vrijednost finansijske aktive i obaveza

Poslovna politika Banke je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti.

Po mišljenju Uprave Banke, iznosi finansijskih sredstava i obaveza iskazani u priloženim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

Fer vrijednost je cijena koja bi bila primljena za prodaju sredstva ili plaćena za prenos duga redovnom transakcijom između učesnika na tržištu na datum mjerenja. Na osnovu podataka o tehnikama vrednovanja koji se koriste za mjerenje fer vrijednosti, finansijska imovina i finansijske obaveze kategorizovane su pod tri nivoa hijerarhije fer vrijednosti:

Kotirane cijene na aktivnim tržištima (Nivo I)

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnim tržištima najbolje se utvrđuje putem kotiranih cijena identičnih finansijskih instrumenata gdje te kotirane cijene predstavljaju tržišne vrijednosti/cijene korištene u redovnim transakcijama. To se koristi prvenstveno za vlasničke instrumente kojima se trguje na aktivnom tržištu, dužničke instrumente kojima se trguje na međubankovnom tržištu i kotirane derivative.

Vrijednost utvrđena korištenjem uočljivih parametara (Nivo II)

Ako nema kotiranih cijena za pojedinačne finansijske instrumente, tržišne cijene uporedivih finansijskih instrumenata ili prihvaćeni modeli mjerenja koji primjenjuju direktno ili indirektno uočljive cijene ili parametre (kamatne stope, krivulje prinosa i kreditni rasponi) moraju se koristiti za utvrđivanje fer vrijednosti. Ovaj nivo uključuje većinu OTC derivativa i nekotiranih dužničkih instrumenata. Finansijski instrument je klasificiran u Nivo II ako su svi značajni podaci u vrednovanju uočljivi na tržištu.

Vrijednost utvrđena korištenjem neuočljivih parametara (Nivo III)

Ova kategorija uključuje finansijske instrumente za koje nema uočljivih tržišnih stopa ili cijena.

Fer vrijednost se stoga utvrđuje korištenjem modela mjerenja i neuočljivih podataka (obično interno dobijenih kreditnih raspona) koji su adekvatni za odnosni finansijski instrument. Ovi modeli koriste pretpostavke Uprave i procjene u zavisnosti od transparentnosti utvrđivanja cijena i složenosti finansijskog instrumenta. Finansijski instrument klasificiran je u nivo III ako jedan ili više značajnih podataka nisu direktno uočljivi na tržištu.

Modeli vrednovanja redovno se revidiraju, potvrđuju i kalibriraju.

Finansijski instrumenti čija je fer vrijednost aproksimativno jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti

Za finansijska sredstva i finansijske obaveze koje su likvidne ili imaju kratak rok dospjeća (do 3 mjeseca) pretpostavlja se da su knjigovodstvene vrijednosti aproksimativno jednake njihovoj fer vrijednosti. Ova pretpostavka se takođe odnosi na depozite po viđenju, štedne depozite bez roka dospjeća i finansijske instrumente sa varijabilnim kamatnim stopama.

Finansijski instrumenti sa fiksnom kamatnom stopom

Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza sa fiksnom kamatnom stopom, koje se evidentiraju po amortizovanoj nabavnoj vrijednosti, se procjenjuje poređenjem tržišnih kamatnih stopa pri početnom priznavanju sa tekućim tržišnim stopama koje trenutno važe za slične finansijske instrumente na osnovu kotiranih cijena na tržištu. Za finansijske instrumente za koje nisu dostupne tržišne cijene, koristi se model diskontovanog novčanog toka koji je baziran na krivoj prinosa tekuće kamatne stope koja odgovara preostalom periodu do roka dospjeća.

Finansijski instrumenti vrednovani po fer vrijednosti

Finansijski instrumenti, kao što su hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju, se vrednuju po fer vrijednosti baziranoj na dostupnim tržišnim informacijama, odnosno korišćenjem kotirane tržišne cijene na dan izvještavanja.

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.8. Fer vrijednost finansijske aktive i obaveza (nastavak)**

<i>31. decembar 2022. godine</i>	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	BAM hiljada Ukupno
Finansijska imovina po amortizovanom trošku				
Obveznice Republike Srpske	-	55.194	-	55.194
Korporativne obveznice	-	14.568	-	14.568
Ukupno	-	69.762	-	69.762
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha				
Hartije od vrijednosti za trgovanje	12.888	-	-	12.888
Ukupno	12.888	-	-	12.888
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat				
Učešća u kapitalu drugih pravnih lica	-	-	949	949
Obveznice Republike Srpske	-	330.639	-	330.639
Ukupno finansijska imovina	-	330.639	949	331.588
<i>31. decembar 2021. godine</i>				BAM hiljada Ukupno
Finansijska imovina po amortizovanom trošku				
Obveznice Republike Srpske	-	26	-	26
Korporativne obveznice	-	15.982	-	15.982
Ukupno	-	16.008	-	16.008
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha				
Hartije od vrijednosti za trgovanje	12.472	-	-	12.472
Ukupno	12.472	-	-	12.472
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat				
Učešća u kapitalu drugih pravnih lica	-	-	1.273	1.273
Obveznice Republike Srpske	-	269.558	-	269.558
Ukupno finansijska imovina	-	269.558	1.273	270.831

38. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**38.8. Fer vrijednost finansijske aktive i obaveza (nastavak)**

Finansijska imovina i obaveze koja se ne vrednuju po fer vrijednosti prikazane su u sledećoj tabeli:

<i>31. decembar 2022. godine</i>	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	BAM hiljada Ukupno
Finansijska imovina				
Ulaganja u zavisna i pridružena društva	-	-	11.007	11.007
Kredit i potraživanja po kreditima	-	-	1.545.617	1.545.617
Ukupno	-	-	1.556.624	1.556.624
Finansijske obaveze				
Depoziti komitenata	-	-	2.207.816	2.207.816
Obaveze po uzetim kreditima	-	-	279.277	279.277
Ukupno	-	-	2.487.093	2.487.093
 <i>31. decembar 2021. godine</i>				
Finansijska imovina				
Kredit i potraživanja po kreditima	-	-	1.450.528	1.450.528
Ukupno	-	-	1.450.528	1.450.528
Finansijske obaveze				
Depoziti komitenata	-	-	2.068.719	2.068.719
Obaveze po uzetim kreditima	-	-	293.435	293.435
Ukupno	-	-	2.362.154	2.362.154

39. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi koji su korišćeni za kursiranje bilansnih pozicija denominiranih u stranoj valuti na 31. decembar 2022. i 2021. godine u Konvertibilnu marku (BAM) su bili sljedeći:

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
EUR	1,95583	1,95583
USD	1,83371	1,72563
CHF	1,98622	1,88732

40. DOGAĐAJI POSLIJE DANA BILANSIRANJA

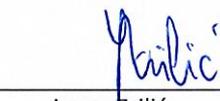
Nije bilo značajnih događaja poslije datuma izvještavanja koji bi zahtijevali prilagođavanje ili objelodanjivanje u napomenama uz pojedinačne finansijske izvještaje Banke sa 31. decembrom 2022. godine.

Upravu Nove banke a.d Banja Luka od 01. januara 2023. godine čine:

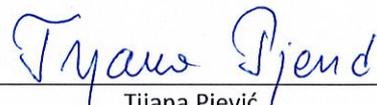
- Siniša Adžić, Predsjednik Uprave banke,
- Jasna Zrilić, član Uprave banke,
- Nenad Nenadić, član Uprave banke,
- Mladen Čulić, član Uprave banke i
- Boris Dragić, član Uprave banke.

Potpisano u ime Nove banke a.d. Banja Luka:

Siniša Adžić
Predsjednik Uprave Banke

Jasna Zrilić
Član Uprave Banke

Tijana Pjević
Direktor sektora za finansije i računovodstvo